

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

KALEFA

Haziran 2019 Sayı: 58
Fiyat: 10 TL - KKTC: 11 TL

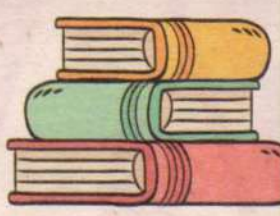

bi dünya...

BİR ÖMRÜ GÜZEL YAPAN RAKAMLAR DEĞİL, YAŞANILANLARDIR

AYDIN BOYSAN

İlber Ortaylı • Vedat Milor • Enis Batur • Şebnem İşigüzel • Sunay Akın • Nermin Yıldırım • Akgün Akova • Aylin Balboa • Alper Canıgüz
Kemal Sayar • Serkan Altunigine • Mahir Ünsal Eriş • Umay Umay • Zafer Algöz • Cem Davran • Coşkun Aral • Can Yılmaz • Nihat Sırdar
Cem Güventürk • Levent Erden • Hakan Altun • Nilay Örnek • Başar Başaran • Dilan Bozyel • Gökhan Çınar • Kaan Koç • Aslı Alpar • Bedia G
İbrahim Büyükkak • Celil Nalçakan • Zeki Kayahan Coşkun • Gökhan Dağıstanlı • Meral Işık • Emirhan Perker • Emrah Akbas

İlber Ortaylı s.4
deyim. **Zülfüyâre dokunmak:** Sıkıntı verecek, sorun olacak konulara girmek.

Mahir Ünsal Eriş s.5
sıfat. **Mahfuz:** Saklanmış, korunmuş, korunan, saklı.
isim. **Teveşül:** Başlama, girişme.

Başar Başaran s.6
isim. **Tabiiyet:** Bağlılık, bağımlılık.

Şebnem İşigüzel s.7
sıfat. **Mukabil:** Bir şeye karşılık olarak yapılan, bir şeyin karşılığı olan.
isim. **Vuku:** Olma, meydana gelme.

Kemal Sayar s.12
sıfat. **Müsamahakâr:** Hoşgörülü.
isim. **Zuhur:** Ortaya çıkma, görünme, belirme, baş gösterme, meydana çıkma.

Nermin Yıldırım s.13
isim. **Gülibrişim:** İpek ağacı.

Vedat Milor s.14
Fr. **Sepaj:** Tek bir üzüm çeşidinden yapılan şarap.
Fr. **Degüstasyon:** Bir şarabın özelliklerinin değerlendirilmesi, olumlu yönlerinin ya da kusurlarının saptanması amacıyla yapılan tadım işlemi.

Can Yılmaz s.16
isim. **Sütire:** Perde, örtü.

Alper Canıgüz s.17
isim. **Duyarga:** Dış dünyayı, olup biteni algılama yetisi.
isim. **Liyakat:** Bir kimsenin, kendisine iş verilmeye uygunluk, yaraşırılık durumu, değer.

Kaan Koç s.21
isim. **Merhale:** Aşama, evre.

den s.43
deyim. **den:** çeşitli.

Ayça Derin Karabulut s.24-25
zarf. **Beyhude:** Boşuna.
sıfat. **Müstesna:** Benzerlerinden üstün olan, benzerleri az bulunan.
ünlem. **Amenna:** "Öyledir, doğru, diyecek yok, inandık" anlamlarında bir onaylama sözü.

Bedia Ceylan Güzelce s.27
isim. **Kerteriz:** Bir yerin nerede bulunduğunu pusulayla ölçme.
zarf. **Müstehzi:** Alaycı bir biçimde.
isim. **Duduk:** Ermeni Halk Müziği'nde yaygın kullanılan üflemleri çalgı.

Coşkun Aral s.30
isim. **Çıkırık:** Kuyudan kovayı çekmeye yarayan ve elle çevrilen araç.

Zafer Algöz s.31
isim. **Partisyon:** Bir orkestra eserinde bölümlerin bütününe içine alan nota defteri.
isim. **Gırnata:** Klarnet.
isim. **Çeribaşı:** Çingene topluluklarının başı.

Nihat Sırdar s.37
isim. **Çımacı:** Vapur iskelelerinde çıma uzatan veya tutan işçi.
isim. **Karina:** Gemi omurgası.

Gökhan Dağıstanlı s.39
sıfat. **Layemut:** Ölümsüz, ölmez.
zarf. **Biteviye:** Tekdüze.
isim. **Malihülya:** Kara sevdâ.
Sıfat tamlaması. **Ruh-u revan:** Yürüyen ruhum.
edat. **Kelli:** "Sonra" edatı gibi çıkma durumundaki sözlerin ardı sıra geldiğinde birbirine bağladığı iki yargıdan birincisini zorlayıcı bir sebep olarak gösteren bir söz.
latince. **Memento mori:** Öleceğini hatırla.

bir CÜMLE olsam...

Cansu Yaşar

Bu fırtınalı denizin ötesinde nasıl bir dünya var bilmiyorum, ama her okyanusun, uzak da olsa, bir başka kıyısı vardır, ben de o kıyıya ulaşacağıma inanıyorum.

Cesare Pavese, Yaşama Uğraşı, Can Yayınları, 2016

Ayşegül Alhan

Çünkü edebiyat olan her yerde umut vardır.

Albert Camus, Yabancı, Can Yayınları, 2010

Samet Aslankaya

Okyanuslar kadar derin
Gökyüzü kadar sonsuz
İçimdeki sessiz fırtına...

Muzaffer Özdoğan

Zira acılar, anılara dönüşünce
güzelleşir. Kömürlerin elmas
olması gibi.

Şebnem İşigüzel, Ağaçtaki Kız, Can Yayınları, 2016

Caner Özdemir

Bir bulut olsam gözlerinde...
Rengim, özgürlüğün
mavisini mi? Doğanın yeşili mi?
Yoksa karamsarlığın
siyahı mı olurdu?

Barış Bozkurt

Kendine yetmek, kısacası kendi
olmak kuşkusuz mutluluğumuz için
en yararlı niteliktir.

Arthur Schopenhauer, Yaşam Bilgeliği Üzerine Aforizmalar, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2008

Gamze Dursun

Her düşüşün altında bir başkası
vardır. Ve herkes kendinin
mezarıdır.

Ahmet Hamdi Tanpınar, Huzur, Dergâh Yayınları, 1999

Esin Atıl

Her şey çok güzel olacak.

**Kübra Bozkurt -
Emre Buğday**

Başını omzuma yasladı. Ve evrendeki tüm taşlar yerine oturdu.

Murat Menteş, Ruhi Mücerret, April Yayıncılık, 2015

Tahsin Yılmaz

Sevmek, bir insanı sevmekle başlar her şey.
Burda her şey bir insanı sevmekle bitiyor.

Sait Faik Abasıyanık, Alemde'ye de Var Bir Yılan, YKY, 2011

Melike Ögüt

Aslında bu kadar karlı olan değildim
Kendi yarattığım düşmanlara yenildim...

Söz: Sinan Kaynakçı
Sertab Erener, Rengârenk Albümü, 2010

Elif Ahi

Çünkü içinde kalbinize
nakşilediğiniz bir sevgilinin yüzü
yaşıyorsa eğer, dünya hâlâ sizin
evinizdir.

Orhan Pamuk, Benim Adım Kırmızı, İletişim Yayınları, 2012

Sedat Tümer

Yüzünün yollarını ezberle bairim
ama sen gülümseyince

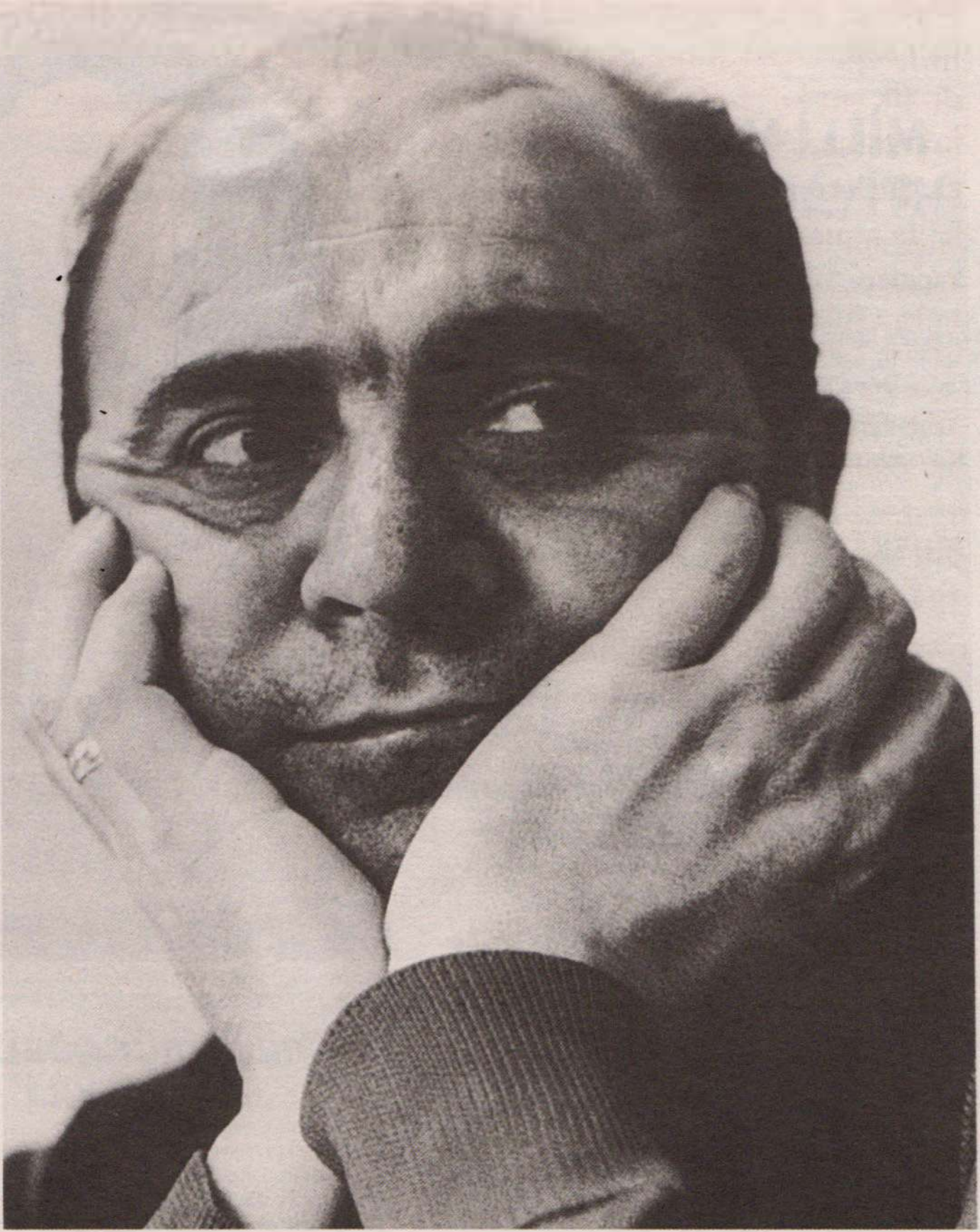
Ahmet Şefik Vefa, Dalgınlığımı Geldi Hayat, Aydos Yayınları, 2018

Mahsun Oğuz

Ne olursa olsun hayatını
durdurma! Durup hayata bakmaya
başladığın zaman yaşamak
zordur.

Kürşat Başar, Başucumda Müzik, Everest Yayınları, 2016

Seni anlatan cümle ne?
Bir dize, bir kitap alıntısı
ya da senin cümle mi?
bircumleolsam@kafadergi.com
adresine gönder,
temmuz sayısında bu sayfada
adınla yayımlayalım.

Fotoğraf: Ara Güler, 100 Yüz, YKY, 2014

Cihanda hiçbir kimse, dostunu, kardeşini, sevgilisini -acısını, ülküsünü, eğilimini, benim seni sevdiğim gibi sevememiştir.

Sen aklıma gelende başım dönüyor. Hepsini, puşlukları, küçüklükleri, iğrenç bencillikleri unutuyor, boş veriyorum.

Beynimi, kalbimi doyuruyorsun. **Derimin altında ısıtan sensin beni. Sen düşümde oldukça korkacağım, yenileceğim hiçbir zorbalık olamaz.**

MİLLİ MÜZEYE İHTİYACIMIZ VAR

Türkiye’de çok güzel müzeler var fakat bunların hiçbiri yeterli değil.

Bir milli müze ihtiyacımız var. Milli müze kendimizin olan olmayan, bu topraklara ait olmasa da mühim olan her şeyi bir araya getirmeli.

Bu topraklardaki insanların hiç değilse bir iki Rembrandt, bir iki Renoir, bir iki Sisley izlemeleri lazım, bu yüzden milli müzeye böyle eserleri de getirmek gerekir.

Milli müze aynı zamanda bir eğitim merkezidir, müze uygun rehberler ve turlar olması gerekir. Puşkin Müzesi’ne gittiğim zaman gördüğüm, liseli çocuklara müzedeki eserleri anlatan gönüllü rehberlerin bizim milli müzemizde de olması lazım. Bizde niye yok? Kendini çok entelektüel zanneden bir sürü insan var, gidip bir müzede gönüllü rehberlik yapsınlar öyleyse. Ben bunu Topkapı’da yaptığımda hüsrarla bitti, insanlar gelmedi. Demek ki bazı şeylerde milletin karakteri ve umumi yetiştirme seviyesi çok önemli.

GIDALAR FEVKALADE BERBAT

Dünyayı ileride bekleyenlerle ilgili kıyamet teorisi diye bir şey yok. Dünya, yörüngesinden çıkacak da kıyamet olacak değil. Bu yüzden kıyamet teorisi değil, dünyanın çökmesi söz konusu. Çevre tahribatı oldukça, bir dönem korktuğumuz atom savaşına bile ihtiyaç kalmayacak. Ülkeler, özellikle görgüsüz Çin ve Amerika, atmosferin korunması ve kirlilik için tedbirleri reddediyor. Ne yapacaksın bununla? Ortada iki milyar adam var ve sanayi ellerinde gelişiyor. Bu çok tehlikeli.

Böyle çok yavaş bir şekilde, birkaç nesil içinde kurumuş bir dünya kalacak. **O dünyada sadece trilobitler mi (550 milyon yıl evvel nesli tükenmiş, hamamböceği benzeri bir hayvan) yaşayabilecekmiş diye sorduğumda “Hayır,” dediler, onlar bile yaşamazmış. Merih toprağı gibi bir gezegen kalacak.**

Bunu ben demiyorum, zaten benim deme yetkim yok. Ama tabiat bilimi yapan insanlar söylüyorlar. Bunun gözle görülür neticelerini aldık zaten. İklim sapıttı, acayip hastalıklar, acayip kanser vakaları... Kanser tekerrür ettikten sonra bir daha ediyor, öyle bir şey olmazdı. O bitecek başka şey çıkacak, korkunç şeyler yaşıyoruz. Gıdalar fevkalade berbat. Kanun çıkarılması lazım bu konu hakkında. Şeker zararlıdır diyoruz, şekerden beter mısır şurubu, palmiye yağı kullanıyorlar. Kimse buna bir şey demiyor. Hatta diyet uzmanları bile duruyorlar. Şekere küfretmek açık kapı omuzlamaktır. Diğer gıdalarda bunları tekelinde tutanların kim olduğu bilinmediği için biraz zülfüyâre dokunuyor. Bunlara karşı çıkacak bir diktatörü alkışlarım.

Amerika’daki çoban sınıfı Trump’i başkan olarak seçmiş. Diğer insanlar kadar onlar da vatandaş. Amerika’da vatandaşlar arasındaki eşitlikten öte, eyaletler arasında eşitlik vardır. Amerikan ekonomisinin %70’ini üreten eyaletle çöldeki ücra yer de aynı haklara sahiptir.

Temsili seçim sistemi bu sıkı federalizm altında yürüyor. Federalizmin sürdüğü tek ülke Amerika’dır dünyada, başka yerde olmamıştır. Federalizm kötü müdür iyi midir, onu tartışmıyoruz ama bu sistem sadece orada yürümüştür ve yürür. Batı Almanya, Avusturya ve Sovyetler Birliği’ndekiler çakma federalizmdir. Tito, Yugoslavya’da yürütmeye kalktı ama kendisiyle birlikte sistem de öldü. Hem de çok kanlı bir şekilde öldü. Trump da bu sisteme göre seçilmiş delinin biri. O sistemde bizim bildiğimiz bir rasyonalizm varsa, Trump da ilk döneminin tamamlanmasına kalmadan, yakında gider. Öyle olmasa da ikinci dönemde seçilmesi çok şüphelidir. Eğer ikinci dönemde de o seçiliyorsa, Amerika bitmiştir! Zaten ilk andan da birçok vatandaş kaçtı, Amerikalılar o kadar sıkıntıya gelemez.

MİLLİ MÜCADELE’NİN 100. YILI

Geçen ay Milli Mücadele’nin 100. yılıydı. Bu konuda bazı vilayetlerimizde insanlar daha dikkatli, öbürlerinde değil. O onların bileceği iş. **Bu gibi olayları anlamayan, takdir etmeyen insanların kendileri de hiçbir zaman milli mücadele yapamazlar.** 18. yüzyılın sonundan itibaren ve 19. yüzyıl boyunca Avrupa’da bütün milletler, Fransız İhtilali’ne, İtalyan Risorgimento Hareketi’ne saygı duymayı ve hayran olmayı bildiler ve öyle ilerlediler, takdir edeceksin. Şimdi adamın birisi orada oturup da kendi lokal milliyetçiliğini yaparak, senin yaşadığın tarihe edepsizlikle bakıyorsa onda iş yoktur. Onun kafası büyük ufuklara, büyük işler yaratmaya müsait bir kafa değildir.

anadolu, imparatorluğu ayakta tutan kıtadır

Anadolu, artık eskiden bildiğimiz Anadolu değil. Bu bizi ürkütüyor ama hep beraber yaşamak zorundayız. Anadolu, imparatorluğu ayakta tutan kıtadır. Burada yaşayan insanlar bu imparatorluk ve bu topraklar için öldüler, başkaları da öldü ama bu insanlar da oturmadılar. Günümüzde güneyimizdeki Suriye’yi, hatta rafine bir ülke olan İran’ı da görüyoruz, bırakıp gidiyorlar. Özellikle Suriye hiçbir şey yapmıyor, kaçmaya bakıyor. O bakımdan geçmişte Anadolu’da yaşamış insanları takdir etmek

lazım fakat son 50 senedir böyle bir Anadolu insanı kalmadı. Üretiyor, üretime katılıyorlar ama bu maalesef düzgün bir katılım değil. Bu bölgelerde devlet ve toplum kavramları tam oturmamış. Kendi küçük, dar menfaatlerini gözlüyorlar. Belediye seçer gibi hükümet seçiyorlar. Bu hiç iyi bir şey değil. Bunlardan dolayı artık Anadolu bizi ürkütüyor. Türk toplumunda olan ve eleştirilen şeylerin çoğu diğer ülkelerde de var. Bunları basın ya yazmıyor ya Türkiye’dekileri abartarak yazıyor. Ama tabii bütün bir kıtanın insanını dışlayamazsın, dışladığın takdirde de yaşadığın ülkede mutlu olamazsın. **Baktığın zaman hoşuna gitmiyor olabilir Orta Anadolu’da bazı kentler ama onlarla yaşamak zorundayız, üstelik oraların gıdasıyla geçineceğiz.**

Mahir Ünsal Eriş

kötülük bahsi

Hiçbir şey yapmadan, bir çırpıda kötü olunabiliyorken iyilik mesai gerektirir, disiplin ve gayret gerektirir. İnsan iyi değildir, iyi olmayı seçen, bunun için emek veren insan iyidir.

İnsan, içinde mahfuz hâlde bulunan kötülüğü yerinde tutabilmek, kimseye zarar verecek bir canavara dönüşmeden yaşayabilmek için medeniyeti geliştirmiş, hukuk, kanun, devlet gibi kurumlara ihtiyaç duymuştur. **Çünkü dünyadaki insanlar iyiler ve kötüler diye ikiye ayrılmazlar. Kötülük, insanın içinde, kilitli bir kutuda saklanan, herkese has bir defodur. İnsanı iyi ya da kötü yapan şey o kilidin büyüklüğüdür.** Kötülük insanın doğasından gelir, kimi durumlarda muhafazasından kurtularak hayata karışan bir canavar gibi olduğu yerde saklı bekler. Asıl iyilik, bu canavarla baş etmeyi, ona karşı galip gelmeyi bilme maharetinin adıdır.

İyi olmakla kötü olmanın arasındaki sınır belirsiz hatta belli olduğu noktalarda da oldukça geçirgendir. Bir insanın iyi mi kötü mü olduğuna dair vereceğimiz kararı çoğunlukla ona baktığımız yerin olay ve duruma olan açısı belirler. Çok belli tanımlar üzerinden gidelim. Hırsızlık toplumun hem hukuki hem de ahlaki değer yargılarına göre “kötü” kabul edilir. Bunda sanırım hemfikirizdir. Ama şöyle bir örnekle devam edelim. Geçtiğimiz aylardan birinde sosyal medya mecralarının çoğunda epey vakit elden ele gezmiş bir “güvenlik kamerası” görüntüsü var. Bir adamcağız, marketten “bebek maması” çalarken yakalanıyor. Hobisi, bağımlılığı, keyfi bu olduğu için değil, belli ki buna ihtiyaç duyan bir bebek için çalışıyor. Bunun arka planındaki hikâye muhtemelen şu, evde karnı doymadığı için durmaksızın ağlayan bir bebek var, bebek mamaları çok pahalı ve hırsızlığa tevessül eden bu adamcağızın da bebek mamasına para verecek durumu yok. Sonuç: Bir marketten bebek maması çalışıyor. Hatta belki de sadece yakalandığı güne tanık olduğumuzu düşünürsek, daha önce de çalmıştır denebilir. Bu durumda “kötü” olan, hırsızlık mıdır yoksa bir babayı çocuğuna mama alamayacak duruma düşürecek kadar zalim olan dünya/düzen/ekonomi/hayat mı? Öldürmek, kötüdür. **Bütün dinler, kanunlar, ahlak yasaları insana bir başka insanı öldürmemeyi emreder. Ama kendisine üç yıl boyunca silah zoruyla tecavüz eden adamı öldüren, Nevin Yıldırım’ın kötü olduğunu nasıl söyleyebiliriz?** O hâlde kötülüğü tanımlarken tek bir açıdan bakılmayacağı kabul etmemiz gerekir.

**İyilik
hayatta
kalmaya değil,
hayatta iz
bırakmaya
yönelik bir
seçimdir.**

durumundayız. Yanlış, kendisinden daha büyük bir yanlış engellemek için tercih edildiğinde kötü olmaktan çıkar ve iyiler tarafına geçer.

İnsanlık çok uzun yıllar bireyin doğuştan iyi olduğuna, hayat şartlarının, çevrenin, yetiştirilme tarzının ve maruz kaldığı olayların onu kötü yaptığına inandı. Bu düşünce artık yıkıldı denebilir. İnsan, boş, tertemiz bir kâğıt olarak doğmaz. Eskilerin dediği gibi insan “alacası içinde” bir canlıdır. İyi ve kötüyü birbirinden ayıran en temel özellik de kendini burada gösterir zaten. Kötülük, kendi kendimize gayretle içimizde sakladığımız bir şeyken “damarımıza basıldığı” anda içimizden tüm doğallığıyla fışkırır. Oysa iyilik çaba gerektirir. İyi olmak için iyiliği bir yol olarak benimsemek, buna özen göstermek gerekir. Dünyaya ve insana iyilik penceresinden bakma gayretini diri tutmak gerekir. Çünkü hiçbir şey yapmadan, bir çırpıda kötü olunabiliyorken iyilik mesai gerektirir, disiplin ve gayret gerektirir. İnsan iyi değildir, iyi olmayı seçen, bunun için emek veren insan iyidir.

Kötülük hayatta kalımsal bir gerçekliktir. Kendinden daha zayıf bir benzerini yenip, ona kötülük yaparak kendi hayatını sürdürmek gibi son derece içgüdüsel bir izahata sahip olabilir. Fakat iyilik hayatta kalmaya değil, hayatta iz bırakmaya yönelik bir seçimdir. İyi insanlar iyilikle anılırlar. Kötüler, kötü olmaya yenik düşenler dünyada geçirdikleri bütün zamanı bu dünyadan ayrıldıklarında da tazeliğini koruyacak bir nefret serveti edinmeye harcarlar. Milyonlarca insanın katlinden doğrudan sorumlu olan Hitler bunun en iyi örneklerinden biridir.

Kötülük cezalandırılır. Çünkü hukuk bunun üzerine kuruludur. Ama bu ceza matematiği çoğunlukla bireyin cezalandırılmasını esas alır. Çünkü hukuka göre herkes kendi yaptığından sorumludur. Oysa bir de kötülüğün kendi arasında organize olarak şebekeleşmesi, çeteleşmesi var. Doğaya, insana, toplumun kültür ve ahlak yapısına, kimliğine, yaşam hakkına en büyük zararı sırf kendi ikbali uğruna gözünü kırpmadan kıyabilen bu organize kötülüğü yargılayacak bir hukuk henüz yok. Dileğim bu hukuku bizzat kendisinin tesis etmesidir.

Başar Başaran

amsterdam

Karlara bata çıka şehrin isminde bir sürü ünsüz harfin yan yana yazıldığı caddelerinden birinde yürüyorduk. Tramvay demirleri soğuktan parlıyordu.

Günaha girelim mi dedi, olur dedim. Ne yapsak dünya bizden kirliydi. Nasılsa tanrıya verecek bir cevap buluruz, dedi. Saatimi kolumdan çıkardı. Nehre fırlattı. Pasaportumu sordu, yok dedim. Çıkardı, kendininkini yırttı. Rüzgârda savrulan parçalarına baktım. Utandım. Cebimden çıkarıp benimkini de verdim. Bir su birikintisine attı. Üzerine bastı. Resmimi çamura batarken gördüm. İyice dağılana kadar bekledi. Varlığımın resmiyeti son buldu. Bak dedi, memleketten uzakta memleketsiz kaldık. Birbirimizin tabiiyetindeyiz artık. Yeşil bir içki vardı karton bardağımın kafama diktim. Genzim yandı. Neydi bu dedim. Ne olduğuna değil, ne hissettirdiğine bak dedi. Ferahladım. Bir tane daha içsek mi dedim. Olur dedi. Çantasındaki şişeden biraz daha doldurdu. Ne güzel. Çok özgür bir ülkenin vatandaşıydım artık.

Burada istediğimiz her şeyi söyleyebiliyor muyuz dedim. Düşünce de eylem de suç değil dedi. İstersen birini öldürebiliriz. Yok artık, yedi günah diyecek oldum. Tek bir günah var dedi. Kendi hakkını vermemek. O ne demek dedim. **Şimdi ve burada sen sen olmanın bütün potansiyellerini gerçekleştirmekten kaçarsan seni vatandaşlıktan atarım dedi. Kendinin azına razı olan adamla işim yok.**

Bir sebeple kendini eksiltlen insana saygı duyamam. Birini öldürmen gerçekten gerekliyse öldürmelisin. Bu ben bile olsam yap. Söylediklerini düşünmeye çalıştım, kafamı toparlayamıyordum. Çok da anlamadığım için öyle boş bakmış olabilirim. Bana bak dedi, korktun mu yoksa? Korkmuyorum dedim. Yalan söyledim. Önüne düşen saçlarını geriye atarken gülümsedi. Allah'tan burada yalan da serbest dedi. Kendini kandırmadığın sürece herkesi kandırabilirsin. Nereden anladı yalan söylediğimi anlamadım. Yürü dedi, gidiyoruz. Nereye dedim. En sevmediğim soru dedi.

Karlara bata çıka şehrin isminde bir sürü ünsüz harfin yan yana yazıldığı caddelerinden birinde yürüyorduk. Tramvay demirleri soğuktan parlıyordu. Derisinin siyah olduğunu o zaman fark ettim. Pabuçları ve atkısı kırmızıydı. O yeşil şeyi içtikçe renkler daha da belirginleşti diye düşündüm. Sokak lambalarından kar dökülüyordu. Bir köpeğin sırtında birikmiş karları elimle temizledim. Ayaklarım üşümeye başlamıştı. İnsanlık tarihi bedenle ruhun kavgasıdır dedi. Efendim diyecek oldum, vazgeçtim. Ruhun mağlubiyetine denk geldi yaşamımız diye devam etti. Dünyada ruh bedene yenildi. Ne zaman galipti ki dedim. Durdu yüzüme baktı. Savaşların ve devrimlerin kıyısında dedi. Önünde mi sonunda mı dedim. Bir şeyin kıyısı her yerini kapsar dedi. Şimdiki zaman geleceğin kıyısındadır ya o yüzden kehanet diye bir şey var dedi. Yani geleceğin de sonrası bugüne dâhil, onu görene kahin deriz. Bir şey anlamıyordum konuştuklarından ama nedense susacak diye ödüm patlıyordu. Bir an için az önce pasaportumu yırtmasına izin verdiğim siyah ellerini açıp kapayarak konuşan şu ukala kızla bu kadar kuzeyde ne yaptığımı düşünecek oldum. Boyumdan büyük

bir yükü kaldırmaya çalışır gibi sualimin ucundan tuttum ve bıraktım. Kaldıramayacaktım. Neden bana ruhtan bedenden bahsediyorsun dedim. Ruh yenildikçe önce aşk sonra sanat ölüyor dedi. Sanat olmadığı için yalnızlaşıyoruz. Saçma geldi. Ben yalnız değilim sevdiğim var dedim. Alay eder gibi baktı. Nehrin kıyısında bir demire oturdu. Çantasından bir not defteri çıkardı. Bana okumaya başladı.

“Bir sinşi çiçek gibi büyüyor ormanınızda yalnızlığınız. Giderek eksilen kelimelerinizden anlıyorum. Boş can simitleri açığa sürükleniyor. Rüzgârın sesi titriyor. Deniz tersine ürperiyor. Nedensiz saatinize çalmadan telefona bakıyorsunuz. Ne tuttuğunuz ne de tutamadığınız bir söz var ortada. Kimseler size sitem etmiyor. Bugün yansa dünya, kendinizden başka kime dertlenirsiniz? Kaldırımlar caddeleri, bulutlar göğü sıkıştırıyor. Kararıyorsunuz bir elmanın hareketsizliğiyle. Umurunuzda olana sözünüz geçmiyor, lafınızı dinleyene tahammülünüz yok. Yıkılıyor binalarınız depresiz. Küfür etseniz ayıplayan yok. Işığı gidip gelen bir ampul gibisiniz biri kapatsa da kurtulsanız. Bir şehir günahla yanarken duaya durmuşsunuz. Kimildayan dudaklarınızı duyan yok.

Jilet gibi giyindikçe yalnızsınız. Oradan oraya yetiştikçe geç kaldınız. Yazarken kalem biter, ağlarken müzik, severken aşk biter, yaşarken nefis. Eridiniz buz gibi üşüdükçe. Unutuldunuz mazi gibi geçtikçe. Pencereyi açsanız hava, kaçsanız derman, sorsanız anlayan yok.”

Ne okudun dedim. Felsefe dedi. Onu sormadım. Bu okuduğun ne dedim. Romanımdan bir bölüm dedi. İki kişilik bir ülkede roman yazmak çok saçma, kime yazıyorsun dedim. Sana dedi. Ben okumayı sevmem dedim. Defteri nehe fırlattı. Olsun ben de senin kulağına fısıldarım dedi. Yürümeye başladı. Nereye dedim. Bak yine dedi. Sustum. Karların arasından buz tutmuş merdivenli bir sokağa geldik. Tırmanmaya başladık. Nefes aldıkça ayazdan göğsüm yanıyordu. Eflatuna boyalı bir kapının önüne geldik. Anahtar üzerinde duruyordu. Açtı içeri girdik. Bir mutfak, yanında yatak ve her yerde ayna vardı. Yerde bavul içinden taşmış kıyafetleri vardı. Yeşil şişeyi bana uzattı. İçeri gitti. Bir yudum aldım. Yer altımdan kaydı. Tutundum. Bir sigara yaktım. Küçük balkon kapısının yanında duran çalışma masasının üzerinde bir yığın kâğıt vardı. Üzerinde bilmediğim dilde bir şeyler yazıyordu. Okumaya başladım. Tuhaf biçimde ne dediğini anlıyordum. **Uzayda birbirine teğet geçen insanlardan bahsediyordu. Bir gün herkes kendi yörüngesine dönecekti.** Ölümünden mi bahsediyor dedim. İçimden söylemişim. İçerden cevap verdi. Hayır dedi ölümünden değil, yalnızlıktan söz ediyorum. Ölüm umarım yaşamdan daha kalabalık bir şeydir.

Sesine döndüm. Çırlıçılplaktı. Bir tek boynundaki kırmızı atkı duruyordu. Yanıma geldi. Boynuma eğildi. Aynadaki ona baktım. Afrika'da bir gece gibi karanlıktı. Elinden tuttum. Beni yatağına yatırdı. Sanki yeni bulunmuş bir gezegene gemiden ilk inen bendim.

**Hayır dedi
ölümünden değil,
yalnızlıktan
söz ediyorum.
Ölüm umarım
yaşamdan daha
kalabalık
bir şeydir.**

Şebnem Işıgüzel

umut

Umut hepimize lazım. Erkek olsa adını Umut koymayı hayal ediyordum. Ancak "Umut adında bir kız niye olmasın?" diye düşündüm size şimdi bu satırları yazarken.

Sevgili Babacığım,

Bugün 28 Mayıs 1973. Bu sabah doğum yaptım. Bir kızım oldu. Bu mektubu lohüsa yatağımdan tatlı bir yorgunluk uykusu sonrasında, akşamüstü yazıyorum. Mümtaz size ulaşmaya çalıştım. Lakin telefon bağlanamamış bir türlü. Bu saat olmuş hâlen santrale telefon yazdırmakla meşguldü. Neticede kazı yaptığınız yerin Kültür Müdürlüğünü ve Arkeoloji Müzesini arayıp haber bırakmış. "Kaymakamlığa da mı bıraksam?" dedi, ben vazgeçirdim. Annem yarın olmasa bile ertesi gün arar muhakkak. Oysa daha bu sabah, erkence konuşmuştuk. Bebek telefonda sonra geldi, iyi mi?

Ona da ayrı bir mektup yazdım. Ancak size de yazmak istedim. Hem bu mektup elinize geçene kadar Babalar Günü'nüzü kutlamak isterim. Şimdi siz "Lohüsa kızcağız niye böyle mektup yazma derdine düştün?" dersiniz. Bizi hep çok sevdiniz. Evvela bu sevginiz için size teşekkür ederim. Sanırım ilkin bu gerekiyor, sevmek. Bir anne ve babanın yapacağı en mühim şey çocuğunu koşulsuz sevmek olmalı. Bunu asla nasihat verir gibi söylemezsiniz, bize hissettirdiniz.

Doğum rahat geçti, ben iyiyim. Kayınvalidem annemi aratmıyor. Mümtaz, hastaneden bir hemşireyi görevlendirdi. Daha doğrusu hemşire yıllık iznini kullanırken bana ve bebeğe bakmak gibi bir vazife üstlenmiş oldu. Elbette bir ücret karşılığında. Bu hemşire kızcağız sizin kazıya gittiğiniz köylerden tanış olup okumak isteyen kızlardan. Annemin eteğinde İstanbul'a getirip hemşirelik okuluna yazdırdığı Fadiş'i hatırlarsınız. Yatılı liseyi Kayseri'de okumuş olmalı. Köyü neresiydi unuttum. Siz hangi kazıyı yaparken tanıdığınız acaba bu cingöz kızı? Ailesi çok vicdanlı, iyi kalpli insanlardı diye hatırlıyorum. Kızlarını okutmak için size ricacı olan onlardı değil mi? Fadiş yarın işbaşı yapınca bol bol anlatır artık. Bizim aklımızda ona böyle bir vazife ricasında bulunmak yoktu. Kendisi istedi. Biz de ücret mukabilinde olursa mümkün dedik. Sizin ve annemin hakkını ödeyemeyeceğini hatırlattı ama Mümtaz ısrarcı oldu. Buna rağmen bebek için ona ödemeyi planladığımız ücret kadar hediye yapmış, bebeğe altın göndermiş. Ne gönlü zengin insanlar. Bunlar sizin iyilikleriniz babacığım. Bu dünyadan değilmişçesine iyilik edip durdunuz.

Gerçi eski uygarlıkları gün ışığına çıkartma pahasına bugünden uzaklaştığınızı söyler dururdunuz. "Ben başka bir zamana aitim," der bize latife edersiniz. Anneciğim "Antika adamsın sen," derdi, gülüşürdük. Ne güzel geçti günlerimiz.

Keşke arzu ettiğiniz gibi sanat tarihi ya da edebiyat

okusaydım. Ya da ablam gibi filoloji.

Böylece sizinle daha güzel sohbet etme becerim olurdu. Arkeoloji, sayenizde kıyısından köşesinden bildiğimiz bir alandı. Ancak gönül isterdi ki kuru kuruya bilim ve ilimle ilgilenmek yerine sizin entelektüel alanınıza yakın şeylerin eğitimini alalım. Siz şimdi bana kızsınız, "Ne münasebet," dersiniz. Ben içimden geçenleri yazıyorum babacığım. Beğenmezseniz latife kabul ediniz.

Bize babaannemizin genç kızlığında dedemizle evlenmek uğruna evden kaçma hikâyesini anlatırdınız. Hani ev terlikleriyle sandala atlamış, dedem küreklere asılmış, Sarayburnu'ndan karaya çıkmışlar. Dedemin Çapa'da yoksul bekâr evine gelmişler, rahmetli babaannem pişman olup terlikleriyle gerisin geriye baba evine dönmüş. Babası da uyuyor numarası yapıp almış kızını eve. Tıp fakültesini bitirir bitirmez kocaya kaçtığı dedemle evlenmiş. Bize bunu örnek verirdiniz. "Hatanın neresinden dönerseniz dönün bir baba olarak sizi koşulsuz korur kollarım," derdiniz.

Evlenirken verdiğiniz hesap cüzdanı aklımdan

çıkamaz. Düşün hediyesi demiştiniz ya öyle

değildi. Zira annem incili kolye takmıştı

ikinizin adına. O para bizim özgürlük

paramızdı. Kocamızdan bağımsız

harcamamızı arzu ettiğiniz para. "Kötü

gün parası diyeceğim ama umarım tek bir kötü gününüz olmaz," demiştiniz. Bu parayı koca eline bakmamak, istediklerinizi sıkılmadan gerçekleştirmek için kullanırsınız," demiştiniz, hiç unutmam. "İlla evlenmek çocuk doğurmak zorunda değilsiniz," diyen de sizdiniz.

Annem kızardı gerçi, "Kızların akıllarını karıştırma," diye. "Feminizm diye bir şey varmış," dediğinde ablam, bunun açıklamasını ilkin sizden duymuştuk. Bir bebek sahibi olunca, ben ona neler verebileceğim diye düşününce, aklıma bunlar geldi işte babacığım.

"Bir insana ve memlekete evvela haysiyet ve umut etmek lazım gelir" deyişinizi unutmam. Ne zaman sıkıntılı bir şeyler yaşansa, fena havadisler okusam, bir millete siyaseten kötülük edildiğini görsem, aklıma bu sözünüz gelir.

Umut hepimize lazım. Erkek olsa adını Umut koymayı hayal ediyordum. Ancak "Umut adında bir kız niye olmasın?" diye düşündüm size şimdi bu satırları yazarken. Göbek bağını keserken "Göbek adı ne olsun?" diye sordu ebe. Umut olsun dedim. Varsın hem göbek adı hem gerçek adı Umut olan bir kız olsun. Şu an bu yazdığımı istinaden vuku bulmuş gibi odamı batan günün son ışıkları doldurdu. Bunu bir işaret kabul etmekten başka çaremiz olmasa gerek.

Her şeyin çok güzel olmasını diler, bu memlekete emeğiyle hayat veren, kimseye zerre kötülük etmeyen babalardan birisi olarak muhterem ellerinizden hürmetle, sevgiyle öperim. Hasretle.

Kızınız Nazlı.

"Bir insana ve memlekete evvela haysiyet ve umut etmek lazım gelir."

Serkan Altunigne

*SPOILER ALERT

Sunay Akın

türk lirası nasıl değer kazanır?

Bir "Cumhuriyet Müzesi" var hayallerimde... İsmet İnönü'nün okul masrafları için Nazilli Tren İstasyonu'ndaki çocuğa verdiği 100 lira da o müzede yer alacak.

Bu bir şemsiyenin öyküsüdür... Ama ne şemsiyeyi eteklik giymiş bastona benzeten Nâzım Hikmet'ten söz edeceğim sizlere ne de Karaköy alt geçidinde tüfeğini omzuna şemsiye gibi asmış bir adamın kendisini vuracağından korkan Cemal Süreya'dan...

Nazilli Tren İstasyonu'nda, treni karşılamak için bekleyen insanların arasındayız. Hayır, hava yağmurlu değil, tam aksi, bir yaz günü olduğu için güneşlidir ve peronda bir tek şemsiye bile yoktur. Ankara'dan gelen trenin son vagonundan inen İsmet İnönü, peronda kendisini karşılayan insanların elini sıkarken, bir çocuk ilişir gözüne... Beş-altı yaşlarında olan çocuk, elinde testi ve bardakla su satmaktadır. Çocuktan su isteyen İnönü, bardağı teslim ettikten sonra kendisine sorulan bir soruyu yanıtlayıp başını geri çevirdiğinde, çocuğun yerinde olmadığını görür.

İsmet İnönü'nün kasabaya gelişinin nedeni, Kurtuluş Savaşı yıllarında Ege dağlarında işgal ordusuna karşı savaştan "Mahmut'un Ali Efe"yi Sultanhisar'daki evinde ziyaret etmektir. Efe'nin evine gelen İnönü'yü bir sürpriz bekler; Nazilli İstasyonu'nun kalabalığında bir an görünüp kaybolan su satan çocuk orada, Mahmut'un Ali Efe'nin kapısının önünde gülümsemektedir. Efe'nin komşusu Terzi Mustafa Bey'in oğlu olan çocuğa adını sorar İnönü: "Hulusi Samim, efendim."

Hulusi Samim, o anı hayatı boyunca hiç unutmayacaktır... En çok da mutlaka okumasını söyleyen İnönü'nün okul masrafları için kendisine verdiği 100 lirayı.

Nazilli İlkokulu'nu bitiren Hulusi Samim, girdiği öğretmen okulu sınavlarında Türkiye birincisi olur. Ne var ki babasının maddi gücü yoktur. Terzi olduğu için "Kesim" soyadını alan babası Mustafa Bey'in bir meslektaşı girer devreye ve Hulusi Samim onun katkısıyla Ortaklar Öğretmen Okulu'na kaydedilir... 1961 yılında, arkadaşlarına her hafta evlerinden zarf içinde gelen harçlıklar dağıtılırken, böyle bir anı hiç yaşamamış olmanın hüznüyle mezun olur okuldan. Âşık Veysel'in okula iki kez gelip, saz çalarak söylediği türküler ise hayat boyu çıkmaz kulaklarından. Eski bir Köy Enstitüsü olan Ortaklar, karşı devrim sürecinin en yıkıcı darbesi olan bu eğitim kurumlarının kapatılmasıyla öğretmen okuluna dönüştürülmüştür. Köy Enstitüleri'nde ders veren Âşık Veysel, bu geleneği yaşatmak için tabelaları değişen köy enstitülerini ziyaret ederek, aynı inançla adaletin, sevginin, emeğin dili olan türkülerini öğrencilere söylemekten vazgeçmeyecektir.

Hulusi Samim Kesim'in öğrencileriyle buluştuğu ilk okulu; Aydın, Atça ilçesi, Kılavuzlar Köyü'ndedir. Buradaki öğretmenliğinin ardından Diyarbakır'ın Kayagediği Köyü'ne atanır. Öğretmenlikteki başarısı öne çıkan Hulusi Samim, Milli Eğitim Bakanlığının Halk Eğitim Müdürlüğünde görev almak üzere Ankara'ya davet edilir. Bakanlıktaki görevini fırsat bilerek, Ankara Üniversitesi Kamu Yönetimi'ne kayıt yaptırır.

Bakanlıktaki görevi ve üniversite öğrenciliğinin yoğun çalışma temposu içinde bir yandan da ders kitapları kaleme alır. İlkokul ve ortaokulda okutulan Sosyal Bilgiler ve İnkılap Tarihi kitaplarının kapağında adını okuruz "Samim Kesim"i. Özel yayınevleri kendileriyle çalışması için teklif üstüne teklif yapar. **O, şu yanıtı verir hiç tereddüt etmeden: "Beni devlet okuttu."**

Eğitim hayatımı devletin bursu sayesinde tamamladım. Yazdığım kitaplardan telif alamam."

Hulusi Samim Öğretmen, babalarının mesleğini okullarında söylememeleri konusunda sıkı sıkıya uyarır üç çocuğunu. Bakanlıktaki görevinden dolayı öğretmenlerin çocuklarına farklı davranmalarını istemediği için hiçbir veli toplantısına gitmez. Bu yüzden çocukların eğitimiyle Aydın'da bir seminerde tanışıp âşık olduğu eşi Saliha Öğretmen ilgilenir... Ama en küçük çocuğu Feray, lise mezuniyet töreninde sahnedeyken, salonun en arkasında, gözlerden uzak bir köşede kendisini seyreden babasını fark edecektir.

Kız meslek liselerine alınacak dikiş makineleri için görevlendirilir Hulusi Samim Öğretmen... Açılan ihaleyi kazanan firma temsilcisi Hulusi Samim Bey'e ev adresini vermesini ister. "Neden?" diye sorduğunda, hediye olarak o yıllarda çok zor satın alınan bir televizyon gönderecekleri yanıtını alır. O an, elindeki tüm belgeleri yırtar ve ihalenin iptal edildiğini söyler.

Eğitimle ilgili gündemdeki bir konu ailesi tarafından açılrsa, "Devlet memuruna bunlar sorulamaz. Siz bugün 'insanım ben' demeyi hak edecek ne yaptınız, bana onu anlatın," yanıtını verir.

Çıraklık Eğitim Genel Müdürlüğünde çalışır Hulusi Samim Kesim... Çırakların eğitimi ve çocuk işçilerin önlenmesi için yoğun bir çaba sarf eder, Nazilli İstasyonu'nda su satan çocuk!

Gazi Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bölümünde öğrenci olan kızı Feray, bardaktan boşanırcasına yağmurun yağdığı bir akşam vakti okuldan çıkar... Önünden geçen arabaların yağmur sularını üstüne sıçratması yetmediği gibi, belediye otobüsü de durağa gelmekte gecikmiştir. Babasının arabasının geldiğini görünce rahat bir nefes alır... Sıkıntısı sona erecek, ıslanmak bir yana, soğuk kış günü üşümekten de kurtulacaktır... Otobüs durağına yanaşan araba yavaşlayarak durur ve arka camı usulca aşağı doğru açılır... Öykümüzün konusu olan şemsiye işte o an görünür... Şemsiyeyi uzatan Hulusi Samim Bey "Al kızım," diye seslenir. Camı kapanan araba uzaklaşır duraktan...

Eve uzun bir süre sonra, sırlıslıkla dönen Feray, masasına oturmuş yazdığı yeni ders kitabı için çalışmakta olan babasına dargın ve kızgın bir dille seslenir: "Baba, ne yaptın sen bu akşam?!"

- Ne yaptım kızım?
- Yağmur altında ıslandığımı gördüğün hâlde beni arabaya almadın.
- **O araba benim değil ki kızım, devletin... Benim olan şemsiyeydi ve yağmurdan korunman için onu sana verdim!**

Bir "Cumhuriyet Müzesi" var hayallerimde... İsmet İnönü'nün okul masrafları için Nazilli Tren İstasyonu'ndaki çocuğa verdiği 100 lira da o müzede yer alacak. Hulusi Samim Öğretmen harcamaya kıyamaz o parayı, hayatı boyunca saklar. Müzenin bir köşesinde bir şemsiye sergilenecek, üstüne yağmur yağan... Ve o şemsiyenin altında ziyaretçiler, öykümüzdeki 100 lirayı görecekler. Çünkü o para, Aydın'da bir evin çekmecesinde, üstünde "Sunay Akın'a verilecek" yazan bir zarfın içinde duruyor.

Çırakların eğitimi ve çocuk işçilerin önlenmesi için yoğun bir çaba sarf eder, Nazilli İstasyonu'nda su satan çocuk!

Kurtuluş Savaşı'nda işgal ordusuna karşı Ege dağlarında direnen Mahmut'un Ali Efe'yi ziyaret için Nazilli'ye gelen İsmet İnönü, su satan bir çocukla karşılaşır.

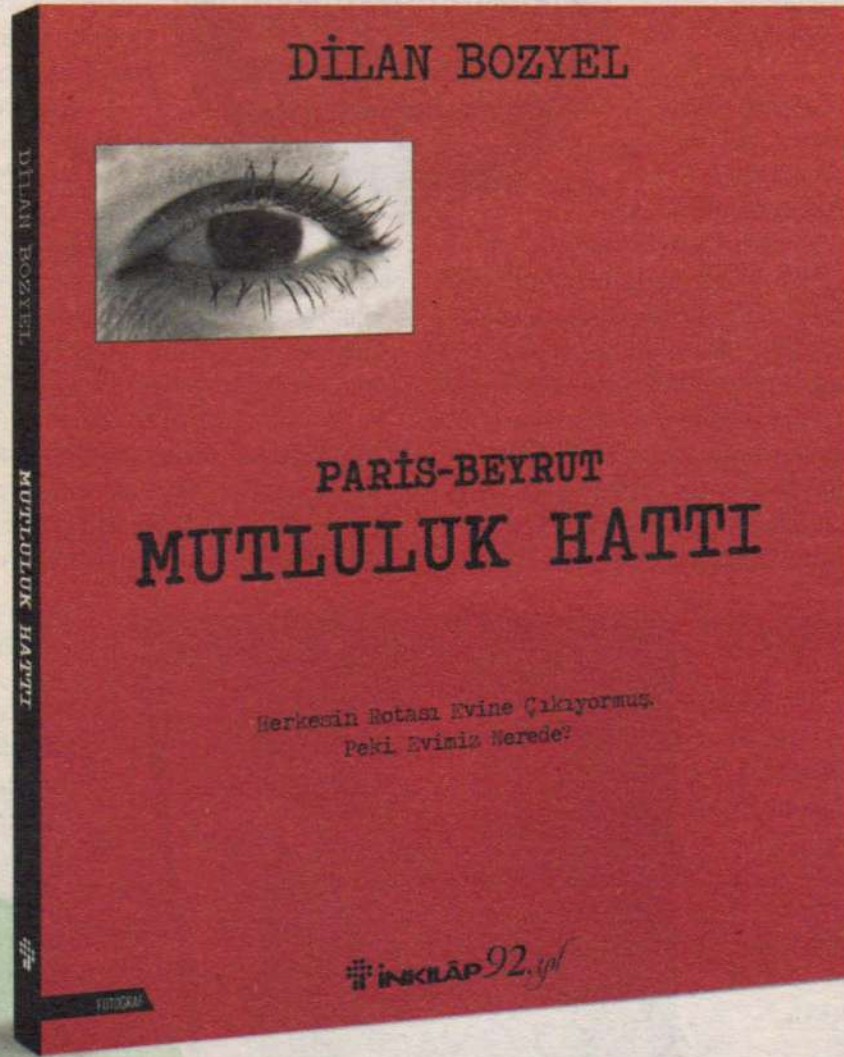
DİLAN BOZYEL

PARİS-BEYRUT

MUTLULUK HATTI

Herkesin Rotası Evine Çıkıyormuş.
Peki, Evimiz Nerede?

"İnsan, nerede yaşayacağını nasıl seçer?
Hangi şehir? Hangi semt? Hangi sokak?
Ya da hangi yarım küre?
Afrika' da? Belki Güney Kore ya da Fransa' da?
Herkesin rotası evine çıkıyormuş;
Peki, evimiz nerede? "

İNKILÂP 92.yıl

İSTANBUL / Merkez Yenibosna • İSTANBUL / Sanal Mağaza • İSTANBUL / Fatih Historia • İSTANBUL / Avcılar Pelican Mall • İSTANBUL / Acarkent Coliseum • İSTANBUL / Bahçelievler Metroport • İSTANBUL / Beykent Perla Vista • İSTANBUL / Ataşehir Migros • İSTANBUL / Cağaloğlu Sirkeci • İSTANBUL / Acarkent • İSTANBUL / Esenyurt City Center
• İZMİR / Balçova • İZMİR / Çiğli

Aylin Balboa

kırılmayan ²

O zamanlar televizyonda Susam Sokağı yayınlanırdı ve Kurabiye Canavarı'nın "Dağdan gelecek bir kız döne döne" diye çok sevdiğim bir şarkısı vardı. Aklıma o gelmişti. Sanki dağdan döne döne bir otomobil gelmişti.

Annemin sütünü neredeyse iki yıl boyunca emmişim. Kemik sağlığını buna bağlıyordu herkes. Başıma bir şeyler geldikçe ve bunların sonucunda hiçbir yerim kırılmadıkça bizimkiler iyiden iyiye saldırlar kendilerini. Nasılsa düşünüyordum, kalkıyordum, çeşitli badireler atlatıyordum ama ölmeyi bırakın, tek bir kemiğim bile kırılmıyordu, atlatıyordum yani. Biraz da bu yüzden, büyüdükçe daha da fazla kendi hâlime bırakıldım.

Ortaokula başladığım sırada annem hastalandı. Öyle birkaç gün sürüp geçen hastalıklardan biri değildi bu. Bir anda yataklara düşürüp öldürmeyecekti de zamana yayılanlardandı, yavaş yavaş halledecekti işini. Hiçbir şey olmamış gibi yaşantımıza devam etmek zorundaydık, annem öyle istiyordu. Hasta değilmiş gibi davranıyordu, bir ara gerçekten hasta olmadığına ben bile inandım. Ki son derece kuşkucu biriyimdir.

Biz de onun dediği gibi yaptık. Her yeni sabahın daha da büyük bir düşmana döndüğü ama öyle değilmiş gibi davrandığımız yıllar geçirdik bu şekilde. Elbette tüm bu yıllar boyunca bir kez bile kırılmadı benim hiçbir yerim.

Bir gün okul çıkışı durakta dolmuş bekliyorduk bir sürü öğrenci. Dolmuşlar sol tarafımızdan geliyorlardı, bu yüzden hepimiz oraya doğru bakıyorduk. Öyle dalgın dalgın beklerken kafamı sağa doğru çevirdiğimde, karşı şeritten bir arabanın böyle kendi etrafında döne döne hızla durağa doğru geldiğini gördüm. "Kaçın!" diye bağırdım nerenden çıktığını anlamadığım bir sesle. Herkes kaçtı ben kaçamadım. Yani kaçtım da biraz kaçabilmişim. Araba savrula savrula gelip takk diye omzuma çarptı. Olduğum yerde döne döne savrulmaya başladım ben de. Nihayet ikimiz de durduğumuzda ortalık toz duman içindeydi. Duraktaki tüm öğrenciler bağıra bağıra ağlıyorlardı. Ben ağlamıyordum. Diğer elimle tuttuğum koluma ve omzuma bakıyordum. Kırılmış olabilirlerdi. Hatta sanıyorum kırılmış olmalıydılar. Devlet Hastanesine yakındık. Boyuma bosuma bakmadan oraya gidip röntgen çekirtmeye karar verdim hemen. Yolun karşısına nereden geçebileceğimi gözüme kestirip tam yürümeye başlamışken biri omuzumdan tutup durdurdu. Dönengeçli arabanın şoförüydü bu. Adam şoktaydı. Herkesi tek tek silkeleyip "İyi misin iyi misin iyi misin?" diye defalarca soruyor, bir yandan da ağlıyor, çılgınca hareketler yapıyordu. Bir elimle kolumu tuttuğumu görünce "Çarptım mı sana çarptım mı sana?" diye iyice delirmeye başladı bu. "Bir şeyim yok iyiyim ben," dedim ama nerede dinleteceksin. **Etrafta toplanan birkaç insanla birlikte beni bir şekilde sepetleyip hastaneye götürdüler. Röntgen çekildi, ben hiçbir şey anlamıyorum, tek düşündüğüm "Bizimkiler merak etmiştir."** Adam gelip gidip, "Ailenin telefon numarasını ver arayıp haber verelim," diyor. Ben de diyorum ki "Yani şimdi buna

ne gerek var, niye telaş yapalım ki sonuçlar çıksın giderim ben eve." Bizimkileri endişelendirmek istemiyorum çünkü annemin ilaç günü o gün, yorgun olmalı. Babam deseniz zaten daha beter. Hiç gerek yok haber vermeye bence.

Çıktı sonuçlar o ara. Kırık filan yok. Oh harika, tamam işte bitti gitti ben eve gideyim. Mümkün değil bırakmıyorlar. Olay adli vaka olarak geçecekmiş. Neyse bandajları sarıyorlar karakola gidiyoruz. Hayatımda ilk kez karakola gidiyorum. Etrafımda çok fazla adam var, rahatsız oluyorum. Ama ses çıkarmamam lazım, kanun kanundur ve ben o yaşlarımda kanundan çok korkuyorum. Komiserin odasında yer olmadığı için beni kapısını açık bırakarak nezarethaneye oturtuyorlar. Böyle misafir ağırlıyor gibi davransalar da sonuçta orası nezarethane. Onlar odalarında erkek erkeğe konuşurlarken ben öyle parmaklıkların arkasında, tahta bir bankın üzerinde otuyorum. Kanadım bandajlı.

"Vay be," diyorum, "demek buralara da düşecektim." Kendisine otomobil çarptırmak suretiyle hapishaneye düşen ilk kişi olacağım belki de.

Komiser beni çağırana kadar orada öyle dertli dertli oturdum. "Olay nasıl cereyan etti?" dedi, gülmeye başladım tutamadım kendimi. O zamanlar televizyonda Susam Sokağı yayınlanırdı ve Kurabiye Canavarı'nın "Dağdan gelecek bir kız döne döne" diye çok sevdiğim bir şarkısı vardı.

Aklıma o gelmişti. Sanki dağdan döne döne bir otomobil gelmişti. Olay bu şekilde cereyan etmişti.

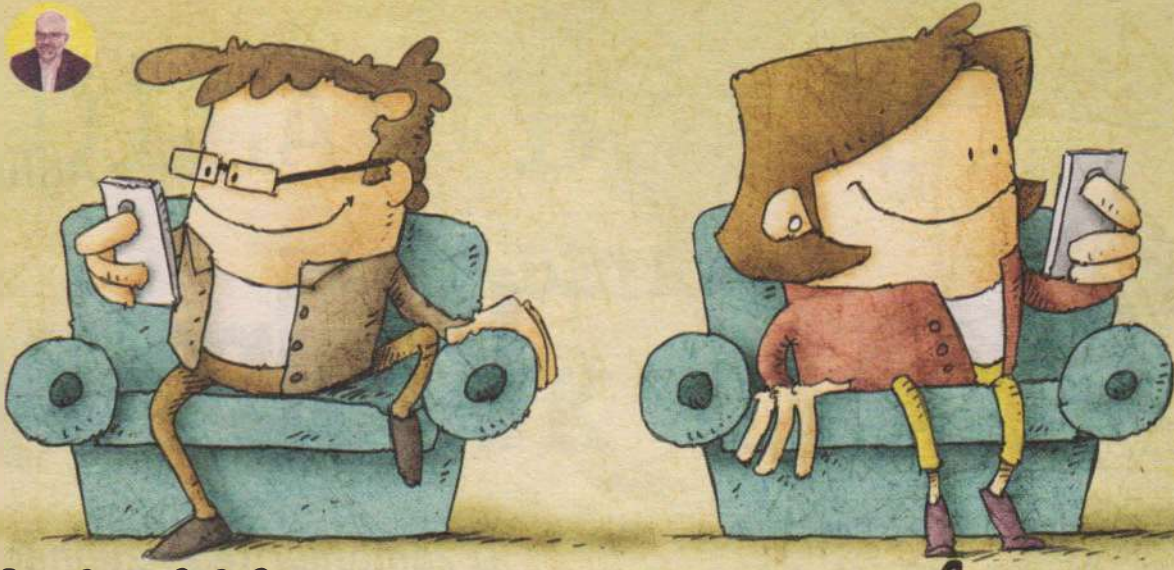
"Şikâyetçi misin?" diye sordu komiser. "Cıks" dedim. Kimseyle konuşmak istemiyordum, bir an önce eve gitmek istiyordum, zaten bizimkiler merak etmişlerdir.

Polisler de ailemi aramak istediler ama telefon numaramızı söylemedim yine, ne gerek var. Bana çarpan adam bir türlü kendine gelemiyordu. Ben şikâyetçi olmayınca iyice fena oldu. O kadar korkmuş ki benim onu affetmem yetmiyor, neredeyse polisleri "Asın beni!" diye bağırarak. Gerçekten kendimi geçip o adamın hâline üzülmuştüm. Bende zaten üzülecek bir şey de yoktu, aslanlar gibi sağ çıkmıştım bir kazadan.

Arabanın şoförü, eczaneden ilaçlarımı da aldıktan sonra "Seni eve bırakayım, hem ailenle de bir konuşayım," dedi. "Olmaz," dedim, "Ben kendim giderim." O da kendince ısrarcıydı. Benim için bir taksi çevirdi, ücretini peşin ödedi, bir kâğıda telefon numarasını yazıp ters bir şey olursa ya da ailem konuşmak isterse arayabileceğimizi söyleyip bana verdi ve sonunda centilmence vedalaştık.

Oldukça mümkün bir kırıkta yine kurtulmayı başarmıştım. Gurur duydum kendimle. Eve yaklaşıncı taksiden indim. Kırılmamıştı hiçbir yerim. Hırpalanmıştı ama hayır, kesinlikle kırılmamıştı. Adamın telefon numarasının yazılı olduğu kâğıtla beraber, kolumdaki bandajları ve çantamdaki ilaçları çıkarıp çöpe attım. Kırılmayan kemiklerimle, eve doğru çabuk çabuk yürümeye başladım.

Büyüdükçe daha da fazla kendi hâlime bırakıldım.

birlikte ama yalnız

Bir başkasının yanındayken orada değilsek, başka insanların dert ve tasalarına kendi imgemize gösterdiğimiz özenin binde birini gösteremiyorsak kimiz biz sahiden?

“Sosyal” medyaya niçin uyku-bozucu veya depresif medya demiyoruz da olumlu bir atıfla “sosyal” diyoruz? İnternetin pozitif tarafları bize pek kolay satılıyor. Pek çok teknik yenilik ütopyacı veya pozitif düşünceyle birlikte gelir. Sosyallik belirli bir makama ihtiyaç duyar: Bir ev, bir oda, bir şehir veya meydan. Siberuzayı ayrı bir uzay/mekân olarak hikâyelendirmek ve inşa etmek de bu ütopyacı düşünüşün bir parçası. Normal koşullar altında sosyallik göstermeyen, ilişki kurma yetenekleri sınırlı kimi ergenler, fobikler ve müzmin yalnızlar bu “sosyalleştirici” etkiden daha çok yararlanıyor. Ama **tüketilen içeriği nedeniyle sözüm ona sosyal bu medya ortamına girenler, uzun saatlerini orada harcıyor ve oradan daha da asosyalleşip çıkabiliyorlar.**

C. Lasch *Narsisizm Kültürü* adlı kitabında, elektronik medyanın yüzeysel imgelerle belirlendiğini ve bunun da insanların hayatında sığlaşma ve derinlik yoksunluğuna yol açtığını belirtir. Televizyon, reklamcılık ve popüler filmler mükemmel vücutlar, parıldayan dişleri, savrulan güzel saçları olan yakışıklı erkek ve güzel kadınlarla doludur. Kelimeler, düşünceler ve bakış açıları anlamsızlaşmıştır. Önemli olan ne hissettiğiniz ve düşündüğünüz değil, nasıl görüldüğünüzdür! Bir genç doğum günü kutlamasında şöyle bir dilekte bulunmuş arkadaşına, “Hayatın Instagram’da görüldüğü kadar muhteşem olsun!”

İnsanın kendisine sevdalanmasına narsisizm diyoruz, yani özseverlik. “*Narsisizm Salgını*” çağında yaşıyoruz. Bir tür yeni veba... Bir “kuşak narsisizmi”nden dem vuruluyor artık; 80 sonrası kuşak her şeyi hak etmişlik duygusuyla donanmış, emeksiz yemek isteyen, zahmetsiz rahmete talip bir *Ben Kuşağı*’dır kimi yazarlara göre. Doğuştan ün ve serveti hak ettiklerini sanan gençler.

Milenyum kuşağı, öz saygılarını aldıkları hızlı favlardan devşiren, sosyal medyada ani tatmin yakalayan, ceplerindeki akıllı telefonlarla istediklerine istedikleri an ulaşan yepyeni bir kuşak. Bir mesajla istediğiniz kıyafet veya yiyecek kapınıza gelebiliyor. Kimi bilim insanlarına göre narsistik özellikler gençler arasında yaygınlaşıyordu çünkü anne babalık daha müsamahakâr hâle gelmişti. Eğitim, özgüvene aşırı vurgu yapıyor, medyadaki sığ şöret kültürü, gençlerin hayallerini avlıyordu. Kolay kredi alabilme imkânı, tüketim üzerinden bir cennet yaratma hayalini besliyordu. **İnsanlar öz saygı ve özgüvenle kendilerine aşırı sevdalanmayı birbirine karıştırıyordu. Bu kültürel narsisizmin ana unsuru, kişinin kendisine duyduğu hayranlıktı.** Bu kuşak, anne babalar tarafından en çok izlenen ve kameralara kaydedilen, internet ortamında her anları paylaşılan bir kuşaktı.

Hayatın değerli anlarını yaşantı olarak ıskalarken, onları bir fotoğraf imgesine hapsetmek, bu çağın yanılgısıdır. Çocuklarını

fotoğraflamakta bu kadar hevesli anne babaların çocukları da doğru *selfie* için yüzlerce çekim yapmaktan geri durmayacaktı elbette. Facebook ve diğer sosyal medya siteleri, beğeni kadar incitme ve hırpalamanın mekânları da olagelmıştır. Herkese yorum yazma, bir insana hiç yorum yazmamak; herkesi beğenip, bir kişiyi özellikle beğenmemek, ekran gruplarında zalimliğin yeni biçimleri olarak zuhur ediyordu. Ben Kuşağı hayata tosladığında, anne babaların onlara hissettirdiği kadar özel olmadıklarını fark ediyor ve derin bir hayal kırıklığı yaşıyorlardı. Narsisizm temelde kendimizi ve ötekini nasıl gördüğümüzle ilişkilidir. İnternet çağında yaptığımızı ve yaşadığımızı anında paylaşmak, o anın tadını çıkarmaktan daha önemli görünmektedir. Çekici görünme uğruna sahicilik feda edilebiliyor. Ama burada da “yumurta tavuk problemi” karşımızda. **İnsanlar sosyal medyada çok zaman harcadıkları için mi narsistleşiyor yoksa narsisizm katsayıları yükseldiği için mi sosyal medyada uzun süre kalıyor?**

Kimi yazarlar sosyal medyanın dünyaya “bana bak”, “bana dikkat et” demek için kullandığını, narsisizmi tırmandıran bir doğasının olduğunu dile getiriyor. Pek çoğumuz artık “orada ama değil”iz. Çevrimiçi ve dışı hayatlar birbirinin içine geçiyor ve hayat melezleşiyor. Bir konferans dinlerken beri yandan telefonumuza bakıyorsak can kulağıyla dinlemiyoruzdur. Çoklu işler yaptığımızı sanıyor ama hiçbirine kendimizi tam veremiyor, derinleşemiyoruz. Çoklu vazife gördüğünü sanan insanlar, tek bir işe odaklanana göre çok daha verimsiz.

Artık “birlikte ama yalnız”ız. Mahremiyet olmaksızın yakınız. Yakınlık artık mahremiyete ihtiyaç duymuyor. Uyarıcı bombardıman altında, durup düşünecek zaman yok. Dopamin patlamaları içinde yolumuzu, yönümüzü, kim olduğumuzu bulamıyoruz. “Gerçek ben”, imgeler bulutu arasında gizlenmiş. Onu ne açığa çıkaracak?

Bir başkasının yanındayken orada değilsek, başka insanların dert ve tasalarına kendi imgemize gösterdiğimiz özenin binde birini gösteremiyorsak kimiz biz sahiden? Utancı inkâr ediyoruz. Acıdan yüz çeviriyoruz. Oysa bizi insan kılan tam da bu değil miydi? İnsan kardeşliğimizin ve nihayet bütün canlı alemin inilti ve ıstırabına kulak vermek değil midir bizi insan kılan? “Dünyayı utanç kurtaracak” demişti Ingmar Bergman. İnsan olma hakkımızı kazanmak zorundayız. İnsan doğarız evet ama insan oluruz da bunun için çaba harcamak gerek. Önünde sana bakan bir çift göz varken lütfen başını ekrandan kaldır ve o gözlerdeki ışıltıyı fark et. İnsana şahit ol.

Sad-i Şirazi’nin sözleriyle bitirelim:

İnsanlar bir beden azaları gibidir. Aynı özden yaratılmışlardır. Bir parça inanmış ve acı içindeyse diğeri de sessiz ve huzurlu kalamaz. Eğer başkalarının acısına kayıtsız kalıyor, bunun için bir keder hissetmiyorsa sana insan denemez.

Hayatın değerli anlarını yaşantı olarak ıskalarken, onları bir fotoğraf imgesine hapsetmek, bu çağın yanılgısıdır.

Nermin Yıldırım

Kırmızı Kamyon

Muhakkak ki çocuk, kendinden uzakta yaşamış ve sonra her nasılsa dönmeyi başarıp yanı başında yaşlanmış annesinin mezar taşına, kavuşmaya benzer bir şeyler yazdırmış yıllar sonra.

Adam ufukta bir yere bakıyor, senin görmediğin bir yere. Orada ne olduğunu bilmesen de az çok kestirdiğini sanıyorsun. Genç bir kadın görüyor olmalı orada; kısacık bir yaz tatili aralığına sığmaya, bir görünüp bir kaybolmaya gelmiş, güzeller güzeli, gencecik bir kadın. Özlemle ve adı konmamış bir mahcubiyetle iki yana açmış kollarını. Bunlar, sarılmakta maharetli ama gene de boş, boş ama gene de sarılmakta maharetli kollar. - Sarılmayan kollar ne işe yarar? -

Kadının karşısında bir çocuk. Çocuğun ellerinde uzaklardan getirilmiş hediye bir oyuncak mesela. Uzun sürmüş bir yalnızlığın diyeti gibi, birikmiş özelemlerin altını çizer gibi, elde olmayan sebeplerin özrünü diler gibi, yalnızca iki kişinin bildiği bir sırrı boşluğa bırakıp bırakıp yeniden tutar gibi, kursaktan inmeyen lokmayı zorlukla yutar gibi. O sır ki ağır mı ağır. - Ağır şeyler yere düştüklerinde hep mi gürültüyle kırılır? -

O sır ki mesela "Şimdi gidiyorum ama mutlaka döneceğim," diyen bir annenin dönmeyişi.

Mesela bir çocuğun büyüyerek bekleyişi, kalbindeki boşluğu büyüterek bekleyişi.

Mesela takvimlerden kopan sayfalar.

Mesela birbirinin ardına sıralanmış mevsimler; ilkbahar, yaz, sonbahar, yine yaz.

Mesela kırgınlık, mesela öfke, mesela kabulleniş.

Mesela ne olursa olsun bir türlü kabullenemeyiş.

Annenin dönmeyişi, bir türlü dönmeyişi.

Çocuk o fena sözcüğü yıllar boyu hep dön-e-meyiş diye hatırlayacak, ruhunu karanlığından ancak o tek harfle kurtaracak.

- Ne acayip şeydir değil mi, sözlüklerin sözcükleri insanlardan kolay kabulleniş? -

Evet evet, plastik kırmızı bir kamyon olmalı muhakkak çocuğun elindeki. Orada olmadığı hâlde bildiğimiz -miş'li geçmiş zamanın imkânsız telafisi.

Uzun mesafeler gidecek, dönemeyenleri kasasına atıp bir çırpıda getirecek mahir bir kamyon bu. Gururla taşınacak fiyakalı bir hediye. "Annem getirdi," deyip gösterecek çocuk soranlara. Her zaman -pek bir şeyi olmasa bile- her şeyini verecek, her şeyini paylaşacak herkesle ama kimselerin o kamyonu dokunmasına müsaade etmeyecek. Kendi bile sakınarak, kendinden bile sakınarak, âdeta incitmekten -belki de incinmekten- korkarak usulca dokunacak ona. En çok geceleri, sessizce gezdirecek parmaklarını üstünde. Kırmızı plastik kamyonuna binip annesinin yaşadığı şehre gitmeyi hayal edecek. Fakat ehliyeti yok. Bunu dehşetle fark edince, büyüdüğüde hemen bir ehliyet almayı kuracak kafasında.

- Sahi, insan ne zaman büyür? -

Adama bakıyorsun. Kocaman gövdesine rağmen, en lazım şeyi en lazım yerde eksik kaldığı için büyümemiş bir çocuğa bakar gibi bakıyorsun. İçinden bir yerden onu çok iyi tanıyorsun. Bir ayna gibi tutuyorsun yüzünü yüzüne, gözlerinden kendi gözlerine doğru dalyorsun. Bir yanılsa dokunmuş gibi ellerin terliyor. Öyle büyük bir yanlış ki bu, gözlerin doluyor.

Ağaçlarda dallar usulca hışırdıyor. Rüzgâr senden öncekilere ait bir fısıltıyı senden sonrakilere taşırcasına ağır ağır esiyor. Tanımadığın nefesler yalıyor yüzünü, için ıssız bir ürpertiyle doluyor.

- Derler ki rüzgâr, boşluğa bırakılmış bütün nefesleri duyar ve biriktirmiş -

İnsan uzun baktığı her şeye benzer ya sonunda, işte şimdi sen de ona benziyorsun.

Adam, ufukta senin göremediğin bir noktaya öylece bakıyor. Kırmızı bir kamyonu yok. Kırmızı bir kamyonun başka her şeye benzeyen arabasını mezarlığın girişine park ediyor. Sessizce, mezar taşları arasından, ufukta gizlenmiş o puslu noktaya bakıyor. Kasımpatılar, ortancalar ve baygın kokulu gülbrişimler arasından. Dut ağaçları, ışık hüzmeleri ve uzayıp kısalan gölgeler arasından. Büyüdükçe bir yere düşen çocukluk düşlerinin o yorgun ve kırılğan aralığından.

Şimdi artık senin de pekâlâ gördüğün gibi, ufukta puslu düşler misali yanıp sönen genç kadın, aralık kollarını küçük çocuğun incecik omuzları etrafında kavuşturuyor. Adam, ayaklarını toprağa sabitleyip, bir zamanlar bir yerlerde yaşanıp yaşanmadığı meçhul olan bu anı uzun uzun izliyor.

Uzun uzun izliyor.

İnsan ne kadar uzun bakarsa bir düşe, düş o kadar gerçeğe benziyor.

Muhakkak ki çocuk, kendinden uzakta yaşamış ve sonra her nasılsa dönmeyi başarıp yanı başında yaşlanmış annesinin mezar taşına, kavuşmaya benzer bir şeyler yazdırmış yıllar sonra. Hiç ayrılmamışlar gibi yazdırmış ama. Bir sırrı tutar gibi, o zor lokmayı yutar gibi yazdırmış. Kimse gitmemiş, kimse kalmamış, kimse büyümemiş, kimse yaşlanmamış ve hatta kimsecikler ölmemiş gibi kahramanca yazdırmış.

- Peki, ne zaman ölür anneler? Gittiklerinde mi, dönmediklerinde mi yoksa? -

Ve en nihayet adam, bütün sorulardan ve cevaplardan emekliye ayrılmış, dışarı açılmayan kutular gibi kendini içine kapamış, sessizce dikmiş gözlerini, ufukta buğulanan bir yere bakıyor. Artık senin de görebildiğin o malum yere. Sen de başını kaldırıp adama bakıyorsun. Derken davetsiz misafir kabilinden incecik bir rüzgâr esiyor aranızda. Dut ağacının yaprakları usulca hışırdıyor. Uzaklardan bir kadın gecikmiş bir şeyler fısıldıyor. Adam duyuyor. Sen duyuyorsun. İkinizin de duyup sustuğu her şeyi rüzgâr korkusuzca anlatıyor.

Adam, ufukta senin de görebildiğin o yere bakıyor. Sense artık senden başka kimsenin göremediği adama bakıyorsun. İnsan uzun baktığı her şeye benzer ya sonunda, işte şimdi sen de ona benziyorsun. Ha, söylemiş miydin bilmem ama uzun baktığı her şeyi sevmeye başlar insan sonunda. Eh kabul et, sen de seviyorsun. Başka yolu yok. Ölüm var, hayat da yok.

Vedat Milor

kimlik arayışı, ulaşılamayan hayaller: berkeley-san francisco

Yaşam şartları Berkeley'den ayrılmayı gerektirdiğinde kendimi çaresiz hissettiğimi ve hüngür hüngür ağladığımı hatırlıyorum. Aradan 20 sene geçtikten sonra ise aynı bölgeyi ziyaret ettiğimde kendimi 30 yaş genç hissediyorum.

"Vedat Abi, istediğini yaz tabii ama San Francisco lokantaları çok küçük bir kesimi ilgilendirir. Çok uzak bir kere. Sonra ekonomik kriz ciddi. Kaç kişi gidebilir ki?" Akıl-selim sahibi Candaş. Dedikleri doğru. Benim cevabım ise kısa, kesin ve kararlı: "Umurumda değil!"

Zerre kadar umurumda değil de diyebilirdim. Nedeni basit: Kaliforniya'da "Bay Area" (körfez mevkii) olarak bilinen bu bölge, kişiliğimin oluşması ve dünyaya bakış açımın gelişmesinde belirleyici bir role sahip. Benliğimin bir parçası. Bu yüzden de konuya yaklaşımım duygusal. Duygulara akıl yürüterek karşı koymak taşkın bir seli şemsiye açarak durdurmaya çalışmak gibi bir şey. Mümkün değil!

Duyguları anlatmak da zor tabii. Lisansüstü eğitim için 20'lerin başında geldiğim Berkeley, benim için ve kimliğimin oluşmasında neden bu kadar önemli? Çünkü genç bir insan kendini arayış içindedir. Kendine "Kimim ben?", "Neyim?", "Önemli olan ne benim için?", "Yaşamda ne istiyorum, yaşamdan neler bekliyorum?" gibi sorular sorar. Bu soruların formüle edilmesi ve cevapların oluşması insandan insana değişir ama değişmeyen, bu kimlik arayışının hepimiz için geçerli olduğudur.

Benim kimliğim lise veya üniversitede şekillenmeye başladı ama asıl Berkeley Üniversitesi'nde ve kentinde oluştu. Kentlerin bir ruhu, bir efsunu olduğu fikrini edebiyatta J. Joyce'dan önce sanırım ilk dile getiren "Bruges-la-Morte" (ölü kent Bruges) romanı ile Georges Rodenbach. 1892'de yayımlanan ve kentin puslu fotoğrafları metne entegre edilmiş romanda kahramanımız ona ölmüş eşini hatırlatan bir hayat kadınının peşine, "ölü kent" Bruges'ün sokaklarında, gölge gibi takılır. Avare avare olmadık hayal peşinden koşan kahramanımız aslında yaşanmamış bir geçmişi yeniden yaratarak gerçekleşmesi mümkün olmayan bir geleceği inşa çabasındadır.

Bendeniz de Berkeley'de, kendi gençliğimi orada gördüklerim, öğrendiklerim ve hissettiklerimin süzgecinden geçirip kendime gerçekleşmesi olanaksız bir hayal üzerine kurulu bir gelecek inşa ettim. **Tek bir cümleyle "başkalarının ne düşündüğünü zerre kadar tınmadan kendi değer sistemini ve önceliklerini oluşturma" hayali.** İki anlamda hayal. Hem gerçekleşmesi eşyanın doğasına aykırı hem de insanı motive edip yaşama anlam katıyor.

Yukarıdaki cümleyi açmak için 200 sayfalık bir kitap yazmak ve

Berkeley'nin tarihini anlatmak gerekiyor. Ama şu kadarını söyleyeyim: Berkeley Amerika değil. Anti-Amerika. Günümüzde "aykırı kültür" (counter-culture) olarak anılan sosyal olgunun ta kendisi. Amerika'da 60'ların "sistemi sorgulayan vatandaş" (civilian resistance) ve "vatandaşlık hakları" (civilian rights) toplumsal hareketlerinin olduğu yer. Bizdeki "Gezi ruhu" neyse Berkeley ruhu o!

Gördüğünüz gibi sadece dünyanın en köklü akademik kurumlarından biri olmaktan ibaret değil Berkeley. Ama üniversite kentin can damarı. **Michel Foucault, Jürgen Habermas, Paul Feyerabend gibi düşünürlerin dersine katılmak, doktora tezimi Michael Burawoy ile yazmak şüphesiz düşünce sistemimi ve entelektüel gelişimimi etkiledi.** Ama duygularımın ve etik anlayışımın yaşam felsefemle uyum sağlaması için Berkeley'nin "özgür", "sorgulayıcı" ve "insan haysiyetini ve seçme özgürlüğünü, hakim ideoloji ya da diskur veya söylem'in bize dayattığı önceliklerin panzehri" olarak gören ruhunu içime sindirmem gerekiyordu.

1981-1990 arasında kendi değer sistemim, önceliklerim ve tercihlerim böyle oluştu. Bu tercihlerin başında yaşamın her alanında estetik bir boyut aramak ve yaşamın anlamını geleceğe ertelenmemesi gereken anlık haz'ların tatmini olarak görmek geliyor. Başka bir deyişle yaşamına sanatsal bir duyarlılıkla yön vermek. Basit gibi gözüküyor ama yaşamın her alanında önemli yansımaları var. İş seçimi, arkadaş seçimi, eş seçimi, boş zaman kullanımı, çocuk yapmanın gereği ve zamanlaması... Gene kitaplar yazılır bunların üzerine ama basit bir-iki örnek amacımız için yeter. Seni mutlu edecek işi yapacaksın. Arkadaşlarını menfaat zincirlerinin oluşmasına ve çevreden gelen baskı ve beklentilere göre değil, kimyalarının tutmasına göre seçeceksin. Eş seçimine kimsenin burnunu sokmasına izin vermeyeceksin ve kimsenin fikrini sormayacaksın.

Örnekleri çoğaltıp açabilirim ama gördüğünüz gibi zor hatta imkânsız bir proje. İnsanın "seçici olmayı" yaşamın her alanına uygulaması ideal ama karşıt engeller de çok. Toplum içinde yaşamak ister istemez zaman zaman önceliklerinden taviz vermeyi ve/veya istemeden kabalaşmayı gerektirebiliyor. Başkalarının yargısına önem vermem deseniz de duygularınız her zaman aklınız ile beraber gitmiyor.

İşte gastronomi burada devreye giriyor; hem bir araç hem de bir amaç olarak. Günlük streslerden ve yaşamın sorunlarından, bir an için olsa bile kendini soyutlamak için bir araç. Ama güzel bir aşk ve onun doğal uzantısı sevişme gibi, haz duygusunun doruk noktalarından biri aynı zamanda.

Bunun böyle olabileceği, yani hazzı doruğa ulaştıran gastronomi, karşıma ilk kez Berkeley'de bir şişe kırmızı şarap olarak çıktı. Öğrenci

Duygulara akıl yürüterek karşı koymak taşkın bir seli şemsiye açarak durdurmaya çalışmak gibi bir şey. Mümkün değil!

bütçemle alabileceğim, hiç de pahalı olmayan bir Fransız Burgonya şarabı. Pinot Noir sepajı. 1985 Henri Jayer Bourgogne. Bunu o ana kadar alışık olmadığım ölçüde yalın ve iyi bir lokanta keşfetmem izledi. Berkeley'de Alice Waters'ın Chez Panisse Café'si. İyi yemek ve şarap birlikteliği bende transandantal, yani deneyim ötesi gibi gözükten ulvi bir etki yaptı. Kalıcı bir etki.

Yaşam şartları Berkeley'den ayrılmayı gerektirdiğinde kendimi çaresiz hissettiğimi ve hüngür hüngür ağladığımı hatırlıyorum. Aradan 20 sene geçtikten sonra ise aynı bölgeyi ziyaret ettiğimde kendimi 30 yaş genç hissediyorum. Eski favorilerim hâlâ beni heyecanlandırıyor. Yenileri de listeye eklendi. Gidersiniz, gitmezsiniz, benim duygularımın benzerlerini yaşarsınız, yaşamazsınız bilemem. İşte size favori listem:

BERKELEY

1.CHEZ PANISSE

Pazar kapalı. Sadece akşam açık. Pazartesi 3. kalan günler 4 yemekten oluşan degüstasyon menü. Yemekler her gün farklı. Değişmeyen, kalitenin sürekliliği. Amerika'da favori lokantam.

2.CHEZ PANISSE CAFÉ

Aynı lokantanın üst katı. Seçenek hakkınız var ve yemeklerin hepsi iyi. Amerika'da favori günlük lokantam. Kullanılan malzeme kalitesi süper. Basit bir havuç çorba bile bir başyapıt.

3.CHEESE BOARD ve CHEESE BOARD PIZZA

Chez Panisse'in tam karşısında. Harika peynir, baget, Strauss Family tereyağı. "cheese roll". Yan dükkânda da nefis vejetaryen pizzalar ve çok iyi fiyata bardakta güzel bir beyaz bir kırmızı şarap.

4.OLIVETO

Chez Panisse'te yer bulamazsanız teknik olarak Oakland'daki bu şık mekânı tavsiye ederim.

5.BARTAVELLE

Berkeley'nin en iyi kahvesi. Sandviçler az ama öz. Pers kahvaltı tabağı ve Maraş avokado tartine denenmeli.

6.VIC

Strafor kap ve tabaklarla çok ucuza ve düşündükçe salyalarımın aktığı Güney Hint mutfağı.

7.PICATE

Ucuz ve otantik Meksika mutfağı. Nefis bira ve şerbetler.

SAN FRANCISCO

1.TARTINE BAKERY

Chad Robertson olağanüstü ekmek, sıcak tostlar, croissant ve pastaların gerisindeki ad. Bardakta güzel şarap ve iyi cappuccino.

2.LA CICCIA

Favori mahalle lokantam. Sardinya mutfağı.

3.ANGLER

San Francisco'da en iyi deniz ürünleri Saison lokantasının yaratıcısı Joshua Skenes'in havadar brasserie'si.

4.VERJUS

Değerli şef Michael Tusk'ın üçüncü lokantası. Fransız bistro tipi. Çok iyi şaraplar. Hipster'ların hemen hepsi orada. Severseniz Cotogna ve Tusk'ın medarîftiharı Quince de çok özel bir gecede denenmeli.

5.BOULETTES LARDER

Macar asıllı ve değerli Musa Dağdeviren'in arkadaşı Amaryll Hanım iddiasız ama mükemmeliyetçi olduğu için harikalar yaratıyor. Musa pizza ve soğuk deniz ürünleri salatayı kaçırmayın.

6.HOUSE OF NANKING ve CHINA LIVE

İlki salaş, ikincisi Batılılara cazip şekilde törpülenmiş. Çin mutfağının zenginliği ve lezzeti hakkında fikir edinmek için iyi fırsat. İlkinde katmer benzeri "soğan böreği"ni kaçırmayın.

7.DELFINA

Amerika'da favori İtalyan'ım. Gürültülü ama o ne lezzet...

8.MANRESA

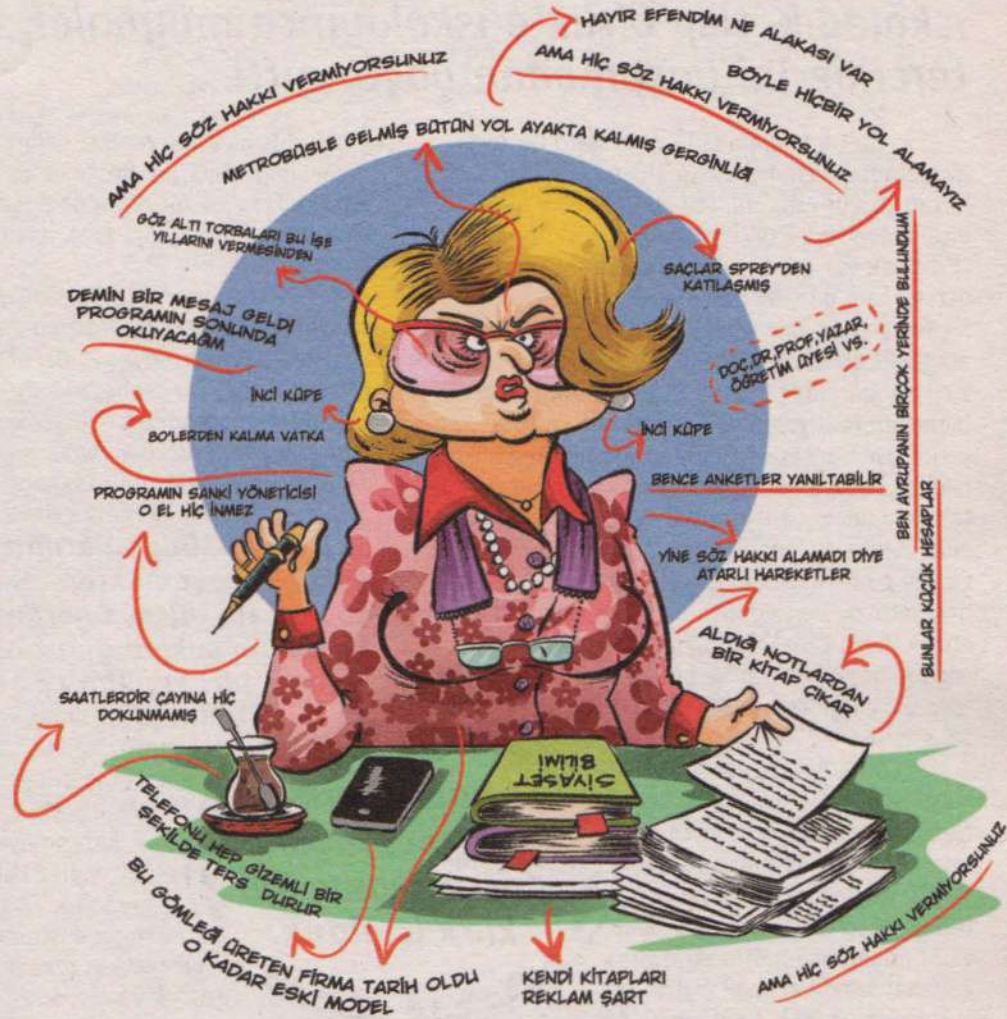
Silikon Vadisi'ndeki bu Michelin 3 yıldızlı lokanta özel günler için. Şef David Kinch.

Emirhan Perker

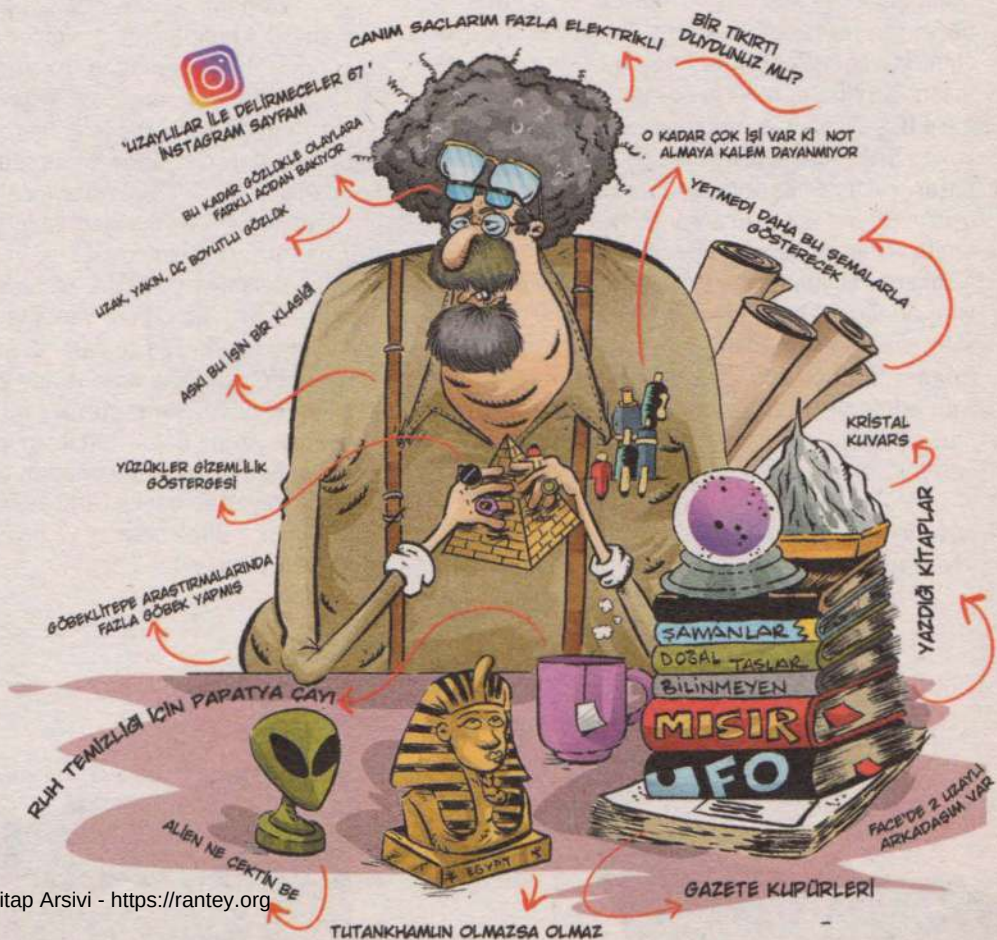

bazı tipler

SİYASET YORUMCUSU

METAFİZİK YORUMCUSU

Can Yılmaz

bir kibariye şarkısıydı “kim bilir”

Olumsuzluk çemberinde dönüp dururken olumluyu ıskaladık. Hep birlikte ıskalayınca milyonlar, milyarlar tercihlerini yaşamadan göçtü gitti...

Farkında olmadan, muhteşem bir hızla avucumuzun içinden kayıp giden şu sınırlı hayatı çarçur ettik mi, etmedik mi diye ölçüp biçmeden terk-i diyar edeceğimiz muhakkak. “Bu sıcak yaz günü okunacak yazı mı şimdi bu?” dersin tam da şimdi okunacak bir yazı sanki... Kışımıza yediğimiz şaplaktan itibaren gözümüzü açtığımız şu dünyada yaşayacağımız yüzlerce kısır döngünün içinde nasıl dönüp duracağımızı bilmeden başlıyoruz ya hayata, işte en heyecanlı yeri orası. Sonrası malum, en acayip dinginlikte bile bir kaos, sessiz sakin kumda yatarken bile ne tarafımı önce yakayım sorusuyla dakikaları heba edip usulca dinlenememek. “Şimdi mi? Sonra mı denize gireyim?” abukluğuyla güzelim saniyeleri heba etmek. Geri dönüşü olmayan anları çarçur etmek; belki tüm insanoğlunun ortak olduğu yegâne başarısı... Yat ve bırak kendini sıcak kuma hâlbuki, dalgaların sesini dinle, uzatma sal gitsin...

Anlamı tartışılır ama klasik manada mutluluğu tüm çabalarımıza rağmen bir türlü kendimize yaşatamamamızın sebebi ne acaba? “Hâlbuki her türlü imkân var” deriz de o her türlü imkân bizi mutlu etmiyorsa kabahat kimde acaba? “Kibir” bir suçlu olabilir mi? “Nankörlük” ya da... “Egoistlik” belki... “Kinimiz” ve “Öfkemiz” mi acaba? Yoksa suratımızdan akıp metrelerce uzaktan fark edilen “Samimiyetsizlik” mi? “Kıskançlık” da olabilir “Yalancılık” da; sıraya konulmalı belki. “Alınganlık” da küstürebilir hayata, belki “Hırs” başımızın belası... Yoksa hepsi birden mi bağlıyor elimizi ayağımızı? Bütün bunları kaldırır mı o naif insanoğlu? Daha tazecik beyne bunları kazımayı nasıl başarıyor, o yumruk kadar kalbe bunca yükü nasıl sıkıştırıyoruz acaba? İnsanın negatif başarı öyküsü; “Kötü insan” yaratmayı başarması bence. Önüne konulan seçeneklerin en kötüsünü tercih etmesini sağlamak ve buna yönlendirmek hakikaten büyük iş. Bir yere sapmadan, bir an viraj almadan, biraz olsun soluk almadan salt kötü olmak, bilim adamlarının aradığı süper insanın tanımı olmalı. Zira kötü olmak için mücadele vermek gerekirken, iyi insan olmak için sessizce işini yapmak ve gülümsemek yetiyor... Basit ama zor... Tezatin nirvanası!

“Tercihler bizi o yöne götürdü abi...” Hangi tercihler, kimin tercihleri? Senin mi? Arkandan itenin mi? “Baba dur iki dakika, bir düşünelim,

insan düşünen hayvandır” dedin mi? Açıklaman demediğini söylüyor. Keşke iki dakika müsaade isteyip, kendine ait beyinle düşünseydin, belki yine o yoldan giderdin ama tercih senin olurdu be kardeşim.

Biraz cesaret lazım sanki; artık unuttuğumuz, körelttiğimiz bir kavram gibi ama içimizde bir yerlerde üzerindeki tozu üflediğimizde ortaya çıkacak bir cevher olduğu aşikâr. Sıfırdan başlayamama korkusu içimizi kemirmeye başladığında, senaristin yazdığı gibi, “Aman Ali Rıza Bey, ağzımızın tadı kaçmasın,” diyerek, alıştığımız düzeni koruma çabası yedi bitirdi bizi haberimiz yok. **Duygularımızı saklaya saklaya yaşamaktan bıkmadık, “Ulan söylersem güçsüz görünürüm,” kafasıyla sakladığımız aşklarımız bile bizi kendimize getirmeye yetmedi.** “Olmaz ya” ile “Bana

bakacak değil ya” arasına sıkışmış kalp kırıkları bile silkelemedi bizi. Kazık yeriz öngörüsüyle dost kazanmaya korkar olduk, yalnız kaldık ama yine uyanmadık. Doğru tercihle bir yığın dostumuz olacağına, gerçeklerin tokadını yiyip kendimize gelmek yerine, sütre gerisinde sinip vicdanımızı rahatlatacak süslü bahaneler düşünmeyi seçtik çoğu zaman. Zayıflığın ağababası “Kolaycılık” canımız bir tanemiz oldu yıllar boyu, azıcık tırtık mı adımımız geriye oluyor, ileri adımı hiç düşünmeden, için için beynini kemiren “İleri gitsene” emrini duymadan...

Zamanın sudan hızlı aktığını unutup bahaneler içinde boğulup gidiyoruz. Bazen tek bir “öneri” bile sunmadan, ıskaladığımız hayatın arkasından derin derin “off” çekerek hatırlıyoruz yıllar sonra, biraz da iş işten geçmişken. Olumsuzluk çemberinde dönüp dururken olumluyu ıskaladık. Hep birlikte ıskalayınca milyonlar, milyarlar tercihlerini yaşamadan göçtü gitti, tek şanslarını fark edemediler...

Yaşadığımız hayat, tercihlerimizin bütünü değil mi? Bizi biz yapan, yaptığımız doğru ya da yanlış tercihlerimizin toplamı değil mi? Geçmişteki tercihlerimizin değil, anın içinde yaptığımız tercihlerle ilerleyişimiz sürmez mi? Değişime direnmek yerine doğru tercihleri yapmak, yeni deneyimlerden korkmadan adım atmak lazım, bu kısa hayattan başka türlü zevk almanın imkânı yok... Biraz cesaret ve ileriye doğru minik bir adım yeter...

**Kazık yeriz
öngörüsüyle
dost kazanmaya
korkar olduk.**

**doğru
bilinen
yanlış
kelimeler**

Yanlış

Doğru

Tesbih

Tespah

Kapşon

Kapüşon

Menejer

Menajer

Egzantrik

Eksantrik

Eşgal

Eşkâl

Teferuat

Teferruat

Kavonoz

Kavanoz

Tattarevalli

Tahterevalli

Tanpon

Tampon

Tenbih

Tembih

Konsansüs

Konsensüs

Dinazor

Dinozor

İlüzyon

İllüzyon

Kilot

Külot

Tiskinmek

Tiksinmek

Gangaster

Gangster

Haremlık
SelamlıkHarem
Selamlık

Kakafoni

Kakofoni

Kalemşör

Kalemşor

Kareografi

Koreografi

Karnıbahar

Karnabahar

Tetanoz

Tetanos

Küvöz

Kuvöz

Alper Canıgüz

notre dame'ın lümpeni

Bu köşedeki bir yazımda, artık dünyaya açılacak güçte bir yandaş sektörüne sahip olduğumuzdan söz etmiştim. Sanırım artık, en azından ABD'ye lümpenliğe karşı mücadele desteği verebilecek yetkinliğe de ulaştık.

Paris'in en görkemli yapılarından biri, Gotik mimarinin önde gelen örneklerinden Notre Dame Katedrali, 15 Nisan 2019 günü büyük bir yangın felaketine uğradı. Temel taşı 1163'te yerleştirilen, yapımı 1345'te tamamlanan bu görkemli yapının alevler içindeki görüntüsü, medeniyete dair her şeye düşmanlık duyan azınlık dışında kalan ve minimal insani paydada buluşabilen geniş bir kesim tarafından üzüntüyle izlendi. Ben de, birkaç kez ziyaret etme şansına kavuştuğum bu kültür mirasının akıbetini televizyon başında, yerli ve yabancı haber kanalları arasında zap yapmak suretiyle gece boyunca takip etmeye çalıştım. Gerek Türk gerekse yurt dışındaki haber kanalları, yangının nasıl çıkmış olabileceği, boyutu, ne sürede kontrol altına alınabileceği, vereceği muhtemel zarar konusunda kamuoyunu bilgilendirmek üzere eski itfaiye mensuplarına canlı bağlantılar gerçekleştirdiler. Türkiye'deki haber kanallarından birinin irtibat kurduğu eski itfaiye şefi, yabancı meslektaşlarının muhatap olduklarına benzer soruları yanıtlarken, arada yaptığı tuhaf bir açıklama, gıcık ayrıntılar konusunda hassas duyargalara sahip bendenizin ziyadesiyle dikkatini çekti. Böyle durumlarda, bazen yangın uçakları ve helikopterlerinin de kullanıldığını ama bunların aslında hiçbir işe yaramadığını söyledi eski Türk itfaiye şefi. Öncelikle yangın çok büyük olduğundan yukarıdan bırakılan köpük havada buharlaşıyordu; yanı sıra, alevlere isabet etmeyen köpük zeminde görev yapan itfaiyecilerin kafasından aşağı dökülmek suretiyle onların da işini zorlaştırmaktaydı.

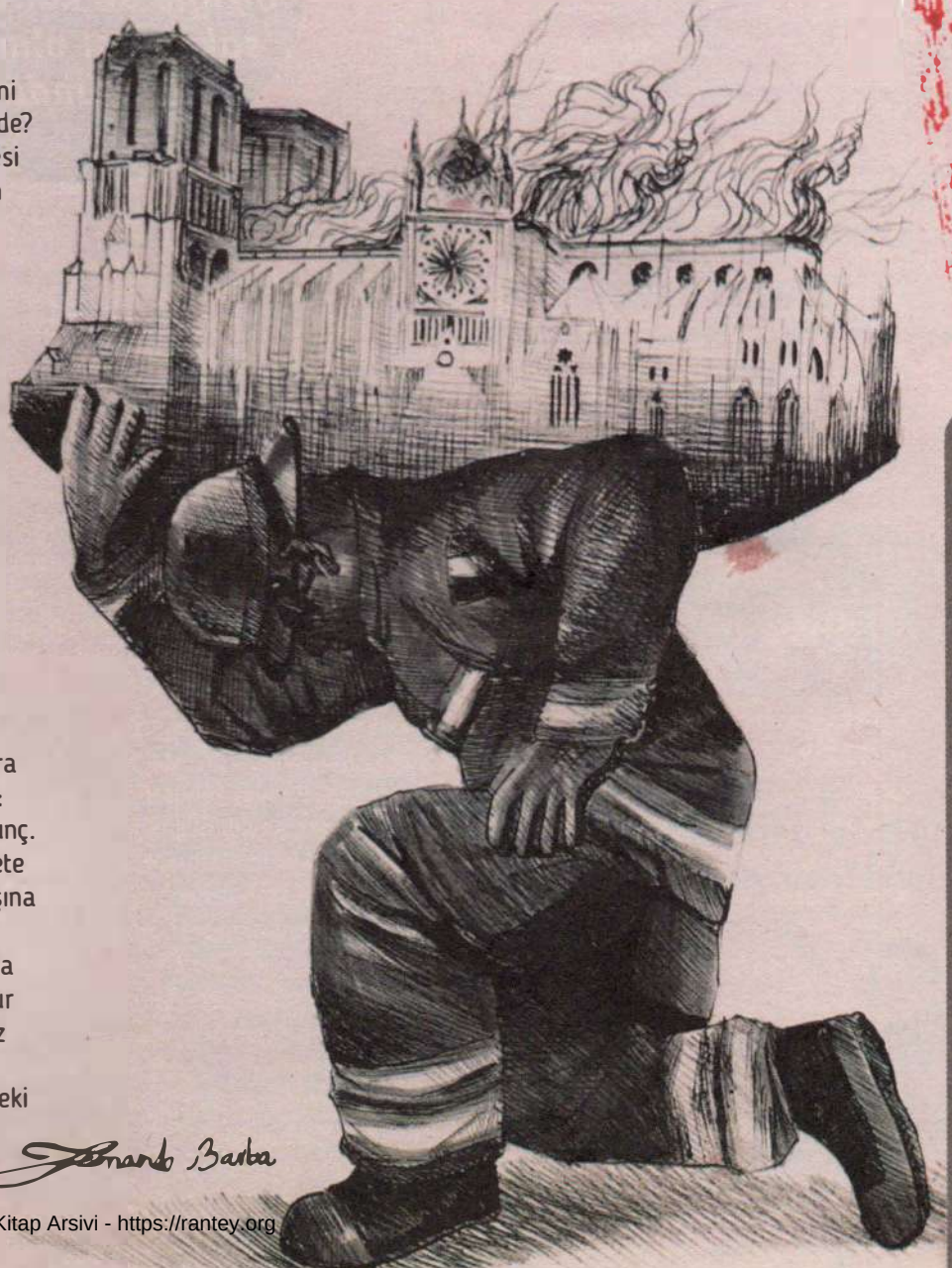
Peki her şeye rağmen, yani yangına havadan müdahale berbat bir fikirken yine de "böyle durumlarda bazen" bu uygulamaya gerek görülmekteydi? Çok basit, diye açıklıyordu yetkili: "Halkta her tür çabanın gösterildiği duygusunu yaratmak." Tabirimi mazur görün ama kitleyi yatıştırmak için desek yanlış olmaz herhâlde? Hakikaten de Notre Dame Katedrali'ndekine benzer bir felaket sahnesi karşısında halkımızın kayda değer bir kısmının, lan neden şu yangın uçaklarını bir türlü göndermiyorlar diye ortalığı karıştıracaklarını tahmin etmek güç olmasa gerek. Diyeceksiniz, işte gayet makul bir açıklaması var, anlatırsın tatlı tatlı anlar millet. Sanırım kazın ayağı öyle değil ve memleketimizde liyakat gerektiren herhangi bir işle uğraşan herkes gibi itfaiye yetkililerimiz de, bize laf anlatmanın deveye hendek atlatmaktan güç olduğunu acı tecrübelerle kavramış ve beyhude izahatlarla vakit kaybetmek yerine iki tane uçak uçurmayı daha makul bulmuş durumda. Hiçbir şeyin görüldüğü kadar kolay olmadığı doğrudur ancak milletin ağzı da torba değildir, büzemezsiniz. **Yarım akıllının biri, itfaiye gereken önlemleri almadı diye bir laf çıkartır, bu yaygın kanaat hâline gelir ve sonunda her şeyi doğru yapmış olmanıza rağmen kabak sizin başınıza patlayabilir.** Üstelik gitgide daha çok olgulardan ziyade algılarla biçimlenen bugünün dünyasında bunun bu şekilde cereyan etme olasılığı her zamankinden daha yüksek.

Bu korkunç lümpenleşmenin olası sonuçları üzerine kara kara düşünmekteydim ki, orijinali İngilizce yazılmış bir *tvit* düştü önüme: "Paris Notre Dame Katedrali'ndeki devasa yangını izlemek çok korkunç. Belki de havadan müdahale yangını söndürebilir. Bir an önce harekete geçilmeli!" A-ha, dedim kendi kendime, vallahi de bizim eleman başına geleceği biliyormuş. Hiçbir konuda bilgi sahibi olmamasına rağmen muhakkak ki her konuda fikri olan vasatın olaya yaklaşımını nasıl da doğru tespit etmiş. Koskoca Paris itfaiyesinin aklına gelmemiştir, dur şunlara bir akıl vereyim de sorunu çözsünler diyen bu münasebetsiz lümpen kimdi peki biliyor musunuz? Hepimizin kaderi iki dudağı arasından çıkacak bir cümleye bağlı olan, bir *tvitle* okyanus ötesindeki ülkelerin ekonomisini alt üst edebilen, nükleer silah şifrelerinin

sahibi, isminin ilki, ejderhaların anası, dünyanın en güçlü ülkesinin ve Beyaz Saray'ın hâkimi Donald Trump! Hani şu, memleketimizin karşı karşıya olduğu devasa sorunların çözümü konusunda en çok güvendiğimiz zat.

Acaba başka ülkelerdeki itfaiye yetkilileri de halka buna benzer açıklamalar yapma gereği duymuş mudur diye merak ederekten küçük, pek küçük bir kamuoyu araştırması yapmaya karar verdim. İlhamımı nice fıkradan alarak bir Alman, bir Fransız ve bir İngiliz arkadaşşıma bu soruyu sordum. Hayır, böyle bir açıklama işitmemişlerdi televizyondan. Ayrıca Alman, uçaklarla müdahalenin yanlış olduğunu zaten bilmekteydi, Fransız bunu hiç düşünmemişti ve İngiliz, evet aklından yangın uçağı fikri geçmekle birlikte böyle bir şey yapmadıklarına göre herhâlde bir bildikleri vardır diye düşünmüştü. Sanki Avrupa Birliği lümpenleşmeye karşı biraz daha direnç sahibi miydi ne? Bilemiyorum. Bu köşedeki bir yazımda, artık dünyaya açılacak güçte bir yandaş sektörüne sahip olduğumuzdan söz etmiştim. Sanırım artık, en azından ABD'ye lümpenliğe karşı mücadele desteği verebilecek yetkinliğe de ulaştık. Trump'ın Amerikan Fox TV'sini izleyip McDonalds tıknaraktan dünyayı Twitter'dan yönettiği uzun zamandır bilinen bir gerçek. Kim bilir, belki ABD'de de halkı aydınlatacak bizimki gibi bir itfaiye şefi olsaydı Mister Prezidint bu konuda çenesini kapatıp bir kez daha gülünç duruma düşmezdi.

Sanki Avrupa Birliği lümpenleşmeye karşı biraz daha direnç sahibi miydi ne? Bilemiyorum.

Fernando Barba

Umay Umay

Fotoğraf: Umay Umay

eşit ulaşmalı kurşun her göğse

Şekilsiz, eğri büğrü, soğuktan büzüşmüş yastığa sırtını dayamıştı. Yeni şehirden gelmişti. Sızım sızım sızlayan ayaklarını ovuyordu. Hayatın ve renklerin oyunu, soluk perdenin arkasına gizlenmişti. Rüzgâr estikçe homurduyordu ağır korniş. Hiç bahar ya da hiç kış olmamış gibiydi. Teni görmemiş gibiydi ay ışığını ve güneşin doğuşunu. Bir fikri yoktu yaşamak dışında. **Onun için yaşamak fikrini karıştırmaya da gerek yoktu. Bir fikirdi zaten. Olan ve devam eden.** Tanrısal, şiirsel, biraz da kopuk. Sonra dürttü onu koltukta garip bir gümbürtü. Bütün yürekler sanki hızla patladı. Ya da ona o an öyle geldi...

Sokağın sesi geliyor, sokakların sesi geliyor. Asfaltı eritip gecenin saçları yapıyor. O birileri ter ve küf kokan birileri. Ve diğerleri, açık alımlı su gibileri... Ağaçlar kalan son ağaçlar gibi yalnızlığa ve öfkeye tanık. Her şey bir ağır, bir var, bir yok.

Kalktı yüzyıl kalkmayacak gibi oturduğu bordo koltuktan. Hişimla geçti balkona. Bağıracaktı elbet huzurunu kaçırmıştı bu sokaklar, tam da şimdi sırası mıydı? Kaç yılın yorgunluğu vardı. Alnında gide gele gide gele katlı çizgiler belirmişti. Kaçınılmazdı tabii durum.

İşte böyle zamanda kapının zili çalar tam üç kez. Yıkılır saraylar, fetvalar, bozuk otobanlar. İçeri doğru çekilir anneler. Yoksa **çocuklar** pamuk helvadan mı?

Vuruyor duvara ha bire avuç içiyle -kesin lan sesinizi bu daire benimmm-

Her özgür ses, her çığlık, her hıçkırık, her sarılış tehdittir duvarlara. Sıvaları eritir müzik,

Seni anımsamayı seçtiğim bambaşka sabahta yeniden uyanmak üzere yatmaya gidiyorum şimdi.

betonu oyar bu başkaldırışlar. Cümlelerin açılımı; bu taksitlerimi ödedim. Taksitlerimi ödedim. Taksitlerimi ödedim, ölene kadar da öderim. "Kesin lan sesinizi." Gümbürtü çok, sesi duyan yok. Olsa ne yazar. Her kalp kendi acısının gölgesinde büyümüş. Uzaktan seçilmeyen asık yüz sarkıyor. Sarkıyor ama boyu sokaklara inmeye yetmiyor. Solmuş sarmaşıklar altından kıvrılan ufak bir yılan gibi. Aynı tonda eşlik ediyor gürültüye. Belki biraz tuhaf da gözüküyor. Eşit ulaşmalı kurşun her göğse. Adaleti aynı esaretle öldürmek sanan ne çok insan var.

Adam girdi içeri. Sokakta gençler yürüyor hâlâ ufuk çizgisi gibi. Bir hâl var. O hâl ne ise ufku ikiye bölüyor. Sakinleşemedi asla adam. Yastığı tekmeleyip durdu. Taksitle aldığı bardağı da kırabilirim diye düşündü sonra vazgeçti. Arsız ışıklar yükseliyordu ağırlaşmış gözkapaklarını rahatsız eden. Artık ona yaşamadığını anımsatan bir gümbürtü geliyordu işte taksitlerini ödediği evini sarsan. **Hayat neden yola çıktığını unutturuyor sana. Sebeplerini unutturuyor.**

Niye hâlâ iki ayaklı olduğunu, niye bir beynin olduğunu unutturuyor.

Görmen için verilen o gözlere yazık, senin için bağışlanan o canlara yazık, tüm saatleri nükleer başlıklı yapan o sisteme, seni her sabah aynı hissiz mevsime uyandıran... Kimse bunlar bak ben bile unuttum. Seni anımsamayı seçtiğim bambaşka sabahta yeniden uyanmak üzere yatmaya gidiyorum şimdi. Mutlaka her eve balkon yapmamalılar gümbür gümbür gelen o coşkulu umutlu adımlar yayılsın diye.

Aslı Alpar

KİM İDDİA EDEBİLİR, İNSANIN MEYVE VERMEDİĞİNİ...

HAVAYI, SUYU VE TOPRAĞI KİRLETMEDEN ÖNCE KALBİMİZİ KİRLETTİK...

TÜRKİYE'DE YAZLAR GERGIN VE KURAK, KISLAR SOĞUK VE KEDERLİ...

Hakan Altun

ağlamak yok yüreğim...

Türkiye Cumhuriyeti'nde ismi en sepmatik olan aile şekliyidik, yani "çekirdek" aile. Kız kardeşim Seda, annem Meral ve 1 Kasım 2017'de cennete uğurladığımız rahmetli babam Hasan Altun. Çok saygılı, çok sevgili bir aileydik. Çok varlıklı bir aile değildik ama maneviyatı yüksek bir aileydik. Özellikle eğitime çok değer verirdik; nitekim Hafız dedem dokuz yaşında ailesini kaybetmesine rağmen hafız olup sonra hafızlık yaparak annesine ve kardeşlerine bakan bir insan. Rahmetli amcamı makine mühendisliği okutup, babamın da gazetecilik okumasına vesile olan insan... Dünyanın en değerli insanlarıydı. Saymayı, sofrada adabını babadan öğrendik. Dört kişi oturur, baba kalkmadan asla sofradan kalkmazdık. Bu bir disiplin durumu değil, saygıydı. Annem ile babam öğretmişti misafirliğe gittiğimizde tabakta kalan son eriğe kimsenin dokunmamasını, hatta bakmamasını... **Baba, ben hayata dair çoğu şeyi senden öğrendim. Hayatta idolün kim diye sorsalar yüz bin kere "babam" derim...**

Üniversite yıllarımda şarkılar yazmaya başlamıştım. Fatih'teki evimizde otururken akşam yemeği vakti gelmişti. Odamdaki kendime ait setup'ımda bir şarkı yazmaya başladım; aklıma gelen bir melodi ve sözler vardı. Bilgisayara aktarmaya çalışıyordum klavye eşliğinde... Kardeşim geldi, "Abi yemek hazır, bekliyoruz!" O sıralar içimden gelen melodiler dünyadaki en şiddetli rüzgardan daha hızlı geliyordu bana, gençlik yılları tabii. Kız kardeşim bir daha geldi, "Abi, babam masaya oturuyor, seni bekliyoruz!" Çocukluğumdan beri öğrendiğim

gibi masaya gitmem gerekiyordu.

Kapıya üçüncü kez annem gelmişti. Bana her zaman gülen, her zaman "dünya bir yana oğlum bir yana" diyen kadın ilk defa ufaktan bir kaşlarını çatıp "Oğlum, babam masaya oturdu," dediği an ağızından çıkan kelimeye ben de inanmamıştım, "Anne, babama söyler misin, gelmiyorum. Ben sonra yemek yerim çünkü şu an bir şarkı yazıyorum..."

Annem kapıyı kapattı. O an kendime inanmamıştım ama aslında tam da o an kendimdim. Çünkü ben müzisyendim, yüreğime bir şey düştüğü an onları notaya ve sözlere yansıtmalıyım. Ben bunun için yaratıldığıma inandığım için bu bir direnme ya da aileye saygısızlık olarak görülemezdi. Sadece o an ruhuma dokunulmaması içgüdüydü. O an yazdığım şarkı yıllar sonra ikinci albümümün isim babası olacaktı. Hayatımda gerçekten önemli bir şarkıdır:

**Ben müzisyendim,
yüreğime bir şey
düştüğü an onları
notaya ve sözlere
yansıtmalıyım.**

Ağlamak yok yüreğim,
Sızlamak yok yüreğim...
Ne acılar yaşadık biz
seninle

Haykırmak yok yüreğim,
Yalvarmak yok yüreğim...
Bu acıya da katlanırsın seninle...

Her zaman söylediğim bir şey vardır; hepimizin hayatında kankalar, dostlar, arkadaşlar dediğimiz insanlar vardır. Benim için iyi insan ve doğru dost iyi günde değil, kötü günde yanında olandır. O kankalar, arkadaşlar gün gelir arkalarına bakmadan kaçarlar belki. Ama baki olan ailelerimizdir. Ara sıra sinirleniriz, kızarız. Çocuklar hep annelerinin babalarının ona karşı geldiklerini, onun yaşamlarını engellediklerini düşünürler. Ama bir gün anne-baba olduklarında anlarlar, belki annelerinden babalarından daha da katı olurlar... Empati, empati, empati işte!

O gün aileme saygısızlık yapmamıştım. Ve her zaman ailesine saygısızlık yapan, ailesini üzen insanların iki yakasının bir araya gelmeyeceğini düşünürüm. Annenizi, babanızı, kardeşlerinizi, abi-ablalarınızı sevin, akrabalarınızı arayın, sorun. Onları kaybedince çok sıkıntılar çekiyorsunuz; özlüyorsunuz... Özlemek acayip bir şey. Bir de kanından canından olan birini özlemek hepsinden zor. Babamı çok özleyorum...

2015 yılında kurulan Çöpüne Sahip Çık Vakfı çöpün doğru yere atılması, çöp üretiminin azaltılması ve daha temiz bir çevre için birçok faaliyette bulunuyor. Onlarla beraber dünyadaki çevre kirliliği hakkında bilgiler topladık:

ÇÖPÜNE SAHİP ÇIK VAKFI

Dünyada **yılda 500 milyon** ile **1 trilyon** arasında poşet kullanıldığı tahmin ediliyor. Poşetin ortalama kullanım süresi **12 dakika**.

Yılda 6 trilyon sigara izmariti çevreye atılıyor.

Dünya denizlerindeki plastik atığın **%80**'ini karada çevreye atılanlar oluşturuyor.

Avrupa Parlamentosu'nda 2021 yılından itibaren **tek kullanımlık plastiklerin yasaklanmasına** ilişkin karar onaylandı.

1 litre atık yağ **1 milyon litre** suyu kirlitebiliyor.

Ülkemizde üretilen toplam atığın **%90**'i atık depolama alanlarında bertaraf edilmiş, yalnızca **%10**'u geri dönüşüme tabi tutulmuştur.

Denizlerdeki çöplerin **%70**'i tek kullanımlık plastiklerden oluşuyor.

Dünyada dakikada **1 milyon plastik şişe** satın alınıyor. Bu rakamın 2021 yılında **%20** artması bekleniyor.

Her yıl **8 milyon** tona yakın çöp okyanuslarda son buluyor.

Her yıl ortalama **300 milyon ton** kâğıt kullanılıyor.

Su kirliliğinin **%25**'ini atık yağlar oluşturuyor.

İngiltere'de yılda **2,5 milyar** kâğıt kahve bardağı kullanılıyor.

Yeryüzündeki tüm ağaçlar kesilirse, bütün insanların ancak **45 dakika** yaşama şansı olacak.

Plastik çatal, bıçak, pipet, pet şişenin doğada çözünmesi 20 yıldan 1000 yıla kadar farklılık gösteriyor. Bunlar yerine fincan ya da cam bardak kullanabilir, tek kullanımlık ürünleri çöp yerine geri dönüşüme gönderebilirsiniz.

Kaynaklar: T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, BBC Türkiye, Naturalgreenway, Science Magazine, AB Çevre Komisyonu, ConservingNow, Eunomia Research & Consulting Araştırma Şirketi, copunesahipcik.org

0 ya da 1

Güneş'in yörüngesinde ilerlerken, saçlı sakalı çıkmış bir rakamdın sadece. Sakin ol dediler, hangi rakam olduğunu da göreceksin bir gün. Bekledin. Hâlâ askıda, cevaba dönüşmeyi bekler bu varsayım.

Ağzının içinde galaksiler taşıyan o genç adam neredesin şimdi? Daracık sokaklardan, farelerin işediği, birtakım kedilerin birtakım adamları delirttiği, çöp sulaşından yapıma, iki kişinin yan yana yürüyerek sığamayacağı o daracık sokaklardan, İskender'in Mısır'a girerken bile hayal edemeyeceği kadar muzafer geçen genç adam neredesin? Her haftanın bir günü kurulup, akşamına yıkılan pazar yerlerinden dersini almamıştın belli ki; meyvelerin çürümesi sana hiçbir şey ifade etmemiş olacak ki maşrapandaki suyu hep soğuk tutmak istedin. Yeşeren bir yaşamak bahçesi vardı gözlerinde endişelerden yapıma, yaşamakla ustalaşmamış beyninle parke taşlarında zamanın, yalınayak gezerdin. Aynanın karşısında saatler geçiren sen, tersine bir Narkissos gibi gördüğü şeye anlam veremeyen, kollarına bakan -vücudundan sarkan-, kıllarına -etinden fıskıran-, gözlerine kendinin, saçlarına, çene kemiğine, büsbütün aynadaki et parçasına... Taşdığına cana hayretle yaklaşan genç adam, en son hangi aynanın içinde ikna oldun başlayan ve biten bir üretim olduğuna?

Çarpanları vardı yaşamının; arkadaşlarının, sevdiklerinin, ürkütüklerinin, beklediğin ya da gelmesini hiç istemediğin zamanların katsayıları farklıydı. Eşyalar da katılabilirdi bu tabloya. Bir şeyler dönüştürdü seni, bir şeyleri dönüştürdüğünü düşünürdün sen. **Dünya, sen pedala asılmasan duracaktı sanki. Sanki sana ihtiyacı vardı yeryüzünün. İtiraf et bunu, korkma. Çünkü o senin dünyandı.** Seni bekleyen bir şehir, kale burçları altında peri kızları, ceplerinde mucize tozları; dünyaya koşardın. Utanma. Herkes dünyaya çarpıp geri sekmekle uyanır uykusundan. Derler ki hüsranslardan yapılmadır insanın altın çağları. Çoğaltsın diye bizi sarıldığımız tüm çarpanlar, sırf onlara duyduğumuz ihtiyacı çoğalttılar. Baban, işbaşında ayağını testereye kaptırdığında öğrenecektin bunu. Annen, senin varlığını bir tümör gibi büyütürken kırılgan bakışlarında, görecektin bunu.

Sana büyüyeceğini söylediler. Doğru çıktı bu varsayım. Senden bir şeyler bekleyeceklerdi çünkü. Güneş'in yörüngesinde ilerlerken, saçlı sakalı çıkmış bir rakamdın sadece. Sakin ol dediler, hangi rakam olduğunu da göreceksin bir gün. Bekledin. Hâlâ askıda, cevaba dönüşmeyi bekler bu varsayım. Sana dair her şey sayılarla kodlandı; adresin, bir toprak parçasında doğmuş olmaya dair kaydın, atlattığın her merhale, halk arasındaki mertebeni belirleyen maaşın, büyük büyük insanların arasında sıkışıp kalmış karanlığın... Kendine çok haneli sayılar biçen, matematiği bir ev ödevi zanneden genç adam neredesin şimdi? Yürüdün

ve girdin şehre, daracık sokaklardan geçe geçe, kendi zaferine doğru heyecanla yöneldin ama karşılaştığın nedir şimdi? İşte sana iki seçenek, ötesine kimse ulaşamamıştır tarihte; ya yutan elemansın ya da etkisiz bir adam. Olmak ya da olmamak, bütün mesele bu; 0 ya da 1, ötesini düşlemekten artık kendini koru.

Yutan elemanların büyüdüğünü gördün sonra; bütün haberler mıhladı bu gerçeği aklına. Ha bire sayıyorlardı; öldüren insanları, barbar adamları, estetik yalanları, tahta kutuların içine giren hayatlar dışında her şeyi teker teker, üşenmeden sayıyorlardı. Hortumun kalbinde 0 ve 1'den fazlasını saymak isteyenler kalıyordu her seferinde; yutup götürürken onları o kocaman fırtına, bir noktada dışarı fırlatıyordu elbet. Dinince, yiyip doyup semirince. İki seçenek sunuyordu yutup da tükürdüklerine; 0 ve 1'lerle doluyordu ortalık. 0 ve 1'lerle kaplı bir yeryüzü, fizik kanunları son ses konuşur, sıska ve bacaksız, kolsuz ve ayaksız 1'ler ters dönmüş böcekler gibi yerde yatarken yutan elemanlar döne yürüye hortumun bir parçası olmaya koşar. Sen, hayalini kurduğun dünyaya doğru büyürken, küçülen dünya senin hayalini kurmaz. Onlar, topraklı ve yağlı elleriyle, dünyaya dokunmak isterken, tertemiz ve kremli eller, "dünyayı pisletmeyin" diyerek yeryüzünü onlardan uzakta tutar. Sonra herkes konuşur bu gerçek üstüne, işçilerin, öğrencilerin, yazarlar ve şairlerin katsayısı ne de düşük diye, sonra herkes sokaklara çıkmak ister, sonra televizyon programları, sonra saat gece yarıları, sonra herkes uykusuna çekilir. Hangi akıllı insan düşsün ister ki katsayısı eksilere? Hangi doğa kanunu onaylar etkisiz elemanların da kâinatda bir yer tuttuğunu? Evrime

inanen genç adam, sözcüklere ve harflerden insana şifa diye akan iksire bel bağlayan genç adam, her şey çok güzel olacak. Sandığın gibi değil, anladığın şey değil; bir gün her şey bundan çok başka olacak. O'nun yanına ne koyarsan koy hiçbir şey ifade etmez çünkü. Ama 1'lerin toplamına bakarsan, doğa kanunlarında sana ayrılan sayfayı görürsün. Ağzının içinde galaksiler taşımaktan sakın vazgeçme, boyun ne kadar uzarsa uzasın, kaç dalın çatır çatır kırılırsa kırılınsın, sakın filizlendiğin toprağa dönüp de tükürme. Sitemini de koru, öfkeni de. Sarıl coşkuna da yorgunluğunu kucakladığın gibi. Korkunla hayatta kalmayı başar, cesaretini merakınla sula. Dişlerini fırçala, su iç uyumadan önce ve uyanınca, dizlerine iyi davran, güzel müzikler dinle. Kendine iyi bak. Hayat kısa vadede bir çarpma işlemi olabilir. Ama kâinatın tarihine dön de bak; geleceği kuran daima 1'lerin toplanmasıdır.

Sen, hayalini kurduğun dünyaya doğru büyürken, küçülen dünya senin hayalini kurmaz.

Müziğin yol arkadaşlığını E.C.A. ile keşfet!

Hayat uzun bir yol;
Siyahıyla, beyazıyla...
Neşesiyle, öfkesiyle...
Hüznüyle, sevinciyle...

**VAR OLMANIN
KARANLIĞI,
VAR OLMANIN
AYDINLIĞI**

#YıllarcaBeraber

47. *İstanbul Müzik*

İSTANBUL

FESTİVALİ SPONSORU **E.C.A.**

11 - 30 Haziran 2019

Ve müzik sizi, bu yolculuk boyunca
yaşanacak tüm zıtlıkların harmonisiyle
sarıp sarmalayarak aydınlığa ulaştıracak
en mucizevi güç...

Yolculuğunuza eşlik edecek melodileri
sizlerle buluşturan 47. İstanbul Müzik
Festivali, E.C.A.'nın katkılarıyla
huzurlarınızda!

www.eca.com.tr

Gökhan Çınar

Sarı Papatyalar Sınıfı

Kimse büyümemeğe ısrarımı anlamıyor. Bakın diyorum! Büyüyünce bizi kendi bahçemizden alıp sürülere girmemizi istiyorlar. Orada kendimiz olmaya kalksak siyaha boyayıp işaretliyorlar. Bizi düzenlere katıp taraflara ait kılıyorlar.

Anaokulundayım. Minik Adımlar Anaokulu. Birazdan öğle uykusu uyuyacağız. Öğretmenimin dışarı çıkmasından faydalanarak bir anda fırlıyorum ayağa. Arkadaşlarıma sesleniyorum. Çocuklar diyorum. Size bir teklifim var! Acaba diyorum büyümsek mi? Büyümekle ilgili kuralları minik adımlarımızla çiğnesek mi? Biz şimdi "Sarı Papatyalar" sınıfı olarak burada büyümeye dirensek mi? Kim seviyor, kim sevmiyor umursamadan, büyüyenleri düşünmeden çocuk kalmayı sürdürsek mi? Bir avuç çocuğuz şurada. El kadarız. Çiçek gibi, çocuk gibi keyfimize baksak bu hâlimiz bu koca dünya tarafından fark edilir mi? Bakın diyorum saati öğrenmedik daha. Akan zamanı "yatçaz kalkçaz" diye hesap edebiliyoruz. Doğumumuzu alkış yaparak kutladığımız yılları yaşıyoruz. Ölümle ilgili kafamız çok karışık. Ayrılığın yetişkin hâlini tanımıyoruz. Hayatımıza bakım yapıyor her gün. Yemeğimiz veriliyor çok şükür. Uykularımızı kaçırın bir şey yok. Her gün mutlu sonlu masallar anlatılıyor, şen şakrak faaliyetler yapılıyor, kafiyeli şarkılar söyleniyor keyiflenelim diye. Yalnızlığımıza çare bulunuyor, sırtımız sıvazlanıyor, gözyaşımız siliniyor burada. Minik adımlarımıza taş değmiyor. Papatyayız biz burada, özenle koklanıyoruz.

Sevgi arkadaşımın yanına gidiyorum. Bana boncuk boncuk bakıyor şimdi. Ne dersin diye soruyorum ona. Ne dersin sarı papatyam? Büyümsek mi? Laf aramızda sevgiye derinlerde bir his besliyorum. Beş yaşındayım ve ne kadar derinim varsa o kadar hissediyorum onu. Bak diyorum Sevgi. Hayat zor olabilir büyüyünce. Ya çok sevdiğinde sevmezlerse diyorum. Ya çok sevip sevgilerini gösteremezlerse diyorum. Ya çok sevip zamanla sevmekten vazgeçerlerse diyorum. Ya sevmekten anlamazlarsa diyorum. Sen su olup akmak isterken onlar duvar olup senin yolunu keserlerse? Sen renklerini gösterdikçe onlar üstünü örterlerse? Seni sevgi olduğuna pişman etmek isterlerse? Diyorum da diyorum. Sevgi şaşkın. Ben de şaşkınım söylediklerimden. Öğretmenlerim büyümüş de küçülmüş diyor arkamdan. Ben büyümüş kısmını ısrarla reddediyorum. Sevgi gözlerini kaçırıyor benden. Tam anlamasa da üzülüyor. Ben kıyamıyorum ona. Umut arkadaşına doğru koşuyorum. Minik adımlarla geliyor o da bana. Onunla tanıştığıma çok memnun olduğum günlerdeyim. Umut'um diyorum. Çiçek gibi çocuklar değil miyiz burada? Ne gerek var büyük kalabalıklara, geniş zamanlara, uçsuz bucaksız meydanlara yayılmaya? Ne gerek var Umut'um yüzünün kırışmasına, saçının beyazlamasına, zamanının daralmasına? Dünya hâli bu. Kıran olur, yoran olur, kaybeden olur seni yetişkin telaşlarında. Umut düşünmüyor bunları. Umut bunları düşünen bir çocuk değil zaten. Çiçek gibi bir çocuk umut da. Nasıl kokular vereceğiyle meşgul o. Üstüne basılma ihtimaliyle ilgilenmiyor pek. Sınıfa bakıyorum. Susam Sokağı'nı izliyoruz şimdi. Minik Kuş'a gülümsüyoruz. Edi'ye de Būdū'ye de yakın hissediyoruz. Kurabiye Canavarı'na hayret

ediyoruz. İyiyiz burada, şeniz. Bütün çocuklar kadar güzeliz.

Benim içimde bir sıkıntı var yalnız. İçimde çocuk ferahlığıma yakışmayan bir sıkışıklık var. Şu an büyüyorum, farkındayım ve bunu dert ediyorum. Kafamı çevirip Barış'a bakıyorum. Güzel arkadaşım diyorum, yetişkinlik savaş meydanı. Biliyor musun? Özgür'e bakıyorum. Ona baktıkça büyüklerin dünyasındaki sınırları düşünüyorum. Zafer ilk büyük yenilgisini almamış daha. Mert adının zıddı düzenlerle karşılaşmamış. Arzu'yu arzularından dolayı kimse yargılamamış. Işık karanlıkla tanıştırılmamış. Rüya, güzel uykusundan uyandırılmamış. Neşe, yerli yerinde. Gönül, nasıl isterse öyle. Can, canının istediği gibi. Ömür, sonsuz sanki. Benim güzel arkadaşlarım. Biz buradayız. Minik adımlarımızla birbirimize yaklaşıp içimizden geleni yapıyoruz. Beraber çocuk kalıyoruz.

Kimse büyümeyi bilmiyor daha. Kimse büyümemeğe ısrarımı anlamıyor. Bakın diyorum! Büyüyünce bizi kendi bahçemizden alıp sürülere girmemizi istiyorlar.

Orada kendimiz olmaya kalksak siyaha boyayıp işaretliyorlar. Bizi düzenlere katıp taraflara ait kılıyorlar. Güçlünün yanında olmayı dışarıda bırakıyorlar. Sınırları aşmak isteyenleri cezalandırıyorlar. İçindeki sese kulak verenleri uğultularıyla bastırıyorlar. Kadınların gülmesine, erkeklerin ağlamasına kızıyorlar. Yetişkinlikte çocukluğa pek izin vermiyorlar. Yaşı ve zamanı baştan belirlenmiş sıralı törenleri arka arkaya diziıyorlar. Öğretilmiş ve sorgulanmamış görev listelerini elimize tutuşturuyorlar. Rollere çalıştırıp, cümlelerimizi ezberletiyorlar. Durun çocuklar, ağlamayın hemen. Korkmayın.

Ben sizi seviyorum papatyalarım. Ben size büyüyüp de küçülürken başıma gelenleri anlatıyorum. Gözleri kararmış olanları, elleri kirlenmiş olanları, yolları kapanmış olanları tanıyalım istiyorum. Çocuklar! Oturalım masaya, konuşalım bunları. Sütümüzü içip kurabiyelerimizi yerken etrafıca tartışalım bu durumları. İlla büyüyeceğiz diyorsanız da bunlara hazırlıklı olalım.

Ben ne anlatırsam anlatayım zaman gelecek, biz büyüyeceğiz ve yine kirlenecek dünya biliyorum. Çocukluğu yarım olanlarımız, yetişkinliği erken olanlarımız, kendi hayatlarına geç kalanlarımız olacak biliyorum. Biz "Sarı Papatyalar" kim bilir nerelere dağılacağız ve incinen kalplerimizi nasıl toparlayacağız? Toprağı dağıtılanlarımız, kökü kurutulanlarımız, çiçekleri koparılanlarımız olacak zamanla. Yine de kendisi olarak yaşamının bir yolunu bulanlarımız olacak mutlaka. Benim minik adımlarım, sarı papatyalarım. Bu anı unutmayın olur mu? Reddedilirken, alay edilirken, yargılanırken, dışlanırken, suçlanırken, görmezden gelinirken kendiniz olduğunuzu hatırlayın. Çocukken kendinizi her hâlinizle sevdiğinizi hatırlayın. Madem büyüyorsunuz çocukluğunuzu yanınızda taşımayı ve başınız sıkıştığınızda ona danışmayı unutmayın. Kendinize iyi bakın sarı papatyalar.

ŞİKAYETÇİ DEĞİLİM

Ayça Derin Karabulut

Aydın Boysan'la 2015 yılının Eylül ayında, Etiler'deki evinde buluşmuş, anı defterime hiç

unutulmayacak bir günün tarihini atmıştım; albümümün baş köşesindeki bu neşeli fotoğrafları ise Dilan Bozyel çekmişti. İşte Aydın Bey'le, daha önce hiçbir yerde yayınlanmayan o sohbetimiz:

Vahdettin'in padişah olduğu bir dönemden, şimdiki zamana... Çok geçişli, değişken bir hayat, 94 yıl. Nasıl geçti çocukluğunuz?

Vaktiyle Nejat Eczacıbaşı benim ne biçim bir adam olduğumu çok merak ediyordu. Yeni tanışmıştık. Bana İpek Kağıt'ın projesini vermişti. Bir yemeğe davet etti beni; Fransız mı yoksa İngiliz terbiyesi mi aldınız, diye sordu. Feyz aldığım yerleri sayayım dedim size: "Davutpaşa Çöp İskelesi, Davutpaşa Ispanak Viranesi, Samatya Narlıkapı Çıkmazı, Yeşilköy Bamyasın..." Kahkahayı bastı tabii. Eskiden çöpleri at arabaları toplardı, sonra da iskeleden denize boşaltırlardı. Ne terbiyesi? Denize atar giderlerdi işte.

Samatya'da oturuyormuşsunuz. Nasıl hatırlıyorsunuz?

Benim çocukluğumda Samatya daha başka bir yerdi. Ekalliyet denilen azınlıklar vardı. Çok sayıda Ermeni ve Rum, heeyyy... Narlıkapı Çıkmazı'nın yarından çoğu onlarını. "Narlıkapı Tiyatro"sı vardı mesela... Sahnemiz vardı, temsiller verilirdi. Şimdikine katiyen benzemezdi. Benim çocukluğumun zor tarafı şuydu: İlkokulun dört senesinde bana bir hanım öğretmen geldi. İlk önce hep beni döverdi. Neden mi? Annemdi o benim yahu! Dört sene bana öğretmenlik yaptı. 2-3-4-5'te benim öğretmenimdi. Bu akşam dersim yok diyemezdim. Kaytarmak mümkün değildi. Annem çok disiplinliydi.

Babanız...

Babam Tekel'de memurdu. Karadenizli, Laz kökenli sert bir adamdı. Ama her ikisinden de çok memnunum ha! Çünkü ne kadar işkenceye benzer davranışlarda da bulunsalar, terbiye etmeye çalıştılar ve amaçlarına ulaştılar. Ben tutumlu bir ailenin çocuğuydum. Annem öğretmen, babam memurdu. Bütün bu şartlar içinde biz fevkalade mantıklı, sanatkâr bir aile içinde yetiştik. Annem keman çalardı. Bir kardeşim vardı. 23 yaşındaydı. Erken yaşta veremden öldü. Biz o tutumlu aile olarak ahlak çizgilerinin içinde kalmayı ve kitap okumayı öğrendik. Yaşamımın hiçbir dakikasından şikayetçi değilim ve keşke şu olsaydı, keşke bu olsaydı demiyorum hiçbir şey için.

Kötülükleriyle, iyilikleriyle birlikte her hayat kendine mahsus bir çerçevedir.

Okul yıllarınız nasıl geçti?

Pertevniyal'de okudum. 32-39 yıllarıydı. Çok hoş günlerdi. Şimdikinden daha iyi bir mektepti. Hocalar pırıl pırıl insanlardı. Mesela Coğrafyacı İhsan Bey vardı; hepsini saygı ve sevgiyle hatırlıyorum. Haksızlık ettiklerine dair hiçbir hatıram yok. Sonra Güzel Sanatlar Akademisi'nde okudum. Çocukken aklıma mimar olmak hiç gelmedi. Her sene başka bir şey olmak isterdim. Okumaya başladım ama ilk sene serserilikten sınıfta kaldım. Okuldan kaçıp Şehzadebaşı'nda sinemaya giderdik. O serserilikler bana bir seneye mal oldu ama pişmanlığım yok. Çünkü o serseriliklerden de bir şeyler kazanılıyor. Sabretmeyi kazandım mesela. Çalışma huyunu kazandım. Beni çalışmaya teşvik etti o serserilik günleri...

Cumhuriyetin kuruluş yılları o zamanlar, Atatürk deyince aklınıza ne geliyor?

Mustafa Kemal Paşa idi o. Soyadı kanunu yoktu henüz... Mustafa Kemal Paşa, Milli Mücadele'den sonra İstanbul'a yıllarca gelmedi, küsmüştü. Yanlış hatırlamıyorsam 1927'de geldi ilk defa. Biz Mustafa Kemal Paşa'yı Marmara Denizi'nde karşıladık. Söğütlü Yatı'na bindi. O önde gidiyordu, arkasından Şirket-i Hayriye vapurlarıyla peşinden gidiyorduk. Tören hazırlandı ona. Öf ne kalabalıktı! İstanbul yollara düştü. Vapurlarca insan Söğütlü Yatı'nı İstanbul'a kadar takip etti. Mustafa Kemal, sonraki Atatürk, Türkiye için bir talih idi. Yaşama biçimi insanileşti. Değişti. Atatürk'ün mizaç olarak ve uygar kişi olarak bu ülkeye kazandırdıklarının hesabı zor yapılır. Yapacak da kimse kalmadı zaten... Yaşayanlar ömürlerinin sonuna geldiler, benim gibi mesela...

O gün gördünüz mü onu? Hatırlıyor musunuz?

Ben altı yaşındaydım. Ama hâlâ hatırlıyorum o günü. Onu daha sonra defalarca gördüm. Yakışıklı adamdı. Pertevniyal Lisesi öğrencileri olarak biz askeri kamplar yapardık yazları. O kampa misafir gelmişti. Müstesna bir adamdı. Türkiye'nin bugünkü çehresini kazanmasında büyük etkisi olan biriydi. Ben 100 yaşıma yaklaşırken onu saygı ve sevgiyle anıyorum. Bu açıklamayı da özellikle zevk ve huzur içinde yapmaktayım.

İstanbul'a ne oldu da ruhu gitti?

Toplum kültüründe zayıflamalar başladı. Göçün de etkisi var tabii. Kopuşlar başladı. Toplum birbirini tanımaz oldu. Narlıkapı Çıkmazı denen yerde -gerçi adı Çıkmaz ama iki taraftan da çıkardı- yaşarken orada kimler oturuyordu hâlâ hatırlarım. Talia Hanım vardı mesela, müthiş güzel bir kadındı. Orhan Boran onun oğluydu. Keratanın tekiydi. Talia Hanım, güzelliğiyle 50-60 yıl sonra bile hâlâ hayalimde kalan bir resimdir. O senelerde İstanbul'da yaşam biçimi de değişti. Mesela insanlar tiyatroya giderdi. Şehir Tiyatroları vardı, şimdi kalmadı ki... Benim o zamanki aktrisler arasında hâlâ hatırladığım Bedia Muhavvit Hanım vardı mesela... Dünya güzeliydi. Onun güzelliği dolayısıyla ben şimdi bile ayağa kalkarım. Eski toplumumuzun içinde komşuluk ilişkilerimiz vardı. Birbirimize son derece yakın ilişkiler içindeydik. Ben hâlâ hatırlarım. Sağ tarafımızda Hayrettin ve Hüsnüye vardı. İki kardeş... Onun yanında Müezzîn Osman Efendi Amca vardı. Onun yanında Talia Hanım, onun da yanında İhsan Bey otururdu. Bana şimdi bu binadaki komşuları say deyin, hiçbirini tanımıyorum.

Ne kadar zamandır Etiler'de oturuyorsunuz?

40 seneyi geçti bel! İşin pis tarafı, kirli tarafı bu. Toplum içindeki bağların birbirinden kopuşu bu. Bazı daireleri tanıyordum, ahbablarımız vardı onlar da öldü gitti. 10 daire var bak, bilmem kaç senedir komşuyuz. Tanışmıyoruz. Rezilliktir bu. Toplumun yaşam biçiminin utanç verici değişikliğidir.

Peki mimari açıdan nasıl değerlendiriyorsunuz İstanbul'u? Silüetler İstanbulluları çok rahatsız ediyor, her güzel görüntünün arkasından bir plaza ya da otel yükseliyor.

Kepazelik olduğu söylenebilir. Kafası çalışan her insana sıkıntı verir bu. Rahatsız edici. Bu da toplumla alakalı bak! Toplumun karakteri kendisinin yaşama biçimini yansıtır, aynadır. İnsanlara ayna olur şehir. Medeniyete yakınlaşmak lazım... Çocukluk terbiyesinden başlayıp, yaşlılık terbiyesine komşuluk ilişkilerine kadar terbiye edilmeli toplum.

Sizce İstanbul'un mimari açıdan en güzel binası hangisidir?

Tabiatla ilişkisi bakımından Boğaziçi. Ben dünyanın beş kıtasını gezdim ha! Acaba yaşadığım yerle kıyaslanacak yer var mı diye baktım, yok! Bir daha dünyaya gelsem yine İstanbul'da yaşamak isterdim. Bütün kötülüklerine, çirkinliklerine rağmen... Başka bir yerde doğmak istemezdim.

Güzel bir hayat yaşadım, demişsiniz. Güzel hayat nedir?

Bir ömrü güzel yapan rakamlar değil, yaşanılanlardır. Güzel hayat kötülükleri olmayan hayat demek değil. Acıları da ruhen hazmetmesini bilen bir hayat demektir. Benden üç yaş küçük kardeşim öldü ya! 23 yaşında... Veremden öldü. Başka kardeşim yok. Bir taneydi, gitti. Daha buna benzer neler neler var. Ama hayatı bir bütün olarak kabullenmekten başka çare yok. Kötülükleriyle, iyilikleriyle birlikte her hayat kendine mahsus bir çerçevedir. O içindeki resmi yansıtır sadece, o kadar.

"Rakıyla 70 senedir, eşimle 60 senedir evliyim. Demek ki evlenme kararını almak için 10 sene kafayı çekmek gerekiyormuş," demiştiniz. Evlilik, üstüne o kadar düşünülecek bir şey mi?

Evet doğru, şimdi rakamlar değişti tabii. Kişilere, yaşlara, yaşam biçimlerine, görgülerine göre değişik birtakım etkiler vardır evlilik oluşumunu etkileyen... Bütün herkes için aynı şekilde bir formülü katıyen yok. Ya akıllıca olabiliyor bu evlilik işi ama akıl kullanmak da illâ hisleri kullanmamak anlamına gelmiyor. Bir de akli hiç kullanmadan sadece hislerle davranmak var, o da aptalca bir iş.

Aşık olmak yetmiyor mu yani?

Yetmez.

Şimdi eskisi gibi evlilikler yok... Sizce komşuluk gibi evlilik de öldü mü?

Evlilik ölmez, ebedidir. O insan tabiatındaki mendeburluktan doğan farklardan oldu. İnsan tabiatının güvenilmez yalpalamaları... Kaypaklıktan oluyor o.

Siz kaç yıldır evlisiniz?

1949'dan beri kaç geçti ya? 76. Evet, 76 olmuş.

Doğru insanı seçtim demişsiniz, doğru insan kimdir peki?

İki doğru insan yanlış bir evlilik yapabilir. Bu başka hikâye. İki aptal insan çok doğru bir evlilik yapıp da birbirini zehirlemeden ömürlerini de tamamlayabilir. En önemli ve şart olan şeyler: saygı ve sevgi... Bunun birisi olmazsa öteki topallar. İkisi de aynı anda olmalı. Ve çok zor ikisinin aynı anda buluşması... Bir de üstelik iki kişi var evlenen. Başka şartlardan, başka yaşamlardan, başka

Hiçbir rakı masasında ülkeyi kurtaracak akılların verildiğini görmedim.

KAFA çalıştırma biçimlerinden gelmişler. Kolay değil! Sabır da şart. Evliliğin en güvenli dayanaklarından biridir sabır. Önce birbirine sabretmek... Sonra onların çevreyle yaşama biçimindeki davranışlarına sabretmek. Ama aşk bitebilir. Bitmeyebilir. Benimki bitmedi. Ama öyle arkadaşlar var ki bitirdi. Bende bitmemesi kimsede bitmeyeceği anlamına gelmiyor.

İçki içmeye başladığınız yılı her sene kutluyormuşsunuz, tıpkı ikinci yenici şairlerin "Ölmeme Günü" gibi...

Kutlama yok da ara sıra 3-5 arkadaşı toplayıp coşkuyla içtiğimiz zamanlar oluyor. Ama bunun talimatnamesi yazılır gibi bir biçimi yok. Bak ben Edip Cansever'i tanırım. İlişkimiz garip bir şekilde başlamıştı. Bebek'e inen yolda bir apartman dairesinde proje bürosu kurdum. Yıllarca oradaydım. O binada Edip Cansever de bir daire almıştı, öyle tanışıp, yakınlaştık. İyi arkadaşlık. Şimdi böyle hâllerde kötü bile olsa konuşulmaz ama Edip Cansever hoş insanlarımızdan biriydi. Ben şiirlerinden çok kendisini yakın buldum. Bu yüzden arkadaşlığımız oldu.

En son ne zaman sarhoş oldunuz?

Sarhoş, hoş kafalı adam demek. Sarhoşluk kötü bir şey de değil, iyi bir şey de değil. Kişisine göre... Herkes kendine göre içer, kendine göre sarhoş olur veya olmaz. Ben çok sarhoş oldum. Ohoooo... Daha evvelsi akşam sarhoş oldum yine.

Çok mu içtiniz?

Bilmiyorum ki yahu, hatırlamıyorum.

Sigara da içiyormuşsunuz önceden, ne zaman bıraktınız?

Ben 50 yaşımı bitirdiğim gece bıraktım. İlk günler aradım ama iyi ki bırakmışım dedim sonra. Aradan uzun yıllar geçti, iki kere akciğer kanseri ameliyatı oldum. Sigarayı bıraktığımdan neredeyse 20-25 sene sonraydı. Aydın Aytaç bana inanmadı o zaman. Ameliyattan sonra geldi, "Amma çok sigara içmişsin ha!" dedi. Sigara medeniyetin katilidir, hain ve alçaktır. Mendebur bir şeydir. Sakın ha içmeyin. Sakın ha!

Alkolün zararı yok mu?

Mutlaka vardır. Yararı var mıdır dersen, o da mutlaka yoktur. Çünkü mantığı bozar alkol... Beyindeki düşünme mantığının silsilesini bozar, karıştırır.

Rakının adabı nedir?

Adam gibi içmektir rakının adabı... Yani, ölçüyü kaçırmadan içmek. Ama bundan da bir anlam çıkarmak caiz değil. İçene bağlı ne olduğu. Bir kişi için bile her akşam aynı ölçü değildir. Garip bir iştir, değişir.

Siz nasıl içersiniz rakıyı?

Günü belli olmaz. Bazen ölçülü bazen de akordu bozuk deli gibi... Ve hâlâ böyledir bu. İçilen alkolün kimyada sınırlı bir yeri var. Herkese tıpatıp aynı tesiri yapar diye düşünülmesi doğru değil. Onun için ölçüyü kaçırmamak lazım. Ölçü her kişinin kendisine göre değişen bir yetenek. Ben akşamcı değilimdir. Vaktiyle genç yaşımızda akşamcılık ettik ama sürekli akşamcılık ilişkisi kötü bir şeydir. Keyfi kalmaz işin. Gündüzü gecesi yok bu işin, bir hafta iki hafta hiç içmem üç gün arka arkaya içerim mesela. Ayarım yok. Ama bereket öyle! Yoksa karıştırdı ortalık...

Aydın Bey rakı masasında memleket kurtarılır mı?

Aklına ne gelirse onu konuşursun rakı masasında... Doğru veya yeri olmasının önemi yok. Niyet önemlidir. Hiçbir rakı masasında ülkeyi kurtaracak akılların verildiğini görmedim. Onlar masalıdır. Ama işte niyet ifadesi olarak iyi ifade, amenna.

Takım tutuyor musunuz?

Şark Şimendifer! Çocukluğumun futbol takımı... Yedikule! Forması turuncu-neftiydi. Nefti, yeşil demek. Oynuyordum ben de. Merkez muhacimdim... Santrfor yani. Başka takım tutmam. Ben aşkıma sadığım. Hâlâ Şark Şimendiferliyim...

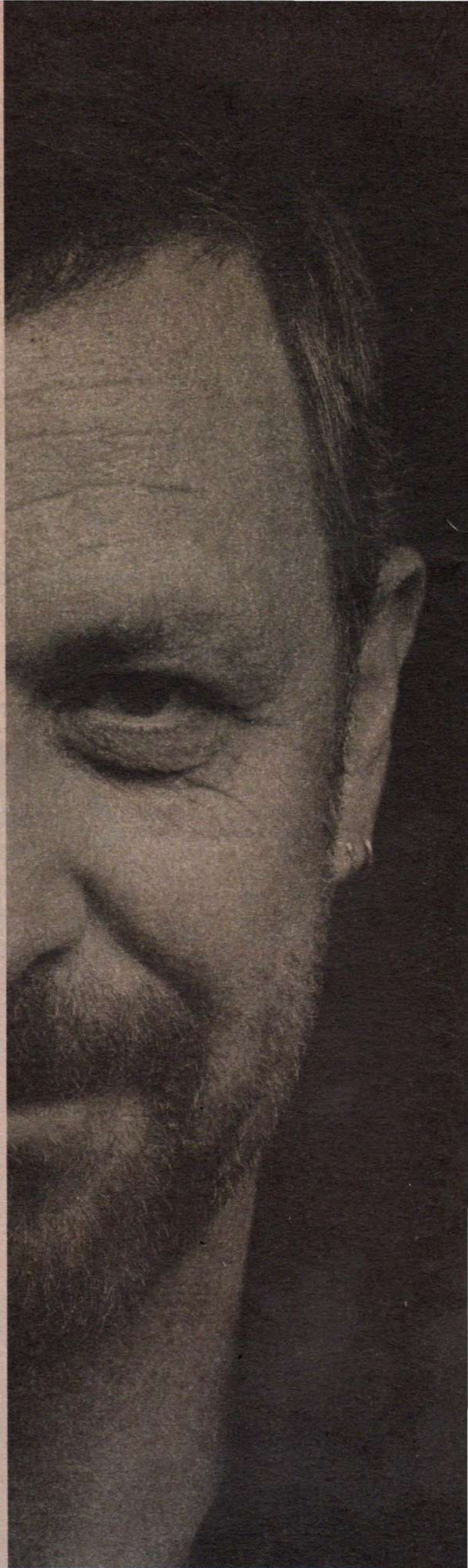
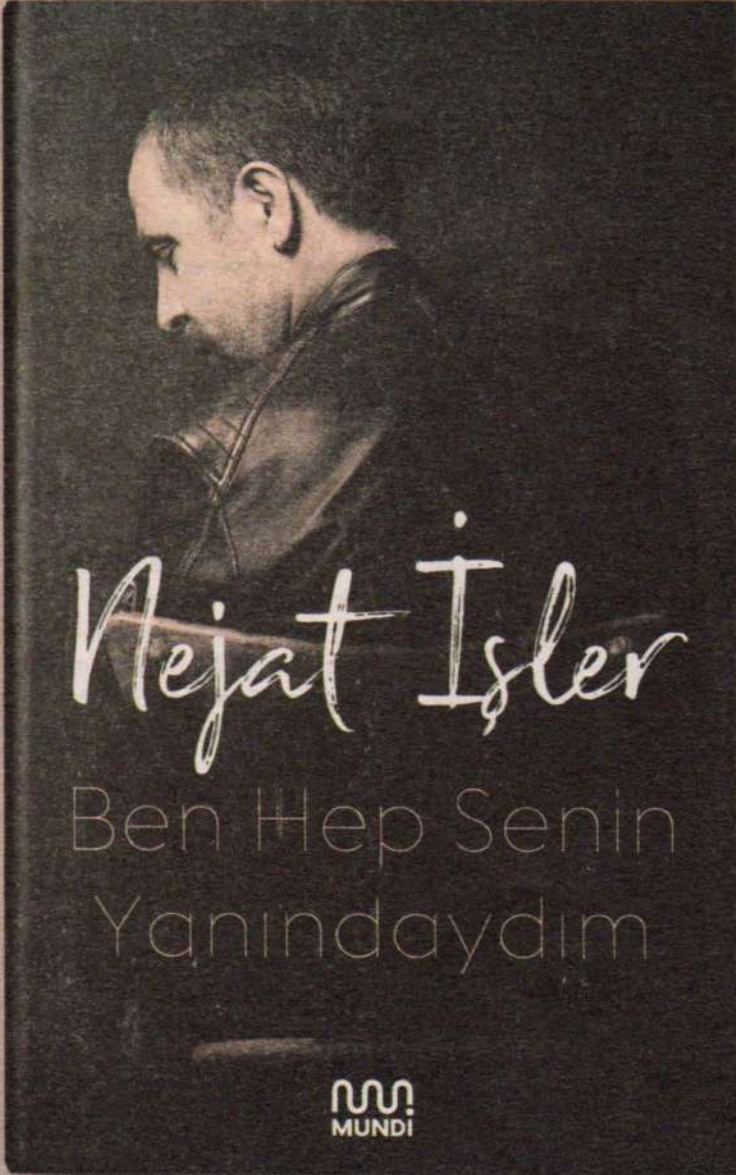
Ülkeye ve insanlığa dair umudunuz var mı?

İnsan huyları, insan akli şimdiye kadar ne yaptıysa şimdiden sonra da hep aynı şeyleri yapar. İnsan akli güzelleşir, daha iyi düşünceye sahip olur diye beklenti de olamaz. Beyhudedir. Şimdiye kadar nasıl yaşadysak yine öyle olur. Arkadan gelen yeni nesil daha iyi yapacak mı onu da göreceğiz.

OKU, İYİ GELECEK.

Bazen bir film, bazen bir dostluk ifadesi,
bazen şöhretin eşiğindeki sevgiliye destek,
bazen bir vefa yemini, bazen teselli:

Ben hep senin yanındaydım. Nejat İşler'in
kalbinden, aklından, hayâlinden hikâyeler...

Bedia Ceylan Güzelce

iflah olmaz iyimser

“Hiçbir şey olmasa, şu koca dağ var arada,” diyorum kendi kendime, hiçbir şey olmadığında bile kesinlikle bir şeylerin olabileceğini henüz işitmemişiz, Ağrı’nın bu insanları birbirinden ayırması, ağrıma gidiyor.

Erivan’dayız.

Yedi sekiz kişilik bir grup gazeteciyiz, Hrant Dink Vakfı’nın düzenlediği Gazeteci Değişim Programı kapsamında ilk değişen gazetecileriz. Değişen bir tek biz değiliz tabii, dünya değişiyor, memleket değişiyor, yani biz öyle olduğunu zannediyoruz. Grubun profili de garip, 2009’un Türkiye’si gibi işte, eskisinden yenisine bir yol arıyor, yol kayıp. Sınır kapısından geçip şehir merkezine gelir gelmez işe koyuluyoruz, programımız yoğun ama mutluyuz. Düşünün ki henüz Türkiye-Ermenistan dostluk maçı yapılmamış, sınır kapısının açılma koşulları görüşülmemiş ama gözle görülmeyen, insanın ister istemez hayra yorduğu bir gidiş var iki ülke arasında: “Bir şeyler yoluna girecek bu sefer galiba” gibi safça bir his. Gazetecilik yaptığım süre içinde, kim bilir kaç defa düştüm bu ruh hâline, kaç farklı konuda hem de yani mesela çocuk tacizlerinde, kadın haklarında, mesela kültür sanat kurumlarının iyileştirilmesinde ve daha nicelerinde... **2000’lerin başında Türkiye’de yaşamış herkes en az üç konuda en az üçer defa yanılığa düşmüştür, ya hayata duyduğu sevgide, ya aşkta ya da kendine yüklediği anlamda.** Sonra öyle bir terk ettim ki o iyimserliği, Erivan’ı düşündükçe “Ahh canlarım benim” diyebiliyorum kendimize sadece.

Neticede bu yazı, o yılları anlatıyor ve biz değişen gazeteciler dostluğun inşa edileceğine eminiz. Bu sorumlulukla, haberlerimizi yaparken üç defa okuyacakken beş defa okuyor, röportaj sorularımızı en doğru şekilde sormaya çalışıyoruz ve soruyoruz da. Karşımıza kâh Vartan Oskanyan çıkıyor kâh bir sonraki Patrik olması düşünülen din adamı... Hepsini hallettikten sonra sokağa çıkıyoruz. Biraz da şehri, insanları tanıma zamanı artık. “Nasılsın?” diyen taksiciden tutun da dizi izleyerek Türkçeyi sökmüş gençlere kadar birçok farklı insan çevreliyor etrafımızı. Erivan sokaklarında dolaşıyoruz. Artık gazeteci değil, bir edebiyatçı olarak anlamaya çalışıyorum şehri, notlar alıyorum. “Hiçbir şey olmasa, şu koca dağ var arada” diyorum kendi kendime, hiçbir şey olmadığında bile kesinlikle bir şeylerin olabileceğini henüz işitmemişiz, Ağrı’nın bu insanları birbirinden ayırması, ağrıma gidiyor. Şehrin içinde dolaşırken, başınızı her çevirişinizde aynı yerde şefkatli bir ana, sevgi dolu bir baba gibi sizi izliyor. Ağrı yani Ararat. Coğrafyanın ve hayatlarının merkezine almışlar onun heybetini, ona duyulan aşk her yerde hissediliyor, hediyelikçilerde, esnaf lokantalarının duvarlarında, sokak ressamlarının alelacele yaptığı resimlerde ya da genç çiftlerin düğün fotoğraflarının fonunda hep o var, Ağrı. İstanbul’daki hayatımızı düşünüyorum ara ara, biz İstanbul’da dağ değil de su insanı olmuşuz, akışına bırakmışız, dağ gibi kararlılıklarımız kalmamış, dağ gibi hayatta kendimize kerteriz alacak bir noktamız yok. Bu düşüncelerin ardından ikinci romanımın girişini ve romanda geçen kent için “Bu şehrin bir dağı olmalıydı” cümlemi de orada yazıyorum defterime.

Erivan’da iklim karasal, serinlik çıkıyor akşama doğru, biz de bir restorana geçiyoruz. Geleneksel yemeklerin yapıldığı hatta bir saatten sonra da müziğin başladığı bir yer. Ne yedik ne içtik bilmiyorum, mis gibi tarçın kokuyordu, tarçını hatırlıyorum. Burada memlekete göre gün erken

batıyor, memlekete göre gün erken aydınlanıyor, hava tertemiz, havada yalnızca tarçın kokusu. Vasat bir telefon var yanımda ama renkli video çekiyor. Tatlılar bittiğinde müzik başlıyor, ömrümde gördüğüm en ufak tefek adam, arkasında üç kişilik bir orkestrayla çıkıyor. Hepsi bizim folklor oyunlarında giydimize benzer yelekler giymiş, geleneksel enstrümanlarını çalıyorlar, bir duduk, bir saz, bir... O zamanlar gördüğümüz her şeyi eve götürmek için sıraya girmiyoruz, o zamanlar telefon hafızaları sınırlı ama gözlerimiz çok keskin ve anılar topluyoruz onlarla, hâliyle tek bir video çekeceğim. Shazam yok, YouTube falan telefonda yok, WhatsApp yok, yok bunlar işte... Bir şarkı başlıyor, hoşuma gidiyor sonra benim ufak tefek adam ömrümde duyduğum en gür sesle o şarkıyı söylemeye başlıyor. Sesi öyle gür ki masamızdaki bardaklar “zinnnnn”lıyor, sanki perdeler hareket ediyor, duvarlar titriyor, ayaklarımdan saçlarımıza dek ürperiyoruz, “Allah’ım bu nedir?” diyorum içimden. Bu ses, bu şarkı, şu ötedeki dağı, Ağrı’yı aşar gider diye düşünüyorum. Şarkı bitiyor, seyahat bitiyor, biz memlekete dönüyoruz. İki ülke arasındaki iyiye giden hâl biraz daha devam edip hızlıca sona eriyor.

Bir zaman sonra o video bilgisayarımda karşıma çıkıyor, yine aynı his: Allah’ım bu nasıl güzel bir şarkı. O gün şarkıcıya sormadığıma hayıflanıyorum, onu bir daha bulamayacak olmaya. Yine de araştırıyorum. Boğaziçi Caz Korosu şefi arkadaşım Masis’i arıyorum, o da aile büyüklere yönlendiriyor, “Çook eski şarkı” yanıtını alabiliyorum yalnızca. İsmi cismi yok akıllarda. Aramaya devam ediyorum, gazeteci arkadaşlara soruyorum yok, o akşam beraber yemekte bize eşlik eden Erivanlı dostlara yazıyorum, yok yok... Dünyanın en güzel şarkısı bu ama ben onu bulamıyorum. Erivan seyahatimizin üzerinden beş yıl geçmiş. Türkiye iyice “değişik” neredeyse “tanınmaz” bir yer olmuş. Grubun içinden gazetecilik yapan çok az kişi kalmış. Yerinde kalan tek şey bir yanı Ağrı, diğer yanı Ararat olan o dağ. Şarkının videodaki kısmını dilim döndüğünce ezberlemişim bile.

Bir akşamüstü arkadaşlarla muhabbetteyiz, mevzu edebiyat, mevzu memleket. Tanımadığım bir iki kişi de ekleniyor aramıza. Neden sonra öğreniyorum ki sonradan gelenlerden biri geleneksel Ermeni müziğini çok iyi biliyor. **Kayıp şarkılardan söz açılıyor, herkesin kaybettiği bir şarkısı vardır nasılsa. Ben hemen şarkımdan bahsediyorum, merak ediyorlar hâliyle, açıp dinletiyorum, umudum yok.** Müzikten anlayan arkadaşın yüzünde müstehzi bir gülümseme, videoya yakından bakmak istiyor, gösteriyorum. “E bu bizim Hayk,” diyor. Ne kolay söylüyor o cümleyi, pat diye, “İyi tanırım ben Hayk’ı, sesi çok güzeldir,” diye de ekliyor. Kendi telefonundan Hayk’ı arıyor, aralarında Ermenice konuşuyorlar, onlar konuşurken kulağımı yaklaşıtıyorum, videoyu bir de ona dinletiyoruz, Hayk kahkaha atıyor. Evet o. Nihayet şarkının adını öğreniyorum, “Arazn Anca” ve en güzel yorumlayanın Ofelya Hambardzumyan olduğunu söylüyor. Sonrası iyilik güzelliği. İnsanlar da memleketler gibi hayatın bir noktasında bir şarkı bulur ve sonra onu kaybeder. Marifet kaybettiğini geri getirebilmektir, bunu herkes bilir. Bir dağın gölgesine sığınmaktan, bir şarkının peşinden yıllarca gitme şevkinden ayırmanın hayat bizi. Memleket mi? Memleket hep aynı, kapılar kapalı, pek bir şey olduğu da yok. Olsun.

İnsanlar da memleketler gibi hayatın bir noktasında bir şarkı bulur ve sonra onu kaybeder.

Cemal Süreya uyandığında*

Cemal Süreya uyandığında
8.10 vapuru düdüğü öttürür
sesinde bir şiir sürüsünün dağınıklığı
güneşten yırtılır caz, kavalan akar gökyüzü
terzisiyle evlenmeyi düşünür bir düğme,
dizelerin şahitliğinde
bilinmedik anlamlar yüklü sözcükler dökülür kente
şemsiyesini açıp Karaköy altgeçidinden
çıkart Ölüm Meleği
harf damlalarını silmeye çalışır kanatlarıyla
sile sile tek bir y siler

Cemal Süreya uyandığında
yalnızlığından kurtulur bir dilim ekmek
bir kahvaltı masası göz kırpar mutluluğa
şair bugün de sınavdadır:
karnesinde sevinç bir aşk iki

Frigya saçlarını uzatır mutfağa
Karya uzun uzun okşar balkonu
deniz kıyısını tarar Likya
sonra gelir birileri örter saçların güzelliğini
yalnızca kıvrakların yeleleri açıkta kalır
bunun için hep dağınıktır şiir
rüzgâra adamıştır varlığını

Cemal Süreya uyandığında
özenle katlanmış bir mektubu açar bir kadın
bir göç haritasını açar gibi
sanki Aşk adında bir ülke vardır da
şiirlerin içine gizlenmiştir
"Beni sev!" demeyi yazmadan beceremez şairler
ellerinden tutmak gerekir usulca
usulca ve tutkuyla

Cemal Süreya uyandığında
vapurdan iner Yunus Emre, Pîr Sultan Abdal ve Emrah
vapurdan iner kaşları uzaktan gelen bir çocuk
kuyudan çıkarılmış yepyeni bir kamyon motoru
vapurdan iner suya giden küçük kızlar
ahırın içinde gezdirilmiş gül kokusu
ve vapura biner soluğundan öpülenler

Cemal Süreya uyandığında
yaralıların arasından geçip gider bir katil
şiirden korktuğu için
tanıklar suskun kalsa da
saklansa da ipuçları
avaz avaz bağırır ona şiir, yırtılan ipeğin sesiyle
eşiklere oturmuş bir dolu insan ayağa kalkar
kardeşi uçurumu aramak için
dünyaya geldiğinde deprem
şiir yaşamı ayakta tutar

Cemal Süreya uyandığında
vapurda kalır sevdiği kadınlarda annesini arayan bir şair
derken geri geri gider bir tren
kalbinden başlayan raylarla Erzincan'a
Gülbeyaz, uykusuz ve uzakta

keşke yalnız bunun için sarılsaydı ona kadınlar

*Akgün Akova'nın "Şairler Uyandığında"
şiir dizisinde, Cemal Süreya'nın
dizelerini misafir ettiği ve kendi
dizeleriyle birlikte yola çıkardığıdır.

İbrahim Büyükak

“Yazlık arkadaşı” diye bir kavram vardır. Onlarla sadece yazın görüşülür. Hatta onlarla kışın şehirde karşılaşıldığında garipsenir. Çünkü o arkadaş yazlık kıyafet gibidir; rahattır, yormaz, eğlencelidir.

Bu aralar yeni filmin senaryosuyla yatıp onunla kalkıyorum. Senaryomla neden seviyeli bir ilişkim yok, neden yatıp kalkıyorum dersiniz, aslında yıllar yılı kendimi çok çalışkan addedip yumurta kapağına gelince iş yapmaya başlamam. İnsanın kendisini kandırmasından daha tatlı bir şey yok. Çünkü en çok ikna olmak istediğiniz kişi yine kendiniz oluyor.

Bu çalışma sürecinde beni ateşleyen tek şeyse sinemaya olan sevgim! Çok küçük yaşlardan itibaren sinemayla o kadar haşır neşir oldum ki bu sevgi, bir kardeş sevgisi gibi içime işledi.

Sinema sevgim; çok küçük yaşlarda, Bursa-Gemlik'te, Küçükumla'daki yazlığımızın dibinde olan sinemaya dayanıyor. Şimdilerde hiçbir örneğine rastlamadığımız yazlık sinemaya...

İlk filmlerimi izlediğim, arkadaşlarımla ilk sosyalleştiğim, ilk çocukluk aşklarımı yaşadığım şahane bir yerdi orası. Evimizin balkonundan da rahatlıkla izleyebiliyordum filmleri ama sinemada izlemek, o tahta sandalyelerde, çekirdek çitlerken pür dikkat filme odaklanmak en bayıldığım şeydi!

İzlediğim ilk film 1989 tarihli, Tim Burton'ın yönettiği Batman'di. Batman'i Michael Keaton, Joker'i ise Jack Nicholson canlandırıyor. Filmin unutamadığım repliği Joker'in, Batman'e söylediği “Sen hiç ay ışığında şeytanla raks ettin mi?”ydi. Herhâlde o dönemde benim gibi ilk sinema deneyimini Batman'le yaşamış olan neslin tamamının bu replik hafızasından gitmemiştir.

Batman'e bayılmıştım. Yazlık arkadaşım Murat'la beş akşam üst üste filmi izlemiştik. “Yazlık arkadaşı” diye bir kavram vardır. Onlarla sadece yazın görüşülür. Marmara Denizi'nin bol koli basillili, bol denizanalı denizinde sabahtan akşama yüzülen, hunharca futbol oynanan ve akşamları da sahil boyunca bir ileri bir geri dondurma yiyerek yürünen arkadaşlıklar...

Hatta onlarla kışın şehirde karşılaşıldığında garipsenir. Çünkü o arkadaş yazlık kıyafet gibidir; rahattır, yormaz, eğlencelidir. Kışa uygun değildir. Onu gocukla gördüğünüzde mutlu olmazsınız. Çünkü o, yazı hatırlatınca daha güzeldir.

Her akşam yazlık arkadaşım Murat'la hem filmi izliyorduk hem de sürekli kavga ediyorduk. Çünkü filmde sonraki oyunlarımızda, ikimiz de Batman olmak istiyorduk ve kimse Joker olmak istemediği için kavga çıkıyordu. Batman olmak bence benim hakkımdı, Murat'tan daha yükseğe zıplayabiliyordum ve daha iyi top oynuyordum. Murat'ın savunmasıysa sadece annemle...

Batmanlı olmasından dolayı Batman olmanın genlerinde olduğunu iddia etmesiydi. İngilizce bilmeyişimiz arkadaşlığımızı derinden etkiliyordu.

Murat'la son bir kez daha Batman'i izlemek için sözleştik. Akşam filmi izleyip Batman olmanın hangimizin hakkı olduğuna karar verecektik. Sinema yine tıklım tıklım doluydu. Film başladı. Biz replikleri neredeyse ezberlediğimizden Batman'le beraber tekrar ediyorduk. Şaşıran yanacaktı ve yanan Batman olmaya veda edecekti. Bence çok adil bir anlaşmaydı. Altı yaşındayken adalet ne kadar da masum bir kavramdı.

Replikleri ikimiz de hatasız bir şekilde tekrar ederken arka sıralardan “Şiiiiışşt” diye bir uyarı geldi. Bütün gözler bizim olduğumuz tarafa çevrildi. Gerildik ama bu saatten sonra vazgeçemedik. Oyunumuza devam ettik. Bu sefer daha kuvvetli bir “Şiiiiışşt” duyduk. Dayak yola çıkmış, son sürat üzerimize doğru geliyordu. Bu sırada “Lan sizin burada ne işiniz var?” diye daha kuvvetli bir bağırış duyduk. Bu da mı bize söylenmişti tam anlayamadık, replikleri bırakıp hızla kafamızı çevirdik. Murat'ın babası, ablasını sinemada bir çocukla el ele görmüştü. Murat'la ikimiz hışımla ayağa kalktık. Babası ablasına doğru bir hamle yapacakken Murat araya girdi ve ablası bu hengâmede kaçtı. Babası o sinirle Murat'ı havaya kaldırıp fırlattı.

Murat'ın babası yapmış olduğu saçmalığı anlamış olacak ki birden kendine geldi ve oğlunun yanına koştu. Hemen Murat'ı kucağına aldı ve hep birlikte sağlık kabinine gittik. Hem çok üzülümüşüm hem de çok kıskanmıştım Murat'ı. **Ablasını, babasına karşı bir süper kahraman gibi savunmakla kalmamış, babası onu fırlattığında da havada bir süper kahraman gibi süzülüyordu. Besbelli Batman olmak onun hakkıydı.**

Murat'ın kolu kırılmıştı. Babası yaptığından çok pişman olmuş, o günden sonra ablasına da hiç karışmamıştı. Murat'la bütün yaz ne birlikte denize girebildik ne de top oynayabildik. Ama kahramancılık oyununda her zaman o Batman, ben de Joker oldum. Bu durumdan mutlu değildim ama Murat hak etmişti. Hatta alçılı koluna bir Batman amblemi çizmiş ve o alçılı kolunun bir Batman tabancası olduğuna ikimizi de ikna etmişti.

O günden bugüne sinemayla ilgili ne yaparsam yapayım içimde hep Murat'ın cesaretini arıyorum. Sinemanın hayatın ta kendisi olduğunu bir kahramanlığıyla bana öğreten yazlık arkadaşım, belki de ben hâlâ Batman olmaya çalışıyorum. Ama görüyorum ki hiçbir zaman senin kadar

**Altı yaşındayken
adalet ne kadar da
masum bir
kavramdı.**

Coşkun Aral

kömür karası yaşamlar

Ben çocuktum ama yıllar geçti ve gördüm ki Şırnak'ta veya Türkiye'nin farklı bölgelerindeki madenlerde aynı ilkelik devam ediyordu.

İlk karşılaştığım kömür madeni o dönemler Siirt'in ilçesi Şırnak'taydı. Daha 7'li yaşlarımda babam bir seçim gezisi vesilesiyle beni madene götürmüştü. Babasının ve abisinin bu madenin açılışına destek olduklarını, daha sonra madenin bölgenin en önemli aşiretlerinden bir tanesi olan Tatarlar aşiretine devredildiğini anlatmıştı. Hayatımda kömürün ne olduğunu ilk o zaman görmüştüm. Kömür karasının ne olduğuna, madenin nasıl çıkarıldığını o zamanlar da açlığın, yokluğun ve farklı bir terörün hakimiyeti altındaki Şırnak'ta tanık olmuştum.

Maden deyince aklınıza sonraki yıllarda dünyanın farklı bölgelerinde göreceğim, içinden demiryolu geçen, her tarafı ışıl ışıl, dışarıda yıkama tesisleri ve üretim bantlarının olduğu bir maden gelmesin. O dönemler, Şırnak ölçüsünde, bölge insanının özelliklerine uygun olarak açılmış birkaç metrelik çapta bir delikten, âdeta su kuyularından su çıkartılan bir çıkık misali mekanizmayla, 50-60 kiloluk insanlar kafalarında uyduruk kasklar (kimilerinde kask bile yoktu) ve ellerinde karpit lambalarıyla onlarca metre aşağı indiriliyor ve kazılmış galerilere ulaştırılıyordu. Kafamdaki bu görüntüler hiç silinmedi.

Ben çocuktum ama yıllar geçti ve gördüm ki Şırnak'ta veya Türkiye'nin farklı bölgelerindeki madenlerde aynı ilkelik devam ediyordu. Bu defa çıkıklar elle değil de motorla çalışıyordu. **Türkiye, taş kömürü madenciliğiyle 1829 yılında Uzun Mehmet'in Karadeniz Ereğlisi'nde kömürü bulmasıyla tanıştı.** Bu tarihten itibaren kömür üretimi artarak devam etti. Bugün ekonomimizin toplam üretim içindeki payı az da olsa, kömür madenciliği yaşanan facialarla gündemimizde yer almaya devam ediyor.

Meslek hayatıma başladığım 1976 yılı sonlarında İsmail Cem döneminde girmiş olduğum sosyal demokrat çizgideki Ekonomi Politika gazetesi, ekonomik darlık nedeniyle Maden İşçileri Sendikası ve DİSK'e satıldığında, maden işçilerini ocaklarda değil, 1 Mayıs gibi geçit törenlerinde ellerinde pankartlarıyla görmüştüm. Bunun üzerine aynı yıl, rahmetli arkadaşım Savaş Ay'la, foto

röportaj yapmak üzere Zonguldak maden ocaklarına gittik. Savaş, o dönemde Vatan gazetesinde çalışıyordu. Gazetesinden kurduğu bağlantılarla Türkiye Taş Kömürü İşletmeleri'ne bağlı Asma Dilaver Ocağı'yla irtibat kurmuş ve oraya gitmiştik. Madeni gezmiş, fotoğraflar çekmiştik. Grizu patlaması riskiyle ilgili bize açıklamalarda bulundular. Son derece modern bir madendi. Galerilere inmiş ve belli noktalarda fotoğraf çekmiştik. Kimi yerlerde fotoğraf çekmemiz yasaktı. Grizu patlaması riskinden bahsettiler. İstanbul'a döner dönmez çalıştığım gazeteye yaptığım röportajdan bahsettim. Bana yanlış sendikanın madenine gittiğimi, o nedenle röportajımı yayınlamayacaklarını söylediklerinde epey üzüldüğümü hatırlıyorum.

Birkaç gün geçti geçmedi, gittiğimiz ocakta grizu patlaması oldu ve onlarca madenci öldü. Bunun üzerine Savaş'la beraber kendi imkânlarımızla tekrar madene gittik. Grizu patlaması madenin içindeki rayları âdeta bir kibrit çöpü gibi parçalamış, taşıma vagonları kâğıt gibi dümdüz olmuştu. Çektiğimiz hatıra fotoğraflarında yer alan kimi madenciler hayatlarını kaybetmişti. Bazıları yaralıydı. Madenci dramına göz tanıklığı etmiştik. Cansız bedenlerin yeryüzüne çıkarıldığı anlar, onları bekleyen gözü yaşlı insanlar, feryat figan... Korkunç bir tabloydu. İstanbul'a döndüğümde gazetem haberimi yine kullanmadı ve madene izinsiz gittiğim için de uyarı aldım. **O dönemde sağ da olsa sol da olsa siyasetin, üstelik işçi sınıfının savunuculuğunu yapan siyasetin bile işçi hakları gündeme geldiğinde, mağduriyetlerin nasıl yaşandığı ve yaşatıldığı gözler önündeydi.** Meslek hayatımda farklı madenlerde farklı yaşamlara tanık olunca, bunun gelişmiş ve az gelişmiş ülkeler arasındaki farkını görünce, insan hayatına verilen değer neden farklı olduğu daha iyi anlaşılıyor.

Yıllar geçti. Modern teknoloji gelişmesine rağmen aklın, bilimin yerine çıkarlar, kâr hırsı galip geliyor. Öte yandan dünyada, insan hayatının değil maden, her şeyin önünde tutulabildiği ülkeler de mevcut. Demek ki mümkün.

Modern teknoloji gelişmesine rağmen aklın, bilimin yerine çıkarlar, kâr hırsı galip geliyor.

Zafer Algöz

rumuz goncagül

Hayatımızda ilk defa onların mahallesine gideceğiz, beraber yemek yiyeceğiz, ne güzel heyecan. Bursa, Yıldırım'da Kamberler denen mahalleye girdik. Sanki başka bir ülkedeyiz: Biraz Brezilya, biraz Portekiz, biraz Peru, biraz Hindistan gibi...

Rahmetli Oktay Arayıcı'nın yazdığı oyun Rumuz Goncagül'e çalışıyorduk Bursa Devlet Tiyatrosu'nda; geleneksel Türk tiyatrosunun Alman epik tiyatro anlayışıyla karışımı. Oyundaki tüm rollerin çok renkli olması ve müziklerinin de Timur Selçuk imzası taşıması müthiş bir heyecan tabii. Oyunu çalışırken tiyatro teksti akıp gidiyor ama müzikal tarafta bir sakatlık var. Eğitim enstitüsünden yevmiye karşılığı piyanoya eşlik eden bir öğretmen getirdiler. Adam daha notaları çözemiyor, yanlış tuşlara basıyor, yanlış sesler çıkartıyor. Ekip biraz homurdanınca "Siz benim üzerimde baskı yaratıyorsunuz. Ben zaten sahnede bunları canlı çalamam," diyerek piyanonun kapağını kapattı ve sırta kadem bastı. Eyvah! Oyuna üç gün var, müzik olmazsa ne yaparız? Aldık oyunun yönetmeni Işık Toprak'ı, Bursa'da Arap Şükrü'de masaya oturduk. Emin Gümüşkaya dedi ki: "Ben bu işi çezeceğim, bana bırakın." Mekân sahibi Roman Yılmaz Baba'ya bir şeyler söyledi. Bir süre sonra masamıza bir kanuncu geldi. Derdimizi anlattık, "Bize canlı çalacak adamlar lazım," dedik. Şarkıları ben mırıldandım, Kanuncu Selahattin Amca notlar aldı.

Ertesi sabah provaya dört tane daha Roman çalgıcıyla geldiler. "Ben nota biliyorum, notaları bana verin. Çocuklar makamı, giriş çıkışları hemen kaparlar merak etmeyin," dedi. Biz büyük salonda prova yaparken onlar arka büyük fuayede ilk defa çalacakları Timur Selçuk'un bestelerini piyano partiyonlarından yola çıkarak beş enstrümana uyarladılar. Öğle

yemeği arasından sonra ilk defa orkestra eşliğinde baştan sona kadar müzikli akış provası yaptık. **Gerçekten inanılmaz! Sanki 15-20 gündür beraber çalışmışız gibi uyumlu ve mükemmel çalışıyorlar. Prova bitiminde -hiç abartmıyorum- yönetmen Işık Toprak ağlamaya başladı.** Çalgıcılara sarıldı, onları kucakladı. "Yaaa sanatçı bunlar işte dostlar. Okuldan müzik öğretmeni geldi nota bilmiyor, çalamıyor. Adam 15 gün canımızı aldı ve bırakıp kaçtı. Ama bu arkadaşlar, içlerinden bir tek Selahattin Hoca nota biliyor. Şurada üç saat çalışıp tüm şarkıları çalışıyorlar. Bunlara çalgıcı deyip geçip gidiyorlar. Çalamayan adama da hocam deniyor. Böyle vicdansızlık olmaz." Gerçekten de haklı ve o kadar doğru ki... 100'den fazla oyun oynadık. Turnelere gittik. Otobüste, otellerin lobilerinde, oyun öncesi kuliste, oyun sonrası yemeklerde her daim canlı performanslar sundular bize. "Akşama oyun var," "Yaşasın oyunun turnesi var," diyerek güle oynaya söyleye dinleye ne güzel akşamlar yaşattılar bize.

Bir tatil günümüzde Roman kardeşlerimizden bir davet aldık. Romanların çeribaşı Lütfi Baba oyundan Emin abimizin yakın dostu oluyor. Hayatımızda ilk defa onların mahallesine gideceğiz, beraber yemek yiyeceğiz, ne güzel heyecan. Bursa, Yıldırım'da Kamberler denen mahalleye girdik. Sanki başka bir ülkedeyiz: Biraz Brezilya, biraz Portekiz, biraz Peru, biraz Hindistan gibi... Berberde tıraş olan adamın arkasında aynaya bakarak keman çalan çocuklar da var. Evin basamağında oturmuş altında donu yok, elinde kuru yarım ekmekle darbuka çalan da... Karşıdan karşıya flamalar gibi gerilmiş, yerlere kadar sarkan çarşafın arasından Lütfi Baba'nın evine geldik. Kapıda bizi kadınlar karşıladılar, buyur ettiler. Evin duvarlarla çevrili avlusuna büyük sinilerden oluşan yer sofraları kurmuşlar. Oyunda bize çalan Roman dostlar ve arkadaşları da gelmişler, bize hoş geldiniz dediler tek tek. Yer sofralarına çöktük, örtüyü dizlerimize aldık. Çeribaşı Lütfi Baba gelince yer sofrasının en başına bir tabure koydular. Gri, şık takım elbise, bembeyaz kar gibi gömlek, fosforlu şeker pembesi kravat, kafasında şık bir beyaz şapka, ayaklarında yarısı siyah yarısı beyaz tertemiz pabuçlar, yakada alacalı ipek mendil, ağzında bir altın diş, parmağında nal gibi bir altın yüzük... Bu hâliyle Francis Ford Coppola görse, Baba filmini bir daha çeker o derece yani. Sanki Sicilya'da bir bağ evindeyiz. Sofra adabı, sohbet erbabı, neşe, sevgi, saygı, hürmet, nükte... Usul, makam, müzik bilgisi. Müthiş bir adam. "Hadi bakalım, yavaş yavaş karnımızı doyuralım sonra ruhumuzu doyururuz," diye buyurdu Çeribaşı. Kadehler, bardaklar dolduruldu. Önce herkese bir hitabet, ardından mütevazı ama güzel bir ziyafet. Sonrasında bir yerlerden küçük Romanlar enstrümanları getirdiler, erbablarına bırakıp saygıyla çekildiler. Lütfi Baba çeribaşı ama aynı zamanda müthiş bir orkestra şefi. "Yap evladım bir hicaz", "Koşturma oğlum darbukayla", "Yol ver bakayım gırnataya", "Kanunla kenardan yürü", "İsmayil kemanla peynir kesme, yasla oğlum boynuna"...

Sabah olacak neredeyse. Üç kişi gittik, sanki üç yıl gençleştik. Türk sanat müziğinin en güzel şarkılarını, en güzel yorumlarla çaldılar söylediler. Tam sabah ezanı okunacakken Lütfi Baba geceyi sonlandırdı. Çay kahve ikramı derken yavaş yavaş her yer imece usulüyle, üstelik son derece sessizce toparlandı. Lütfi babamızın elini öptük giderken, sarıldık, kucaklaştık. "Sizdeki bu yaşam, bunca yoksulluğa ve bunca yoksunluğa rağmen... Nasıl böyle hayat dolu? Nasıl böyle neşeli ve güler yüzlü? Nedir bunun sırrı Lütfi Baba?" diye sorduk. "Bakin oğlum: Biz Romanların hayatta mal mülk, para biriktirme gibi dertleri olmaz. Nasipte varsa para gelir zaten. Kimse acıdan ölmez. Bizim felsefemiz, 'Cebimde duracağına karnımda dursun'dur. Kazanırız. Hemen yeriz içeriz, paylaşıyoruz, meşk ederiz keyfimize bakarız. Olmazsa da ne yapacaksın oğlum? Kadere tatlı bir sitem eder gelecek günü bekleriz." Tanıdığım tanımadığım tüm Roman kardeşlerime selam olsun.

Bizim felsefemiz, "Cebimde duracağına karnımda dursun"dur.

KENDİ KENDİNE

BİRAZ KENDİ KENDİNE
KAL...

BUNUN DA MUHABBETİ
HİÇ ÇEKİLMİYÖ YÄ!!!

KENDİNİ SEV

YÄ DA ÖNCE KENDİNİ
SEVMİYİ ÖĞREN

KENDİ KENDİNE DÜŞÜN

HADI CANIMIZI
SIKMALIK BİR ŞEYLER
BULALIM!!!

KENDİ KENDİNE KONUŞ

NEYSE ŞİMDİ
TARTIŞMAYALIM!..

KENDİNE KARŞI DÜRÜST OL...

SENDEN Bİ
BOK OLMAZ!..

KENDİNİ İYİLEŞTİR!...

HİŞ KALK
LAW!!

ANLAŞILOŞ, KENDİ
KENDİNE KALMAK
SANA YARAMIYOR,
KENDİNDEN UZAKLAŞ...

BİRAZ UZAK DUR,
BELKİ İYİ GELİR...

ULAN ÖZLEDİM
BE!!!...

BÖYLECE BELKİ
KENDİNİ SEVMİYİ DE
ÖĞRENİR...

...VE KENDİN OLABİLMEK
ADINA İLK ADIMI
ATMIŞ OLURSAN...

Cem Davran

palyaço'nun günlüğü (13)

İnadına yaşamak! Her sabah yeniden başlamak. İşte heyecan veren seçeneklerden biri daha. İçinden çıkılmaz gibi görünen her şey aslında küçücük satranç hamleleriyle çözülecek cinsten. Sadece merak ediyor insan bazen, değer mi?

Unutulmayı istediğini biliyor, hatırlıyorum. Birkaç kez söylemişti. İz bırakmaya çalışmanın, hatırlanmak için çabalamanın çok saçma hatta yakışsız olduğunu, mümkünse öldüğü andan itibaren çabucak unutulmak istediğini ortalık yerde söylediğine şahit oldum. Özellikle yakınındakilerin böyle bilmesini istiyor, sahici bir vasiyet gibi son zamanlarında sıkça tekrarlıyordu. Oysa o günlerde ülkenin, yakın coğrafyanın, Avrupa'nın bir kısmının tanıdığı bir isimdi. Nasıl unutulacaktı? Böyle bir vasiyet gerçekleşebilir miydi? Daha doğrusu insanlardan böyle bir şey istenebilir miydi? Kabul etseler bile kendilerine rağmen başarabilirler miydi? Unutun, unutsunlar beni!

Bazı insanların sadece belli dönemlerini kaydedersiniz belleğinize, biraz da kendiliğinden olur bu. Her hâli, hikâyesinin her parçası size dokunanlar için durum farklıdır. Onları tastamam bir resim gibi bütün varlığıyla saklarsınız dağarcığınızda. Sinirli olduğu zamanları hatırlıyorum mesela, kızgın, zaman zaman öfkeli. Bizim toprağımızda iyi insanlar sinirli olur derler, doğru. İyi bir insandı eminim.

İyi niyetli, sevgi dolu bir yaşam seçmenin buralarda en zor tercih olduğu çok açık. Sabır gibi kocaman bir sonsuzluğa ihtiyaç var direnebilmek için ve tabii ısrarla içindeki öteki kahramanın öfkesini dindirmek, onu ılıman sulara çekmek gerekiyor. **Bir yandan kendine söz geçirmek öte yandan bu insanca ateşi yangına çevirmek isteyenlere dur diyebilmek; yaman bir mücadele bu.** Ressam olup sadece tek bir resmin satılmışken genç yaşta veda etmeye karar vermek, senden sonra adına müzelerin kurulduğu, her fırça darbesinin dünyevi bir zenginliğe ulaştığı zamanları aynı elinin tersiyle itmek de bir seçenek elbette. Ya da şiir yazmak, roman yazmak, ruhunu kötülükten arındıramayanların en çok ürküttüğü şeyi yapmak; olan biteni kâğıda dökmek! İnadına yaşamak! Her sabah yeniden başlamak. İşte heyecan veren seçeneklerden biri daha. İçinden çıkılmaz gibi görünen her şey aslında küçücük satranç hamleleriyle çözülecek cinsten. Sadece merak ediyor insan bazen, değer mi? Bence değer, kesinlikle. O mevsimleri karşılamak, küçük bir çocukla şakalaşmak, oyun oynamak, azıcık üşütüp nezle olmak, bir şarkı mırıldanıp yürümek, yorgun ayaklarınla zamanı adımlamak var ya; bunlar için değer.

Az önce otobüse bizden yaşça büyük, kirli sakallı birkaç kişi bindi. Öğrenci olduğumuzu tahmin ettiler ve doğrudan bize yaklaşıp, "Kardeşler, bugün cuntayı protesto etmek için derslere girmiyoruz," dediler. Hemen ilk durakta inip kayboldular. 1981 Ocak ayı, soğuk bir hava, insanlar ürkek, gergin. Çok genciz, çok acemiyiz biliyorum. O gün tesadüfen okula gelmeyenlere bile sıkıyönetim tarafından soruşturma açıldı. Kimine göre otobüse binen kirli sakallılar ajandı,

kimine göre köşe bucak saklanmak zorunda kalan solculardı. Bugünleri nasıl aşacağız? Bilmiyorum! Sıradan insanların hayatına el koymuş bir güç var sanki dünyada. İşte o güç ne istiyorsa o oluyor, ne kadar isterse o kadar yaşanıyor. Bunları biraz da babamla konuşayım, bakayım ne diyecek? Tahmin ediyorum az çok; aman oğlum dikkat et! Kötülük kol geziyor ortalıkta.

Yol ve yolcu; hem açık seçik taşıdıkları anlamlarla hem de böl metaforlu soyut derinliklerle bir biçimde önümüze düşen iki kelime. Çoğu zaman var olmak kapısında denediğimiz iki anahtar. Basit ve çok yanıyla asil, insana yakışan bir kıyafet gibi sanki. Dönemsiz, her biçimin, her zamanın, her modanın karşılığı olabilen iki figür, iki çizim. Yaşadıklarımızı da yaşamadıklarımızı da anlamlı kılan, anlaşılır olmak çabası taşımayan, geniş bir kabule ihtiyaç duymadan özümseven, her dilde anlatılabilen bir adres tarifi. **Uzun uzadıya açıklama, yol de yolcu de bitsin, bu kadar net ve açık. Hangi iki kelime böylesine bitmez bir kardeşlik ifade eder, böylesine sonsuz bir anlam yükünü sessizce taşır bilemiyorum.**

Geçen gün arkadaşlar arası muhabbetin özeti şuydu; günlük tutanlar genelde bunalımlı karakterler oluyor. Ben ve birkaç kişi karşı görüştük ama biz aynı zamanda günlük notlar alan, hissettiklerini yıllar içinde bir kenara ilıştirenlerdik. Diğer arkadaşların kastettiği de esasen; o kişisel notlar hep karamsar ve anlamsızlık, tıkanıklık güzellemesi kıvamında oluyor, kimse hayatın eğlenceli, keyifli yanlarını kaydetmiyor, hep acı hatırlansın isteniyor şeklindeydi. **Her şey yolundayken, yazmak ihtiyacı azalıyor fikrini uzun uzun tartıştık. Söyledim onlara; şu konuştuklarımızı da azar azar not alacağım, yıllar sonra okuyunca ne düşüneceğimi merak ediyorum dedim.** Şimdi bakıyorum da epey uzun yazmışım aslında ve bildiğim kadarıyla o zaman günlük tutmayı çok da anlamlı bulmayan arkadaşların bazıları epeydir not alıyor. Geçenlerde onlardan biri, günlük yazmak çok keyifli yahı dedi, hatırlatmadım. Bende kayıtlı aslında söyledikleri. Güzel, hoşuma gitti. Günlük dosttur vesselam.

Satırları, paragrafları karıştırın ara sıra. Karıştırın derken eşleyin demiyorum; sıralarını değiştirin, ben öyle yapıyorum bazen. Çok tuhaf bir şey oluyor. Tarihlerden işkillenmeden tüm yaşadıklarınızı, zamansız keyifli bir boşluğa salıveriyor bu rastgele dokunuş. Özgürlük kokusu alır gibi. Ne zaman hissettiğinizle değil, nasıl hissettiğinizle biçimleniyor hikâyeniz. Tabii az da olsa yazmayı deneyen palyaçolar için sözüm. Yazmak okumayı kovalıyor, okumak yazmayı. Hayatın bu en güzel koşusunda keyifli satırlar eşlik etsin hepinize. Sevgilerimle...

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Sıradan insanların hayatına el koymuş bir güç var sanki dünyada. İşte o güç ne istiyorsa o oluyor, ne kadar isterse o kadar yaşanıyor.

DIŞ DOSTU

YENİ

**NANE AROMALI
ŞEKERSİZ TATLANDIRICILI SAKIZ**

KALSİYUM KARBONAT VE KSİLİTOL İÇERİR

Nilay Örnek

"hayat tamircisi" çok yakında ekranlarda

Kartaldan köpeğe, ceylandan buzağıya hayvanlara yaptığı protez ve yürüteçlerle tanınan Mardinli Hasan Kızıl, namıdiğer "Hayat Tamircisi", çok yakında her hafta başka bir hayvan barınağına gideceği televizyon programına başlıyor. Ardından da sinema filmi geliyor.

Çocukluğumdan beri köpeklere sevdalı kardeşim Aslı ısrar ediyor; "N'olur Hasan Kızıl'a ve onun yaptıklarına bak."

Instagram'ına bir göz atmak bile insanın içini ısıtıyor. Sevimli bir genç. Bir sıpası var Yağmur, onunla sarmaş dolaş. Pek çok hayvanla da öyle... Çeşitli nedenlerle yürüyemeyen hayvanlara yürüteçler yapıyor, ona takılan "Hayat Tamircisi" adını Instagram'da da kullanıyor. Bakıyorum ki popüler, bilinen biri. Ve günümüzde az rastlanır bir durumda, her türlü siyasi görüşten insan, hatta farklı siyasi partiler onun videolarını paylaşıyor. İlkokul 3. sınıf kitaplarında bile anlatılıyor. Arıyorum Hasan'ı; onun taşınma telaşında konuşuyoruz. Taze taze yeni haberleri de almış oluyorum. Haberleri vereceğim. Ama hâlâ onu tanımayanlar için başa dönelim...

KARTALDAN KAPLUMBAĞAYA

Hasan Kızıl, 24 yaşında. Mardin'in Kızıltepe ilçesinde doğmuş. Annesi hayvanları çok seven bir ev hanımı, babası çiftçi, beş kardeşler. Liseyi bitirmiş. Teknik okullarda okumamış ama söküp takmaya, bir şeyler icat etmeye küçük yaşlarından beri çok meraklı. Hayvanlar için asansörlerden, engelliler için bastona pek çok icadı var küçük yaşlarında.

Çeşitli nedenlerle yürüyemeyen, sakat kalmış hayvanlara protez yapma hikâyesi ise iki, iki buçuk yıl önce bir kış günü otomobil motoruna giren ve sırtında kırıklar oluşan bir kedinin ellerinde ölmesiyle başlıyor. Çok üzülüyor ve bir daha böyle bir durumda neler yapabileceğini araştırıyor. Tesadüfen internetten bulduğu, yurt dışındaki birtakım yürüteç protezlerine ait taslaklar, çocukluğundan beri var olan söküp takma, yeni aletler ortaya çıkarma merakıyla birleşiyor. İlk yürütecini çok sevdiği bir oyuncak arabasını parçalayarak yapıyor.

Bir süre sonra bir restoran kapısında gördüğü, arka ayakları yerde sürünen yavru kediye takıyor bu yürüteci. Ve önce minik adımlar atan, ardından koşup oynayan yavru kedi onu o kadar mutlu ediyor ki bunu sürekli yapmak istiyor. Yapıyor da!

Verdiği bir minik röportaj ona "istek" yağmasına ve destek gelmesine neden olmuş. "Türkiye'nin dört bir yanından insanlar benden yürüteç, protez istemeye başladı. Oyuncaklar yetmeyince hurdacılara gitmeye başladım. Eski bisikletler, bebek arabaları, borular... Kullanabileceğim başka malzemeler...

Herkes hafif olmalarını sevdi bu protezlerin. Almanya, Irak ve Azerbaycan'a bile gönderdim."

Bugün kuzudan kartala, köpeklerden kaplumbağalara 400 hayvana yürüteç ya da protez yapmış Hasan. Hedefi 1000 hayvana bunu sağlamak...

TELEVİZYON PROGRAMINA BAŞLIYOR

Pek çok ödül almış, yurt dışı da dâhil pek çok habere konu olmuş.

Şimdi yeni haber, evini ve dolayısıyla atölyesini İstanbul'a taşınması, haftada bir yayınlanacak bir televizyon programına başlıyor olması. Bir de film projesi var da daha netleşmeyen unsurları nedeniyle sadece yapımcının adını bana söylüyor, o da gizli kalması kaydıyla.

Hasan Kızıl'ın protezlerinin bir büyük özelliği de "ücretsiz" olması. "Tabii bazı protez firmaları kızıyorlar, bazı veterinerler de beni sevmeyebiliyor. Ama kim bir sokak hayvanına üç-dört bin liralık protez alır ki... Sokak köpeği yaralandığında veteriner götüren bile çok azken, kim sokak köpekleri için o paralarla protez alabilir. Bunun ücretsiz olması gerekiyor. Birkaç firmanın desteğiyle daha sağlıklı malzemen yapıyorum artık. 400 hayvana protez, yürüteç yaptım, sonrasında 30'u kendi yürüdü. Bunu görmek nasıl bir his bilemezsiniz," diyor Hasan.

"ZEVK İÇİN HAYVANLARA İŞKENCE EDENLER ÇOK"

"İyi de sen nasıl geçiniyorsun?" diyorum Hasan'a; "Bugüne kadar en büyük desteğim ailem. Ama televizyon programıyla çalışıyor da olacağım. Hem hayvanlarla ilgili böyle güzel bir program yok, televizyonlarda çok iyi olacak. Her hafta bir barınağa gidip orada yürüyemeyen hayvanlara yürüteçler yapacağım. Onların hayatlarına gireceğiz. Çok insan öğrenecek, görecektir. Çocuklar için de çok öğretici olacak."

"Peki," diyorum, "sana daha çok neden Türkiye'nin batısından yaralı, sakat, felçli hayvan haberi geliyor. Trafik mi sorun?"

Hasan'ın yanıtı acı: "Tabii trafik de büyük sorun. Çok hızlı kullananlar, sarhoş kullananlar, arabalarını hayvanların üzerine sürenler. Çarpıp kaçanlar, hayvanları önemsemeyenler... Ama asıl sorun zevk için şiddet uygulayanlar, insan şiddeti, tüfikle hayvanları yaralayanlar... O kadar çok ki o kadar! Üstelik yaptığım işi de eleştiren çok; 'Doğanın dengesini bozuyorsun,' 'Kaderi değiştiriyorsun,' diyorlar."

Protez sırasında bir ceylan ile Petshop'ta tek ayağı kangren olan bir iguana olduğunu söylüyor...

Hasan Kızıl, hâlâ yürüteç ve protez taleplerine Instagram hesabındaki e-maile yanıt veriyor. Engeli olmayan hayvanların bile yaşamakta zorlandığı bu hayatta yaptıkları ve yapacaklarıyla umut veriyor.

iyi şeyler
Kafası

Enis Batur 'un kütüphanesinden

kütüphaneye giriş çıkış şartları

- Hokusai: *Mimarî Delisi İhtiyar* (BNF sergi kataloğu);
- Michael Lentz: *Anadan ölme*;
- Manganelli: *Dall'inferno*;
- Caspar Henderson: *Harikalar Haritam*;
- Adile Ayda: *Böyle İdiler Yaşarken* (Nadir Kitap'tan);
- GrandeGalerie dergisi (sayı 47);
- Rotterdamlı Erasmus: *Deliliğe Övgü* (2018, Belles Lettres eleştirel basımı)

Kitaplığima geçen iki hafta içinde giren kitaplar bunlar. 67'mde, birkaç yıldır bu 'giriş'ler konusunda artık elisiki ya da tutuk sayılırım; üstüne üstlük tasfiye ritmim yükseldi, en az giren kadar çıkan sözkonusu şimdi.

Bu dönemeçte, iki zıt ya da uyuşmaz duygu yaratıyor kitaplığım, bende. "Sayılı Günler" ana odağa yerleşeli beri, "çekirdek kütüphane"ye doğru yola çıkma isteğim kabarıyor, her ne kadar hamle yapmaktan kaçınıyor olsam da. Fazlalıkları kaba bir aşırılık gibi görünmeye başladı, kitaplığımın. Bilgece düşünüp davranmanın bu kalemle ilgili yanı da var: Olgunlaşmış bir okurun en çok bir kitabı olmalı raflarında, düşüncesindeyim.

Öteki kutupta, eriştiğim her temel kitap, içindeki büyükçe bir gediği kapatıyor duygusu da gerçek ve yaşamsal önemde. Son girdiler dökümündeki bir kitap dördörtlülük örnek: *Deliliğe Övgü*'nün kitaplığımda Latince, Fransızca, Türkçe (iki ayrı çeviri)

versiyonları zaten vardı. Gelgelelim, Les Belles Lettres'in bu yeni yayınında ilk kez okur önüne -en azından yaygın biçimde- çıkan notlamaları yer alıyor Erasmus'un: Olağanüstü zengin uzantılar, kitabın sonuna özgün basım illüstrasyonları (Holbein'dan Dürer'e) eklenmiş, katkılar farklı renkte mürekkeple basılmış. Bu benzersiz kitabın kitaplığıma girmesiyle iç duvarımdaki bir boşluk doluyor sanki.

Kapattıkları gedik eşit büyüklükte değil tabii, ama dökümdeki her kitabı edinme gerekçem örtüşüyor: **Bende olmalı. Hayır, bir mülkiyet hırsı yok işin içinde, kitaplığımın ömrünü benimkiyle sınırlı gören biri oldum hep, "bende olmalı" şu demek: Yakın temas isteği ağır bastığı için ediniyorum bir kitabı; hele artık, daha da öyle.**

Yakın temas için bir kitabın size varmış olması gerekiyor, benim gözümde. Sizin ona varmanız, bir kitabevinde sayfalarını karıştırmanız genellikle sağlamıyor bunu. Raftaki yerini alıp kitaplığınıza dâhil olma adımı atıya, önce, epey bir zaman, yakınımızda, temas mesafesinde kalacaktır yeri: Elinizin altında. Eliniz üstünde. Ellerinizi arasında.

Rafına neden sonra girdiğinde, her kitabın geri dönüşünü özlediği bir hüsnü kuruntu elbette. Gene de kim kanıtlayabilir tersini?

Gün gelir, bazan sık gelir, gider uzanır el, elin sahibinin içindeki boşluğu dolduran kitaba, rafında: Yeniden yakın temas.

Ya fetiş boyutu?

Hiç mi payı yok edinme uğraşında? Kim inanır bilmem, ben de pek az. Öncelik kesinkes metne ulaşmak oldu her zaman, nesneye değil. *The Road to Xanadu*'nun, *Dîvan Edebiyatı Beyanındadır*'ın

yıllar yılı fotokopisi durdu rafımda,

Le Symbolisme de l'Œil'ü de sonunda bir korsan siteden indirip çıkış aldım!

Yourcenar'ın basımına izin vermediği *La Mort Conduit L'Attelage*'nin fotokopisini BNF'den satın aldım, Bonnefoy'nun *Traité du Pianiste*'inin fotokopisini (20 yıl önce yeni basımını yaptırmıyordu) kendisinden edindiydim. Gene de, ne yalan, nesneye ulaşmayı yeğlerim: Xanadu'ya on yıl önce ulaşınca fotokopisini atmıştım.

Gedik kapatmanın ekonomik zorlukları var. Fiyatlarının yüksekliği nedeniyle hâlâ kitaplığıma sokamadığım parçalar bende zonklayıyor: Erasmus'un 8 cilt *Adage* takımı (450 euro!), Arno Schmidt'in *Soir Brodé d'Or*'u (280 euro!), Benjamin'in 2100 sayfalık *Klienksieck* yayını 13. cildi (150 euro) elimi yakmayı sürdürüyor. "Her şeyi alamazsın!" diyen bir dış sesi duyuyorum elbette. Doğru. Ne ki bu miktarı nelere vermiyor insanlar!

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

BÜLENT ŞAKRAK

Kuşlar Yasına Gider

Yazar: Hasan Ali Toptaş
Everest Yayınları, 2016

En sevdiğim yeri:

Dünya gözyaşlarının içindeydi artık, dünya bulanıktı, dünya ıslaktı ve dünya kalın uğultular eşliğinde, etrafa buğular saçarak, hafif hafif titriyordu.

NESLİHAN ARSLAN

Utancı

Yazar: John Maxwell Coetzee
Çevirmen: İlknur Özdemir
Can Yayınları, 2019

En sevdiğim yeri:

Güçleşiyor ama kolaylaşıyor da. İnsan her şeyin güçleşmesine alışıyor; eskiden "güç kadar güç" olan şeyin daha da güçleşmesine şaşırırmaktan vazgeçiyor.

MELİH KÖSEOĞLU

Son Kuşlar

Yazar: Sait Faik Abasıyanık
Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2018

En sevdiğim yeri:

Söz vermiştim kendi kendime: Yazı bile yazmayacaktım. Yazı yazmak da, bir hırsdan başka neydi? Burada namuslu insanlar arasında sakın, ölümü bekleyecektim. Hırs, hiddet neme gerekti? Yapamadım. Koştum tütüncüye, kalem kağıt aldım. Oturdum. Ada'nın تنها yollarında gezerken canım sıkılırsa küçük değnekler yontmak için cebimde taşıdığım çakımı çıkardım. Kalem yonttum. Yonttuktan sonra tuttum öptüm. Yazmasam deli olacaktım.

SELİN BALLI

Bilinmeyen Bir Kadının Mektubu

Yazar: Stefan Zweig
Çevirmen: Ahmet Cemal
Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2016

En sevdiğim yeri:

Sen, beni asla, asla tanımayan, bir su birikintisinin yanından geçercesine yanımdan geçip giden, bir taşla basarcasına üstüme basan, hep, ama hep yoluna devam eden ve beni sonsuz bir bekleme içerisinde bırakan sen, kimsin ki benim için?

Senin başucu kitabın hangisi? En sevdiğin yeri seç... basucukitabim@kafadergi.com adresine bir portre fotoğrafını da ekleyerek yolla, gelecek ay bu sayfada yayımlayalım!

Hazırlayan: Pınar Akseil

Nihat Sırdar

paşabahçe

Yıllar geçer, şehri yönetenler ve ulaşım konusunda söz sahibi olanlar değişir. Vizyon sahibi olmayan ve en hafif tabiriyle göz zevki bulunmayan yöneticiler güzelim İstanbul vapuru modelini terk ederler.

Çocukluğumun yazlarının en güzel zamanlarındandı Kınalıada gezileri. Teyzemle birlikte Sirkeci'den bindiğimiz ada vapuruyla diğer vapur yolculuklarına göre daha uzun bir seyahatle ulaştığımız adanın rüzgâr yönüne göre daha az dalgalı olan tarafında denize girerdik. Balık gibi yüzen teyzemin denizde gözden kaybolmasıyla her seferinde bir panik yaşar, kulaçlarını görünce rahatladım. En güzeli de iskelenin sağ tarafında denize girdiğimiz zamanlarda hemen arka taraftaki sokaktan alıp yediğimiz sandviç içinde bol taratorlu midye tavaydı. Yine böyle bir Kınalıada gününün dönüşünde bindiğimiz ve epey kalabalık Paşabahçe vapurunun kaptan köşkünün hemen giriş kapısının önünde bulunan kameriyenin dış kısmında yerde oturduk. Paşabahçe, Kınalıada'dan ayrıldıktan bir süre sonra geminin kaptanı yerlerdeki hâlimize acıdığından olsa gerek bizi kameriyeye davet etti. Tabii ben rahat durmayıp hemen kaptan köşküne daldım. Olanca sevimliliğimle "O ne, bu ne işe yarıyor, şu düğmeye basınca ne oluyor?" gibi seri sorularla kaptanı esir aldım. Büyük sabırla her soruma cevap veren Süvari Bey hayatımın en büyük kıyaklarından birini yaparak dümeni bana verdi. Biraz sağa çevir, şimdi sola komutlarıyla koskoca Paşabahçe vapurunu Kadıköy açıklarında kısa bir süre kullandım. O günden beri hayranımdır İstanbul'un vapurlarına. Tarihlerini okur, artık olmayanların akıbetlerini araştırır, bir gün bir tanesini alıp restore etmenin hayaliyle yaşar giderim. Üstte fotoğrafını gördüğünüz güzelliğe Paşabahçe. Çocukluğumun en büyük oyuncacı. **Sadece benim değil, İstanbul'un da bir zamanlar en büyük oyuncacıydı aslında. Boğaziçi'nde salınan en büyük vapurdu.**

Sene 1950. İkinci Dünya Savaşı bitmiş. İtalya'nın Taranto kentindeki tersanelerde savaş için üretilmesi planlanmış ama savaşın bitmesiyle atıl kalmış gemi omurgaları vardır. Bu omurgalardan biri Türkiye'den gelen bir siparişle makûs talihinden kurtulur ve 1952 senesinde Paşabahçe isimli bir vapur hâline gelir. 994 grostonluk ağırlığıyla ve 74 metrelik uzunluğuyla çok görkemli, çizgileri ve ince detaylarıyla bir kuğu gibi zariftir. Paşabahçe her biri 1600 beygir gücünde iki dizel makineye sahiptir ve bu gücüyle ürettiği İtalya'dan römorkör tarafından çekilerek değil, kendi seyriyle gelir. Üreten mühendisler hem motorlarına hem de karinasına çok güvenmektedir çünkü Paşabahçe'nin. Tam da tahmin ettikleri gibi 2,5 günlük bir yolculuğun sonunda 2 Ekim 1952'de sağ salım İstanbul'a ulaşır.

13 Ekim 1952'de gazetecilerin içinde olduğu bir deneme seyri yapılır ve Paşabahçe, Galata Köprüsü-Adalar arasını 35 dakikada, Köprü-Yalova arasını ise 90 dakikada kat eder. Bu İstanbul vapurları için bir rekordur. **Bahçe sınıfı denilen ve birbirine çok yakın tarihlerde hizmete giren Paşabahçe, Fenerbahçe ve Dolmabahçe için "Üçüzler" benzetmesi yapılır.** Aslında durum öyle değildir. Fenerbahçe ve Dolmabahçe Glasgow'da aynı tersanede üretilmiş ikizlerdir. Paşabahçe hem onlardan ayrıdır hem de birçok özelliğiyle farklıdır. Wikiderya İmece Deniz Ansiklopedisi'nde Hakan Tiryaki, Paşabahçe için şunları yazmış mesela; *Ufukta görülüp de biraz seçilmeye başlandığında hemen ayırt edilmesini sağlayan özellikleri vardır Paşabahçe'nin. En başta direğinde yer alan sahanlık ya da devasa boyutları ve bu boyutlara karşın bir kuğu kadar zarif oluşu. Hele ki üst kata çıkan merdiven sahanlığında alışıldık künye alanında yer alan Artemis figürü onu eşsiz kılan özelliklerinden biridir. Bir de üzerine makine dairesinde, tam da devir saatlerinin arasında yer*

alan çelik kalp figürü son derece naif bir detaydır. Üst katlara ulaşımı merdiven alanlarının darlığından biraz eziyet gibi gelse de en üst açık güverteye bacanın içinden çıkılıyor olması da yine Paşa'ya özgü bir ayrıntıdır. Ama üçü de yıllarca İstanbulluları büyük bir konforla ve unutamayacağı anılar hediye ederek taşırlar. Yıllar geçer, şehri yönetenler ve ulaşım konusunda söz sahibi olanlar değişir. Vizyon sahibi olmayan ve en hafif tabiriyle göz zevki bulunmayan yöneticiler güzelim İstanbul vapuru modelini terk ederler. Kim bilir kimin tanıdığının tersanesinde ürettirdikleri ve çirkin olması için özel çaba harcanmış, deniz taşıtı bile diyemeyeceğim ütüye benzeyen şeyleri Boğaz'a salarlar. Bugün dünyanın en güzel yeri Boğaziçi'nin sularında tam tabiriyle ucube tekneler gezmektedir. Peki, bahçe sınıfı vapurlarımıza ne olur? Dolmabahçe "Motor bloğunda çatlak var" denilerek Aliğa'ya götürülür ve orada sökülür. Fenerbahçe aralarında en şanslı olanıdır. RMK tersanesinde restorasyon görür ve Rahmi Koç Müzesi'ndeki yerini alır. Son seferinde görev yapan çimacısından makinecisine, kaptanından tayfasına tüm personeli kadrolu olarak müzede ve Fenerbahçe'nin içinde çalışmaya başlar. Bugün hâlâ pırıl pırıldır. Bebek gibi bakılmaktadır çünkü. Ya Paşabahçe? Onun hikâyesi hepsinden acıklı maalesef. Seferden alındıktan sonra uzun süre boş olan iskelelerde bağlı tutulur. Sonra bir gün Beykoz Belediyesi "Paşabahçe bizim semtimiz. Verin biz kullanalım," der. "Nasıl kullanacaksınız, ne yapacaksınız?" diye sormak kimsenin aklına gelmez ve Paşabahçe Beykoz Belediyesi'ne hibe edilir. Tam da belediyenin önündeki iskeleye bağlanır. Uzun süre bekledikten sonra müthiş bir fikirle "Nikâh Dairesi" yapılır. Hiçbir bakımı yapılmadan, orasına burasına eklemeler yapılarak canına okunur.

O da yetmez ve bu sefer mescit olmasına karar verilir. Bir süre de bu şekilde kullanılan Paşabahçe ilgisizlikten iyice harap hâle düşer. Son çivi ise geminin kış tarafının üstüne asılan tabelayla çakılır. Her türlü dizinin Beykoz sınırları içinde çekildiğini anlatmak maksatlı olsa gerek, "Hollykoz" ismi uygun görülür güzeller güzeli Paşabahçe'ye. Başka bir ülkede olsa sahip çıkmak ve restore etmek için kurumların yarışacağı böyle bir gemiye, dillerinden milli olmayı düşürmeyenler tarafından Amerikan film endüstrisinin kalbinin attığı yerin ismi uyarlanır. Kutsal bir cevizdir artık Paşabahçe. Ama dramı bununla bitmez. Birkaç deniz sevdalısının durumunu gündeme getirmesi üzerine açıklama yapmak zorunda kalan Beykoz Belediyesi paralarının olmadığını, restore edemeyeceklerini, mümkünse gemiyi dalış turizmi için batırmak istediklerini açıklar. Bu açıklamanın üzerinden iki yıl geçer. Paşabahçe yanda gördüğünüz hâliyle kendisine sahip çıkılmasını beklemektedir Beykoz sahilinde.

michael league: işin sırrı gerçekten hiç durmamış olmamız

Bas gitarist ve besteci Michael League'in, yıllar içinde giderek kalabalıklaştıkça aynı zamanda bugünkü ruhuna erişmesini de sağlayacak bir uyumla evrilmeyi bilen grubu Snarky Puppy, 26. İstanbul Caz Festivali kapsamında, Birlikte Güzel desteğiyle, 9 Temmuz Salı akşamı festival ziyaretçilerinin karşısında olacak. Biz hemen öncesinde grubun fikir babası ve bugüne kadar olan yolculuğunda grubun lokomotifleri olan Michael League ile konuştuk.

Snarky Puppy müzik kolektifinin kurucususun, yollarınız nasıl kesişti ve bize biraz Snarky Puppy'nin başarısından bahsedebilir misiniz?

Aslında sadece üniversite öğrencileriydik. Kuzey Texas Üniversitesi'nin (benim de okumuş olduğum okul) Caz okulundaki en beğendiğim 9 müzisyeni seçtim ve küçük barlarda, restoranlarda çalmaya başladık. Çok mütevazı olarak başladı ama hiç durmadık. Albümler yapıp turnelere çıkmaya başladık (ilk 7-8 yıllık turneler berbattı) ve daha çok müzik yazdık. İşin sırrı gerçekten hiç durmamış olmamız. Ve daha da önemlisi büyümeyi, keşfetmeyi ve gelişmeyi önceliğimiz olarak belirledik. Her şey gün geçtikçe daha iyi olmalıydı.

Grammy Ödülü'ne üç kez layık görülmüş bir müzisyensiniz. Başarılı bir müzisyen olmak nasıl hissettiriyor?

Başarı gibi fikirleri ödüllere bağdaştırmamaya çalışıyorum çünkü sizin kontrol etmediğiniz bir durum. Kontrol edebildiğiniz şey ise, müziğiniz ve müziğinizi dünyaya nasıl verdiğiniz. Benim için başarı, inandığınız sanatı yaratmak ve insanlara ulaşmasını sağlamak. Bu açıdan baktığımızda bence biz çok başarılı ve şanslı olduk. Dünyayı gezerek yaşama ve aksi hâlde tanışmış olamayacağımız insanlara müziğimizi verme fırsatımız var. Ödüller, albüm satışları... vb. bunlar farklı. Bu durumlar tanınmayla ilgili ve tabii ki başarıdan ayrı olarak keyifli durumlar. Grammy ödüllerini daha enteresan ve hırslı müzikal fırsatlara giden yol olarak görüyorum. Çünkü bu ödüller bize daha çok görünürlük kazandırıyor ve daha çok risk alabilmemize yardımcı oluyor. Bence, elinde olan gücü kullanıp müzikal sınırları esnetmek, risk almayarak insanların duymak istediğini düşündüğün müziği yapmaktan daha önemli bir durum.

Bağımsız sanatçıların yapımçılığını da üstleniyorsunuz, bu durum Snarky Puppy topluluğunuzu nasıl besliyor?

Bence Snarky Puppy'nin her üyesi diğer müzikal tecrübelerden edindiklerini gruba katıyor. Ben de farklı değilim. Yapımını üstlendiğim her albümden birçok şey öğreniyorum -eminim tüm yapımcılar öğreniyordur- ve bu öğrenimleri gerekli durumlarda Snarky Puppy'ye uyguluyorum. Müzik müziktir, öğrenilen hiçbir şey geçici ya da boş değil.

Tüm dünyada 200'ün üzerinde okulda ders verdiğiniz biliniyor. Türkiye'de iletişimde olduğunuz bir okul var mı? Türkiye'deki

öğrencilere ders vermek için hiç teklif aldınız mı?

Türkiye'de çalıştığım tek okul aslında Balat'taki Suriyeli Mülteci Çocuklar okuluydu. Arkadaşlarım Tarık Aslan, Hozan Peyal ve ben birkaç şarkı çalıp çocuklarla konuştuk. Çok güzel bir deneyimdi. Her İstanbul'da olup vakit bulduğumda yanlarına gidiyorum.

Farklı ülkelerin farklı ritimleri ve müzik teknikleri mevcut. Türk perküsyonları üzerinde çalıştığınızı ve müziğimizin sizi cezbedtiğini biliyoruz. En sevdiğiniz Türk müziğinden/şarkılarından bahsedebilir misiniz?

Kesinlikle. Türk müziği beni dünyanın tüm gelenekleri gibi çok etkiledi. Öncelikle, Def, davul, bendir, bağlama ve ud gibi enstrümanların seslerini çok seviyorum. Mısırlı Ahmet, Erkan Oğur, Kardeş Türküler, Rubato, Taksim Trio ve Secret Trio benim Türk müziğiyle ilk tanışmamdan isimler ve hala en favorilerimden. Tarık Aslan ve Erdem Erol hocalarıma da, benim bu zengin ses ve ritim dünyasına girebilmem için ayırdıkları tüm zamanları ve enerjileri için çok teşekkür etmeliyim.

Müzik kariyeriniz boyunca aldığınız en iyi tavsiye nedir ve tabii bu tavsiyeyi kimden aldınız?

Aslında bu tavsiye direkt olarak bana verilmemişti ama Jim Carrey'nin diploma töreni konuşmasıydı bir videoda görmüştüm. Jim Carrey'nin babası aktör olmak istiyormuş ama ailesinin finansal durumunu riske atmak istemediği için "garantici davranıp" normal bir işe girmiş. Daha sonrasında babası işten atılmış ve Jim, fakir bir ailede büyümüş. Jim'in burada anlatmak istediği şey, sevmediğimiz şeylerde başarısız olabiliriz, bari sevdiğimiz şeyleri yapmayı deneyelim.

26. İstanbul Caz Festivali'nde vereceğiniz performansınızda Türk dinleyicilerinize sürprizler hazırladınız mı? Dinleyiciyi neler bekliyor?

Evet! En az iki sürprizimiz var. Ama size ne olduğunu söylersem artık sürpriz olmazlar!

AUDIOBAN - GENÇ CAZ ATÖLYELERİ

Audioban bir müzik inisiyatifi. Türkiye'den yeni sesleri dinleyiciyle buluşturmak amacıyla kurulan Audioban, bunu farklı mekânlarda tasarladığı etkinliklerle ve yayımladığı albümlerle yapıyor. 26. İstanbul Caz Festivali kapsamında ise, amatör veya yarı profesyonel olarak müzikle ilgilenen genç müzisyen ve topluluklara festival programında yer alabilecekleri bir platform oluşturan Audioban, Genç Caz katılımcılarına özel üç atölyeden oluşan bir eğitim serisine hazırlanıyor.

20 Mayıs: Stream ve Dijital Haklar: Levent Alptekin, Berna Özyurt, Ayhan Ergönül

Sektörün profesyonelleri, detaylar içinde kaybolmanın mümkün olduğu streaming dünyasının işleyişine ve dijital hakların korunmasına dair değerli bilgileri Genç Caz katılımcılarıyla paylaşacak. Levent Alptekin, Berna Özyurt ve Ayhan Ergönül, en temel tanımlardan püf noktalarına dek, streaming ve dijital haklar hakkında bilinmesi gerekenleri katılımcılara aktaracak.

21 Mayıs: Caz Prodüksiyon: Tansu Özyurt & Şevket Akıncı

Tansu Özyurt ve Şevket Akıncı, kayıt aşamalarından dijital platformlara yüklenmesine kadar, bir albümün prodüksiyon sürecindeki adımları masaya yatırarak. Katılımcılar, bir eserin fikir halinden sonuç ürün hâline gelene dek kat ettiği tüm aşamaları işin ustalarından dinleyecekler.

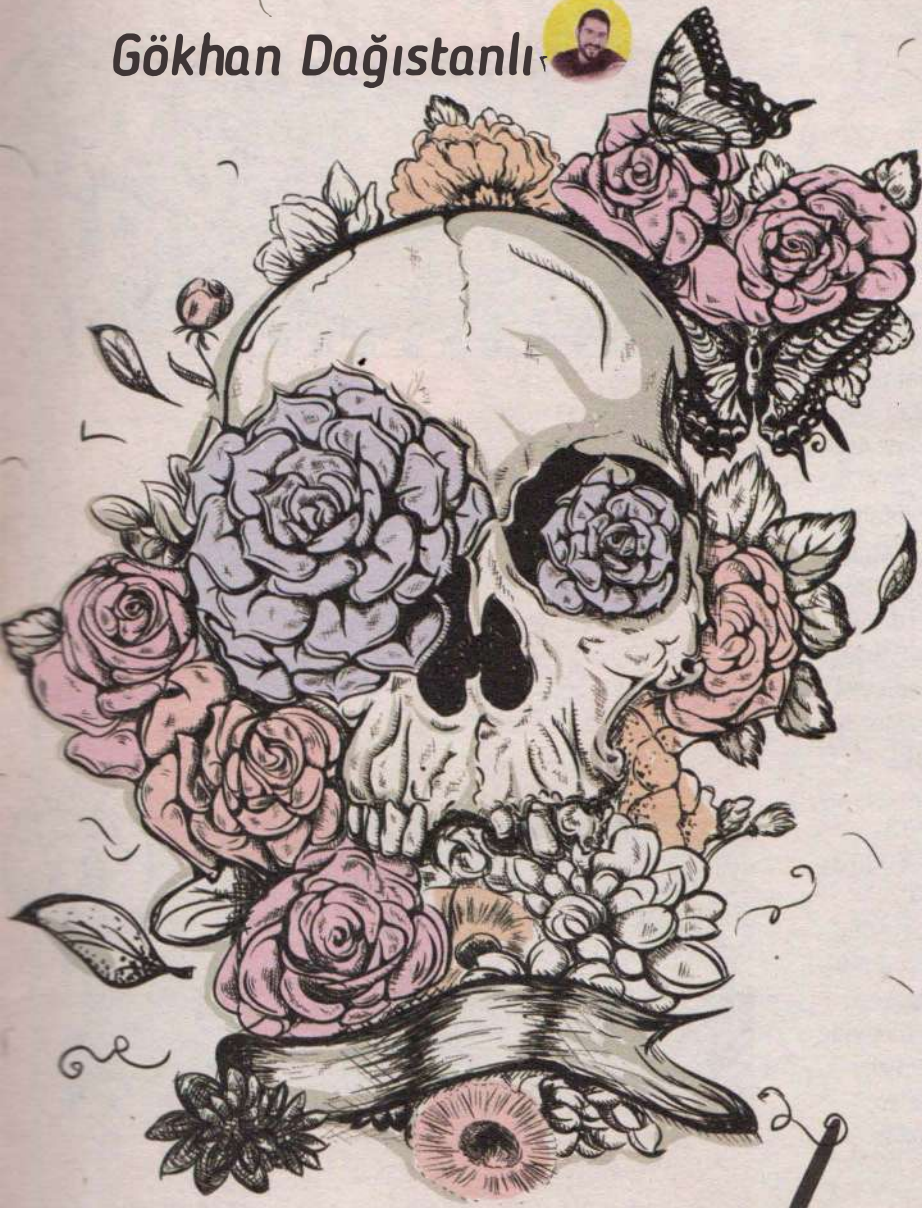
23 Mayıs: Performans Pratikleri ve Sahneleme: Sarp Maden

Müzisyen Sarp Maden, Genç Caz katılımcılarıyla müziğin sahne üzerinde aktarımına yönelik deneyimlerini paylaşacak. Müzik tarihi boyunca usta müzisyenden genç müzisyene bilgi ve deneyim aktarımı geleneği, bu buluşma ile devam edecek.

BİRLİKTE GÜZEL SUNAR: ONE LOVE FESTIVAL 15

Bu yıl Birlikte Güzel tarafından Pozitif deneyimi ile 15.'si gerçekleştirilecek olan One Love Festival, katılacak sanatçıları açıkladı. Türkiye'den ve dünyadan müziğin tanınmış ve gelecek vaat eden isimlerini ağırlayacak olan One Love Festival'de bu yıl sahne alacak müzisyenler arasında Fransız müzik prodüktörü ve yönetmen Guillaume ve Jonathan Alric ikilisinin dans müziği projesi The Blaze ve Olly Alexander, Michael Goldsworthy ve Emre Türkmen üçlüsünden oluşan, İngiltere çıkışlı electro-pop üçlüsü Years & Years dikkat çekiyor. 20 Temmuz'da başlayarak 21 Temmuz sabahına kadar devam edecek One Love Festival, Parkorman ve Volkswagen Arena olmak üzere 2 ayrı mekânda ve toplam 5 sahnede festival severlere benzersiz bir deneyim sunacak.

Gökhan Dağıstanlı

memento mori

İçimi kemiriyor yokluğun. Gülüşlerin geçiyor apansız, denizlerin üzerinden. Boşuna değil biliyorum, memleketti çünkü yüzün. Havada canımı sıkan bu bulut griliği, yaza yakışmıyor. Dilime dolanan şiirleri hiç söylemiyorum.

Anlayışlarımızın terazisi şaşmaya yüz tutunca kokusu gelmeye başladı kalbe ayrılığın. Fikir çatışmalarımız, hedeflerimizin deniz aşırı uzaklığı, aşktan birbirine geçmiş zevklerimiz kendi yollarına düşüşleri yavaş yavaş kıyıya vurdu. Cesareti aşktan alan kontrolden çıkışlarımızı sevgiye nazır bir dile çeviremedik. Sivrilmiş bakışlarımızla kazdık o dipsiz uçurumu. Zamanı geri almaya da yetmedi nefesimiz. Doğan her güneş hüznü bir sona attığımız adımlarımız meğer, bilemedik. Buna ister ölüm de ister ayrılık. Kalplerimizin mesafesi canımıza basa basa açılınca, çok önemliymiş gibi haklılığımızı duyurmak için yükselen seslerimizi susturamadık. Haddini aşan her haykırış yeni bir parça kopardı bizden. Ayrılık akbaba gibi tepemizde dönmeye başladığında, hiçbir çırpınıs kâr etmedi bu kederli tükeniş. Ölümü kalımı unuttu sevdiğimiz sokaklar, selamı sabahı aniden kesti. Yıpranmışlığımız

**Nağme
nağme
kulağımdasın.
Bir şarkı çalıyor
meyhanede, sen
notalarısın.**

kaptığı odunu fırlattı bu iç kavuran ateşe. El yapımı, parça tesirli bir mutsuzluk çepeçevre sardı ikimizi. İçi seni dışı beni parçaladı. Bu cinayetleri ilk hangimiz üstlendi bilmiyorum. Ağlamaklı açınca düşünce olduğumuz çiçekler, sıçrayan her damla yaş ruhlarımıza battı. Nihayet derin bir yalnızlığa büründük.

Ne kalanın ne kaçanın yakasını bırakır hatıralar. Bunu ya kendinden ya da kendiliğinden bilir insan. Ayrılık yaman kelimedir, seveni layemut bir acıyla sınar. Azalsa da tükenmez, son nefese kadar sürer sancısı. İnsanın beyninden dökülmeye başlayan zehir, diliyle ateşlenir, kalbinde yanar. Paslanma gibi alevsiz, intikam kadar habersiz, intiharın yancısı... Sönmesine söner elbet ama açtığı yara biteviye kanar. Sonsuz olsa bu yaşadığımız hayat iyi. Her ne kadar gözlerinin toprak rengi, avuçlarından bakış, içene koymasa da ölüm var...

İçimi kemiriyor yokluğun. Gülüşlerin geçiyor apansız, denizlerin üzerinden. Boşuna değil biliyorum, memleketti çünkü yüzün. Havada canımı sıkan bu bulut griliği, yaza yakışmıyor. Dilime dolanan şiirleri hiç söylemiyorum. Gördüğüm her kadın bir kucak hasret bırakıyor yatağıma. Yanına alıp duruyorsun beni, yalnız mıyım değil miyim bakmıyorsun. Kendime ihanetlerimde canıma kastediyorsun. Bir malihülya iliklerime işlemiş. **Aklım bir sana bir senden kaçıyor. Elim eline yetişse iyi. Dudaklarımda hasreti henüz kavrayamamış sıcaklığın...** Sonra boynuma yakın duruyormuşsun gibi lanet bir his. Sonra bir his daha var ama adını söyleyemiyorum. Sabaha karşı martı seslerinde, öğlen şehir karmaşasında, akşamüstü yine martılar... Akşama çalınca gökyüzünün kırmızısı, bir vapur çığlığında nefesin. Gecelerdense bahsetmiyorum. Ağustos böcekleri yok mu? Ah ağustos böcekleri... Nağme nağme kulağımdasın. Bir şarkı çalıyor meyhanede, sen notalarısın. Belki bir cesetle hayatı konuşuyorum. Ruh-u revanım, göğsüme yatırdığın saçları özlüyorum.

Kömürün karası, mendireklerin pası, Haliç'in o eski kokusu... Bardağın yarısının boşluğu, ekmek köşelerinin koparılmışlığı, varlığından utanan bir Anadolu kerhanesinin loşluğu... Kentsel dönüşüm mağduru eski mahalleler, tecavüze şahitlik etmiş bir camının buğusu, dili zehir saçan sülaleler... Üstüne bir de yitirilmiş ümidin yılanlı kuyusu. Yarım bıraktığım cümleleri sessizce tamamlıyorum, kana bulanıyor kelimelerin önü, ardı, sağı, solu. Bir yanım dizini dövüyor öbürü bildiği yolda yürümekten gururlu. Hangimizin tavuğuna kışt denmedi şu hergele dünyada diye bağıyor. Akli sıra insanları eşitliyor. Bildiğinden eminmiş gibi kibirli. Sahi hangimiz birinin günahını aldı da Tanrıca bilinen bir zaman sonra kefareti ödemedi? Ya da kimin ahi kimin yanına kaldı? Neden hesabı zamana bırakmıyorsun? Kalbimin ortasında öylece durup ne diye bütün suçu omzuma yüklüyorsun? Oysa güzelliğin, oysa çocukluğun, oysa uçsuz bucaksız ovaları yutmuş bakışların... Şimdi tutup neden günahlarımın üstünü açıyorsun?

Zamansızlığa giden yolun yarısını tepmiş ömrüm. Yine de aklım yaşamla huzur arasında kafiye arayışında. Ayın yapraklarını döküp güneşin dalını kırıyorum. Hâlâ yazın kar topu, kışın deniz suyuna hasret gözlerim ve hangi akla hizmetse saat başı aynada kendimi arıyorum. Ölüm deyince gözümün içi gülüyor. Adaletsizliğe ağıt yakarken sitemle bakıyorum gökyüzüne. Anlayan anlıyor. Küçümsüyorum böyleyken sensizliği. Sonra birden nasıl oluyor, vurdumduymaz bir günün yakasına yapışyorsun. O anın taşıdığı özlemi anlatsam irkilirsin. **Sanki umulmadık bir sabah doğuruyorsun. Perde açılıyor, oyuncular birbirinden kudretli. En son gözleri yaşlı seyirciyi yine sen selamlıyorsun. Oysa sahnedeki herkes senden daha şöhret.**

Bıktın bütün bunlardan biliyorum.

Çelişkilerimden sallandırılı çok oldu beni sehpa. Her şey bıraktığım yerde bekliyormuş gibi şımarıklığım, ne yardan ne serden geçen hüznüsevenliğim, coşkuyla söylerken yalnızlık şarkılarını aklımı sana kaçırıp pısrıklığım mum gibi damla damla eritti hayallerini. Senin ne yaşanılacağı olduğunu bilmediğimden olsa, iyi... Yaşamayı bilmediğimden, belli. Önüme kaypak bir harita serilmiş, elime bozuk bir pusula verilmiş, dayatılan bütün inançları inkâr etmemden kelli.

İç çatışma, çivili sopa, sustalı bıçak... Çingiraklı yılan, sinsi akrep, kahpe düşman... Üstüne masumların yolunu gözleyen bir alçak... Ölümü aklından hiç çıkarmadan yaşamak dedi geçenlerde biri; memento mori... Ölümü özleyerek yaşamaktan iyi!

Meral Işık

neden kırmızı?

İspanya'nın tarihi ve turistik bölgelerini gezerken El Castillo Mağarası, bana "Neden kırmızı?" diye düşündürmeye başladı. En az 40 bin yıllık bu mağarada taşların üzerine çizilmiş dokuz kırmızı noktadan oluşan çizgilerin gizemi neydi? Rehberimiz bu çizgilerin atalarımız sayılan Homo sapiensler veya onlardan önce yaşamış Neandertaller tarafından çizilmiş olduğunu anlatınca merakım daha da artmaya başladı.

İnsanların kırmızı rengi elde etmek için yollar denemeye başlaması, Mısırlı kadınların kraliçesi Nefertiti'nin yanaklarına sürdüğü alık ve rujun, bu mağaradaki kırmızı noktalarda bulunan aşiboyasından yapıldığının anlaşılmasıyla olmuş.

Kırmızı renginin üretimindeki denemeler ve rengin etkileri Romalılar, Türkler, Hristiyanlar, Budistler, Aztekler gibi tarih boyunca farklı zamanlarda farklı yerlerde yaşamış toplumlarda da gözlemlenebiliyor: Romalılar kırmızı cıva madenlerinde kölelerini acımadan çalıştırarak kırmızı rengini elde etmişler.

Zaferin rengi kabul edildiğinden generaller kırmızı pelerin giyer, askerler de kırmızı elbise giyerek dolaşır ve zaferlerini her yanı kırmızıya boyayarak kutlarmış. Romalılarda kırmızının etkileri bununla da sınırlı kalmıyor: Romalı gelinler başlarına kırmızı örtü örterlermiş. Binlerce yıl geçmesine rağmen bizim ülkemizde de kına gecesinde kızın başına kırmızı örtü örtülür. Anadolu'da düğünlerde gelinin duvağının rengi hâlâ kırmızıdır.

Hristiyanlar Hz. İsa'nın kanını temsil ettiği için kırmızıyı ayrıcalıklı saymışlar. Vatikan'da kardinaller kırmızı giyerler. Tapınaklarda Budist

rahiplerin rengi de kırmızıdır. Avrupalılar hayran oldukları, adına Türk Kırmızısı dedikleri boyayı Osmanlılardan alarak kullanabilmişler ve hâlâ halı yapılan yörelerimizde bu kök boya kullanılmaya devam ediliyor.

16. yüzyılda Aztekler, kaynanadili kaktüsünde yaşayan koşnil adı verilen bir böcekten yeni bir kırmızı boya elde etmeye başlayınca, önce İspanyollar bu kırmızıya takıldı. Ardından Avrupa'ya yayılan koşnil, altından daha değerli bir ürün sayılmaya başlandı. Saraylar bu kırmızıya boyanıyor, mobilyalar bu renkle donatılıyordu.

19. yüzyılda sentetik boyalar bulunmuş olsa da Van Gogh gibi birçok ressam koşnil kırmızısından asla vazgeçmedi.

Salvador Dali zehirli olduğunu bildiği hâlde kadmiyumdan elde edilen kırmızıyı tablolarında kullanmaktan çekinmedi. Bir volkanın soğumaya yüz tutan lav kırmızısı, kanın damarlarımızdayken koyu kırmızı olmasına rağmen damar dışına çıkınca havadaki oksijenle buluşup kandaki demirin oksitlenmesiyle, daha da parlak kırmızıya dönüşmesi, Mars'ın kırmızı rengi, gün batımı ve gün doğumu yine kırmızı... Tibet platosunda bütün binaların kırmızı boyalı olduğu bir şehir... Oscar, Altın Küre ve Emmy gibi dünyaca ünlü ödül törenlerinde de kırmızı halının önemi yadsınamaz. Devlet başkanlarını karşılama töreninde kullanılan kırmızı halı... Sevdiğimiz konuklara "ayaklarınızın altına kırmızı halı sereceğim," demez miyiz? Dünyadaki birçok ülkenin bayrağı kırmızıdır. Şehit kanıyla özdeşleşen ülkemizin bağımsızlık sembolü kırmızı Türk bayrağı...

Her kırmızı rujumu sürdüğümde aynada: "Ey kırmızı, hafızalarda iz bırakmak için tarih yazman gerekir miydi?" diye soracağım.

"Ey kırmızı, hafızalarda iz bırakmak için tarih yazman gerekir miydi?"

HANGİ

İrem Sak

Francesca: Bir anlığına nerede olduğumu bilemedim. Aklımdan geçen düşünce onun beni gerçekten istemediği, çekip gitmenin de kolay olduğu...

The Bridges of Madison County / 1995

Yönetmen: Clint Eastwood

Senarist: Richard LaGravenese, Robert James Waller

FILM

Merve Dizdar

Vice-Principal: Son bir soru, Billy dans ederken neler hissediyorsun?

Billy: Bilemiyorum. Sadece iyi hissediyorum işte. Başlangıç zor oluyor. Bir kere başlayınca, sanki her şeyi unutuyorum. Bu sanki bir tür yok oluş. Bir tür kayboluş. Sanki içimdeki her şey değişiyor. İçimde bir ateş varmış gibi. Sanki dans ederken bir kuş gibi uçtuğumu hissediyorum.

Billy Elliot / 2000

Yönetmen: Stephen Daldry

Senarist: Lee Hall

HANGİ

Defne Kayalar

Phil Saviano: Fakir bir aileden gelen fakir bir çocuksanız dinin önemi artar ve bir rahibin size ilgi göstermesi çok önemli bir şeydir. Sizden ortalığı toplamayı falan isterse kendinizi özel hissedersiniz, sanki Tanrı sizden yardım istemiştir. Bu yüzden açık bir fıkra anlatması size garip gelse de bu aranızda bir sır olduğu için uyarınız. (...) Tanrıya nasıl karşı gelebilirsiniz ki? O yüzden bunun sadece fiziksel değil, ruhani bir istismar olduğunu anlamalısınız. Bir rahip size bunu yaptığında inancınızı elinizden alır.

Spotlight / 2015

Yönetmen: Tom McCarthy

Senarist: Josh Singer, Tom McCarthy

SAHNE?

Emrah Akbaş

Yonca bizi 90'lara götür geri getirme

"Aboneyim" şarkısını bilmeyeniniz var mı? Ya da Çılgın Bediş'i izlemeyeniniz? Bu ay, 90'lara müziğiyle, oyunculuğuyla, sıra dışı tarzıyla damga vuran Yonca Evcimik'le konuştum.

"Var olmak haktır" adında bir kitap hazırladınız. Ne anlatıyor bu kitap?

UNESCO'nun hayvan hakları bildirgesini çocukların anlayacağı dilde ve görselle birleştirerek oluşturduk. Her sayfasını başka bir çizer resmetti. Bütün geliri sokak hayvanları için harcanacak. Paylaşır paylaşmaz bir sürü okul ders kitabı olarak almaya başladı. Benim zaten "Yoncimik" diye bir projem var. Geçmişte de kitap yaptım iki tane. Bu kitabın okullara girmesi benim için çok güzel bir şey oldu.

"Yasaklar", "Reklamlar", "Deliler" gibi bir döneme damga vurmuş oyunlarda oynadınız. Şu an 7 Kocalı Hürmüz oyununda oynuyorsunuz. Tiyatro ve müzikal hayatınızın neresinde?

Ben konservatuvarda klasik bale mezunuyum. Okurken aynı zamanda 1979 senesinde o dönemki 7 Kocalı Hürmüz'e bir vesileyle başladım. O gün anladım ki benim olmak istediğim yer burası. Klasik baleden öte. Şarkı söyleyeyim, dans edeyim, tiyatro yapayım... İçimde yatan aslanın bu olduğunu hissettim. Çok kısa bir süre sonra dansçı olarak teklif gelince kabul ettim. Eğitimimi de bitirdim ama hayatıma baleyle devam etmedim. Şan Tiyatrosu yanına kadar bütün müzikallerde dansçı olarak görev aldım. Hababam Sınıfı müzikaliyle beraber tiyatroya da başlamış oldum. Sonrasında Devekuşu Kabare'ye geçiş yaptım. Kendimi iyice pekiştirdim. 1988-89'da Gülhane etkinliklerinde "Show Girl" olarak çalıştım. Hem sunuculuk yapıyordum hem dans ediyordum hem de şarkı söylüyordum. Hep en küçük bendim boy olarak da yaş olarak da. İki sene önce 7 Kocalı Hürmüz'den Adile Naşit'in oynadığı Safnaz rolü bana gelince çok uzun süre ara vermiş olmama rağmen severek kabul ettim. Çünkü insanları güldürmeyi mutlu etmeyi çok seviyorum. İyi ki de kabul ettim.

Tiyatro var, müzik var, oyunculuk var. Peki hangisi sizsiniz?

Hepsi Yonca Evcimik'in içindeki parçalar. Hep söylerim "Sanatçı olunmaz sanatçı doğulur," diye. Yeteneğiniz yoksa istediğiniz eğitimi alın, yoksa yoktur. Yetenek varsa vardır, o da doğuştan gelen bir şeydir. Bunların hepsi benim içimde vardı. Çamur toplayıp sokaktan heykeller yapıyordum. Etraftaki çocukları toplayıp uyduruktan tiyatrolar yazıp ailelerimize oynuyorduk. Bunların hepsi içten gelen bir kıvılcım. O gün bugün bazen hepsini birleştirerek bazen de şarkı söyleyerek ilerletiyorum hayatımı.

İlk albüm "Abone" çıkış 28 yıl olmuş. Her yerde hem şarkıya hem dansına denk geliyoruz. Bu kadar sevilmesinin sebebi neydi?

28 yıl olmasına rağmen hâlâ gündem olmasının sebebi; Türkçe sözlü hafif müzikten pop müziğe geçişinin mihenk taşlarından olması... O dönemde özel televizyonlar yoktu. İnternet ve radyoyla beraber pekişmeye başladı bu iş. Son 10 senedir teknoloji ve internet ilerlediği için

çocuklar sizi bir yerde görüyorlar, hemen araştırıyorlar. Altı-yedi yıldır bir nostalji olarak 90'lara dönüş var. Bunun nedeni eski şarkıların daha çok sevilmesi, yeni şarkıların insanları tatmin etmemesi. O bestelerin güzelliğinin yeni şarkılarda olmaması insanları bence 90'lara geri götürüyor.

"Çılgın Bediş" dizisinin tekrar yayınlanacağı gündeme gelmişti. Teklif gelirse oynar mısınız?

"Çılgın Bediş"i deli gibi seyredenler var. Bununla ilgili paylaşım yaptığımızda inanılmaz ilgi görüyor. Arayıp sormalar başladı. Her an her şey olabilir. Oynamak isterim tabii. 2019, yaş ilerlemiş, Oktay'ın peşinde falan... 2020'ye uygun bir Çılgın Bediş yazıldığını düşünsem. Tadından yenmez. O zamanki etkiyi alabilir diye düşünüyorum. Çok sevilen bir dizi olduğu için güzel bir senaryoyla dönüş yaparsa ben çok sevineceğine inanıyorum.

"90'lara götür daha da geri getirme" projenizle sahne alıyorsunuz. Nasıl başladı?

Neredeyse 10 senedir bana "Yonca 90'lardaki şarkılardan bir albüm yapsana," "Remixlesene," diyorlar. Ben de sürekli kaçıyordum 90'lardan. Ben her kaçtığımda daha da büyüyerek geldi. Hep diyordum aman yapacağım artık "Yonca bizi 90'lara götür daha da geri getirme" diye. Sonra bunu konser projesi hâline getirdik. 1 saat 10 dakika hiç durmadan neredeyse bütün şarkıların iç içe geçtiği aynı zamanda dünyada da 90'larda ünlü olan şarkıların yorumlandığı bir proje yaptık. Herhâlde yazın daha uzun, daha çok program olur. Kimsenin canlı mı değil mi ona baktığı yok zaten önemli olan bizim bir arada olmamız. O şarkıları duymak, 90'ları yâd etmek mesele...

90'lara dönüşün nedeni eski şarkıların daha çok sevilmesi, yeni şarkıların insanları tatmin etmemesi.

Yonca Evcimik'in hazırladığı "Var Olmak Haktır" kitabı Masalperest Kitabevi'nden çıktı.

Ülkemizin önemli ve köklü yayınevlerinden biri olan İş Bankası Kültür Yayınları, bünyesinde bulunan biyografi, tarih, anı, modern klasikler, popüler bilim gibi geniş aralıktaki kitaplarıyla, okurları Haziran ayında da edebiyat dünyasına davet ediyor.

AMPHİTRYON
HEINRICH VON KLEIST
ÇEVİREN: MAHMURE
KAHRAMAN

Eser Plautus'un Amphitryon isimli eserinin Molière uyarlamasından esinlenmiştir. Kleist Tragedya ve komedyanın öğelerini bir araya getiren oyununda, insanlığın en eski konularından birini, aldatan masum kadın temasını ele alır. Kleist'in yorumu Molière'in saraylı zarafetini geride bırakır ve kâh ciddiyet kâh nükteye yaslanan insana doğru ilerler. Thomas Mann'ın sözleriyle bu eser yapısal açıdan bir yandan toplumu anlatan bir komedya, diğer yandan metafizik bir deneydir.

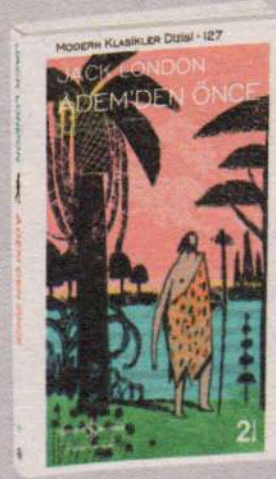
Kitap Bilgileri: 128 sayfa, k.kapak 11,11 TL, ciltli 29,63 TL

ÂDEM'DEN ÖNCE
JACK LONDON
ÇEVİREN: LEVENT CİNEMRE

Âdem'den Önce rüyalarında tarihöncesi bir çağda yaşayan alter ego'su Kocadiş'in başından geçenleri gören modern bir Amerikalı çocuğun öyküsüdür. London modern anlatıcısının binlerce asırlık bir mesafeden baktığı ilkel insanın düşünce yapısını düş gücüyle zenginleştirerek aktarır. Uzak atalarımıza ve içinde yaşadıkları, dur durak bilmeyen bir çatışma ve hayatta kalma mücadelesinin süregeldiği gaddar dünyaya ilişkin karanlık bir tablo çizer.

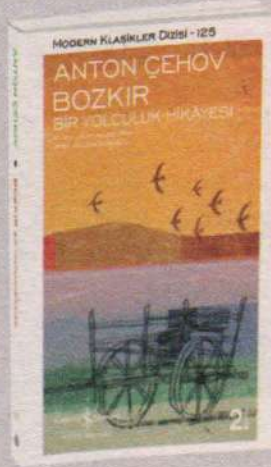
Kitap Bilgileri: 160 sayfa, 13 TL

BOZKIR
ANTON ÇEHOV
ÇEVİREN: AYŞE
HACIHASANOĞLU

Yaratıcılığının dönüm noktası olarak kabul edilen bu eserinde Çehov, Ukrayna bozkırındaki bir yolculuğun hikâyesini dokuz yaşında bir çocuğun gözünden anlatır. Rus yaşam biçiminin ve ruhunun canlı imgelerini gözümüzün önüne getiren şiirli bir dille tasvir edilen bozkır, renkleri, sesleri ve kokularıyla hikâyenin ana karakterlerinden biridir adeta.

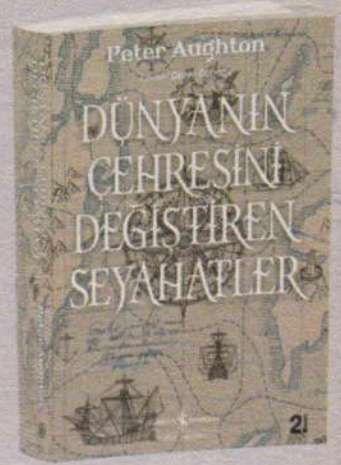
Kitap Bilgileri: 120 sayfa, 10 TL

DÜNYANIN ÇEHRESİNİ
DEĞİŞTİREN SEYAHATLER
PETER AUGHTON
ÇEVİREN: DENİZ BERKTAY

Dünyanın Çehresini Değiştiren Seyahatler, insanlığın bilgi birikiminin artmasına, coğrafi keşiflerin yapılmasına ve dünya haritasının çıkarılmasına katkıda bulunmuş büyük seyahatlerin hikâyelerini anlatıyor. Seyyahların da günlükleri ve seyir defterleri aracılığıyla anlatıya doğrudan katıldıkları, haritalar ve çeşitli görsel malzemelerle zenginleştirilmiş bu eser, sürükleyici üslubuyla bir solukta okunabilecek bir kaynak kitap.

Kitap Bilgileri: 376 sayfa, 32 TL

ÖZ BÜYÜCÜSÜ
L. FRANK BAUM
ÇEVİREN: VOLKAN
YALÇINTOKLU

Hem çocuklara hem de yetişkinlere hitap eden bu klasikleşmiş eser, bir kasırgaya kapılan küçük Dorothy ile köpeği Toto'nun Kansas'ın uçsuz bucaksız çayırlarından fantastik Oz Diyarı'na uzanan yolculuğunu ve bu serüvende edindikleri sıra dışı dostları anlatır.

Kitap Bilgileri: 144 sayfa, 12 TL

BİYOGRAFİ VE TARİH
BARBARA CAINE
ÇEVİREN: MÜGE SÖZEN

Geçmiş daha insancıl, daha canlı, daha erişilebilir ve okuyucuyla bağlantılı kılmanın bir yolu olan biyografi türü, belki de tarihte yaşanmış olaylardan söz etmenin en eski ve en popüler biçimidir. Barbara Caine bu kitapta tarihyazımı ile biyografi arasındaki ilişkinin geçmişini aydınlattığı gibi, bir yazınsal tür olarak biyografinin yazımı ve yorumlanmasıyla ilgili çağdaş yaklaşımları da ayrıntılarıyla ele alıyor.

Kitap Bilgileri: 208 sayfa, 26 TL

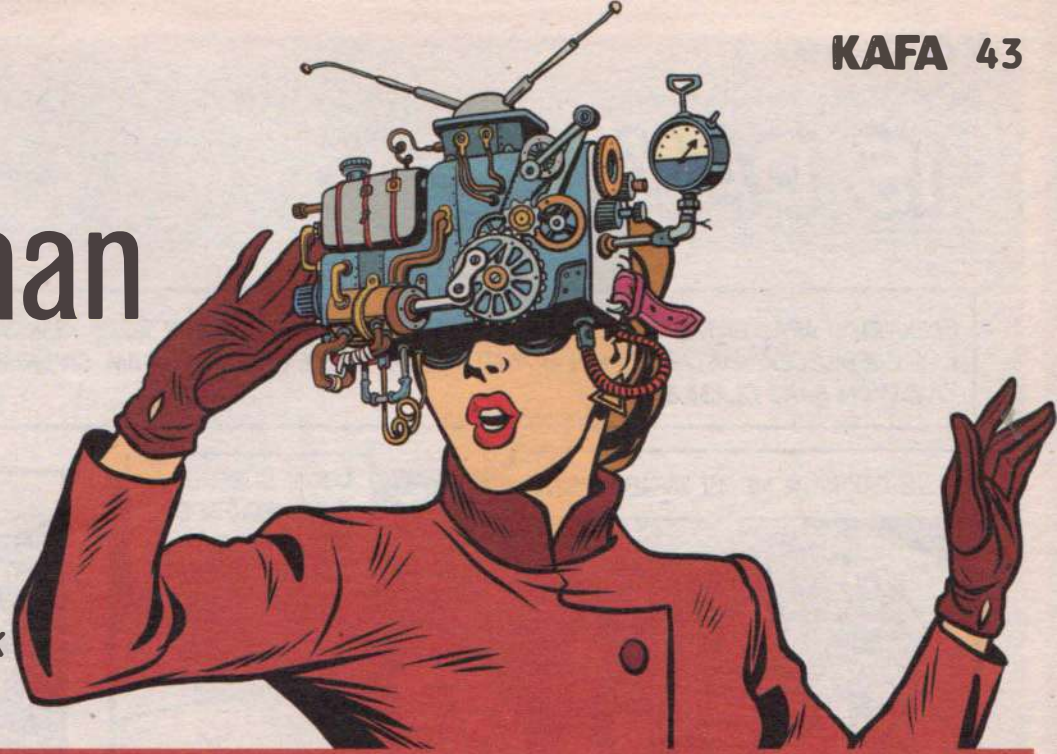

Levent Erden

gelecek ne zaman gelecek?

Her şey yeni sürüm. Hep yeni sürüm. Sürekli yeni sürüm. Ama insan hep aynı sürüm. Doğasında bin yıllardır pek önemli bir değişim dönüşüm olmuyor.

Yavaş yavaş "gelecek"te ne olacağı şekillenmeye başladı. Öngörüler birbirine yaklaşıyor. Yine de yapılan tarifler körün fili tarif etmesinden öteye gitmiyor. Dünyanın ve hayatın ne yöne evrileceği bir türlü tanımlanamıyor. Bir gelişmeden, değişmeden değil, bir "dönüşüm"den bahsediliyor. Yani masanın devrilip yeniden kurulmasından bahsediliyor. Ama bu devrilme de kurulma da bir anda olamıyor. Ne kadar zamanda ne olacağını da tanımlayan yok. Herkes son kareyi anlatıyor. Son kareye gelmek, belki birkaç yıl belki bir nesil alacak. O da araya oyunu daha da değiştirecek büyük olaylar girmezse...

Üstelik durum altmışlar ya da yetmişlerdeki James Bond filmlerindeki, "Q"nın dehası ürünü, şu an bize çok sıradan gelen, acayip teknolojik buluşlara bağlı değil. Artık saate bakıp otomobille konuşabilmek, sırtına takılı bir malzemeye 20 metre yükseğe uçmak, el denizaltı motoruyla dalmak, konuşan makineler, ekranlar kimseyi şaşırtmayacak hâle gelip hayattaki sıradan yerlerini aliverdiler bile. 30 yıl önce telefon almak için yıllarca sıra beklenirken şimdi görüntülü olarak çok kişinin aynı anda konuşması, herkesin telefonunun bir TV kanalı gibi yayın yapması gayet normal!

Bugün durum çok farklı. Artık bilim kurgunun tanımı, anlamı kalmadı. Her şey o kadar çabuk geliyor, evriliyor, dönüşüyor ki bilim kurgu, "Bilim Olgu" hâline geldi. Ne olursa olsun kabullenmek ve ayak uydurmak durumunda insan. Ama daha ne kadar uydurabilecek?

Değişim, üç bin yıllık yaşamında hiç hızı artmamış insanın; varlığına, oluşumuna, doğasına aykırı bir hızı yakalayıp oluşuyor.

Bir şeyin çok eskimesi, terk edilmesi için birkaç yıl bazen birkaç ay yeterli olabiliyor. Her şey yeni sürüm. Hep yeni sürüm. Sürekli yeni sürüm. Ama insan hep aynı sürüm. Doğasında bin yıllardır pek önemli bir değişim dönüşüm olmuyor. Bildiğin insan işte. Tıbbi gelişmelerle iki misli yaşatılsa da sporla kaslandırılrsa da hep aynı yeteneklerde insan. En iyilerinin bile güç, hız, hafıza, işlem... kabiliyet ve yetenekleri tanımlı, belirli, ölçülmüş. Sınırlı.

İnsan, Endüstri Devrimi'nden beri pek bir havalara girmişti. Buharı, elektriği devreye sokup "endüstri devrimleri" yaptı. Ona bağlı silahlar yapıp savaşlarda daha da üstün olmak isterken daha iyi uçaklar, kara araçları, haberleşme yapıları, hatta internet... Askeri amaçlar yani yok etme çabaları var etti yeni ve yetiştiremeyen ne varsa. Ama aynı gelişme neleri yok edecek, neler kalacak, neler yeniden var olacak bunu kestirmek aslında zor olur. "Rivayet muhtelif" der eskiler net olmayan ama herkesin kendine göre uçup kaçtığı durumlara. İyi de insan aynaya baktığında ne görmek durumunda?

Bir yandan veriye ve bilgiye dayalı iş yapma biçimleri yerleşirken öte yandan öğrenen makineler yoluyla, erişilen hızla birlikte binlerce insanın, günlerce çalışarak yapmakta zorlanacakları bir anda yapılabiliyor. Yeni iş yapma biçimleri yepyeni organizasyon yapılarını mecbur kılıyor. Platformlar koca plazaların işlevselliğini yok edip, pek çok pozisyonu anlamsız hâle getiriyor. Birbirine çift taraflı, tek taraflı oklu çizgi ya da noktalarla bağlı kutucuklar ve aralarındaki hiyerarşiye dayalı organizasyon şemaları, gereksiz onay mekanizmaları, sorumsuz yetkililer, hantal, yavaş, reflekssiz yapıların ortadan kalkacağı kesinleşiyor.

Endüstri Devrimi'nin yarattığı "çok üret, daha da çok üret, standartlaştır ürettiğini ve daha çok üret, ölçek ekonomisi yakala, birini ucuzlat herkes alsın, daha çok alsın" devrinin kapanış zilleri kulaklara kale kapısı deviren koç başlarıyla saldırıyor.

Kitlenin, kitleselin, çokun, kalabalıkların, büyük büyük rakamların anlamsızlaşıp bireyin öne çıktığı, tekil ve kişiye ya da ilgiye, ilgi gruplarına özel erişilebilir üretimin yapılabildiği mucizesi de yavaş yavaş ispatlanıyor.

Başta medya olmak üzere insanla istediği arasındaki toptancı, perakendeci, temsilci, acente vb. ne tür aracı varsa ortadan kalkıyor. Hatta şoförler, trafik polisleri, araba yıkayıcılar yok oluyor, olacak.

Bütün bunlar yavaştan kabul edilen gerçekler. Ama işimize gelmiyor. Sistem bu hıza dayanıklı değil. Sosyal ve iş yapıları da hazır değil. Özellikle bugün 40-55 yaş arasında bir yönetici sınıfı hâkim konumda, özellikle orta, üst bazen de en üst kademelerde bulunan bu ekip, bir dönemin en parlakları. Bu pozisyonlara 20-25 yılda geldiler, üstelik sınavla girilen lise, sınavla girilen üniversite, sınavla girilen çok katlı şirketlerde hayatı epey ıskalayarak sürekli çalışarak. Çocukluklarından beri ailelerinin ve mahallenin hep akıllı çalışkan ilan ettiği bu insanlar da zaten aynen kendileri gibi 20-25 yıl uğraşarak buralara gelmiş akıllı çalışkan insanların

yerini, pozisyonlarını, unvanlarını almışlardı. Koca koca karmaşık yapıları yönetecek kıvama ancak gelmişlerdi ki... Yepyeni insanlar, yepyeni iş biçimleri, yepyeni teknoloji ve ona dayalı geliştirilmesi gereken yetenek ve karar verme biçimine alışmak gerekirdi.

E-sporcu, deneyim yöneticisi, veriye dayalı senaryo geliştiricisi, hikâye anlatıcı, önerme sistemleri uzmanı diye başlayıp yavaş yavaş hiç duyulmamış meslekler sürekli türemeye başlarken ortak kullanımlı ofisler, evden çalışma sistemleri, farklı disiplinlerden gelenlerin bir arada çalışması ve bunlar için uygun haberleşme platformları, mobil uygulamaları yayıldıkça iş biçimleri değişmeye başladı. Ama daha sadece başladı. Hayatı sarıp sarmalamadı.

Önemli pozisyonları tutan orta ve üst yöneticinin yeni devre ayak uyduramayana, dört elle eskiye sarıldı. Var olan tartışmasız durumu geçici görme zorlamasıyla var olanı korumaya çalışıyor. Üç yerden fiyat almada pek mahir satın alma ve "sizi almamız için bize bir neden söyleyin" kabızlığını aşamamış İlgKağ, gereksizliğin ağırlarında çırpınmamak için yeniyi ya reddetti ya da öteleme gayreti içinde.

Üniversite zaten yeni hayata insan yetiştirmek bir kenara, yeni sistemin eğitimini gerçekleştirecek akademisyenleri nasıl yetiştirildiğini bilemiyor. Beş-on yılda bir anlamını kaybedecek dersleri 40 yıl aynı şekilde vermeyi yeğliyor. Kocaman unvanlar yeniyi uyum için ayak bağı oluyor. Yeni hayat ve iş yapma biçimlerinin gerektirdiği meslekler ve bunlar için nasıl bir eğitim gerektiğini kimin saptayacağı bile belli değil.

Bugün en zor şey yirmili yaşlarda olmak. Bir yandan dönüşüm, hayat ve iş yapma biçimlerini değiştirirken bir yandan tutucu yöneticilerin ve eğitmenlerin sürekli heves kırıp engellediği insanların umudunu kaybetme tehlikesi. Ne eskiye aitler ne de vaat edilen yeninin gereklerine...

Bundan sonrası kahve falı ya da kristal küre gibi dönüşüm kaçınılmaz. Üç vakte ya da beş vakte kadar. Dönüşmeyen düşecek. Ama zavallı dönüşümü engellenen "genşiler" ne yapsın? 40-55 yaşında ve dönüşüme inanmayan, kendini yenilemeyi reddeden herkes derhâl, hemen, hiç vakit kaybetmeden kapıya konmalı. İnananlar, değişenler tecrübeleriyle de mutlaka öncülük ve liderlik edeceklerdir. Yoksa gelecek bir türlü gelmeyecek.

Bugün en zor şey yirmili yaşlarda olmak. Ne eskiye aitler ne de vaat edilen yeninin gereklerine...

”

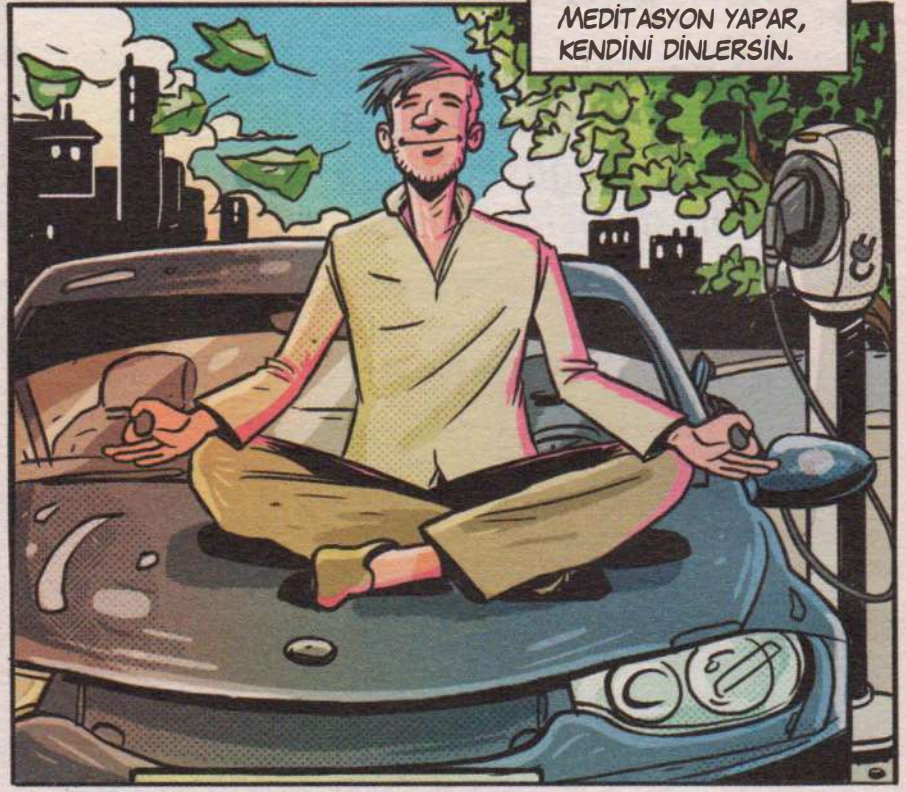
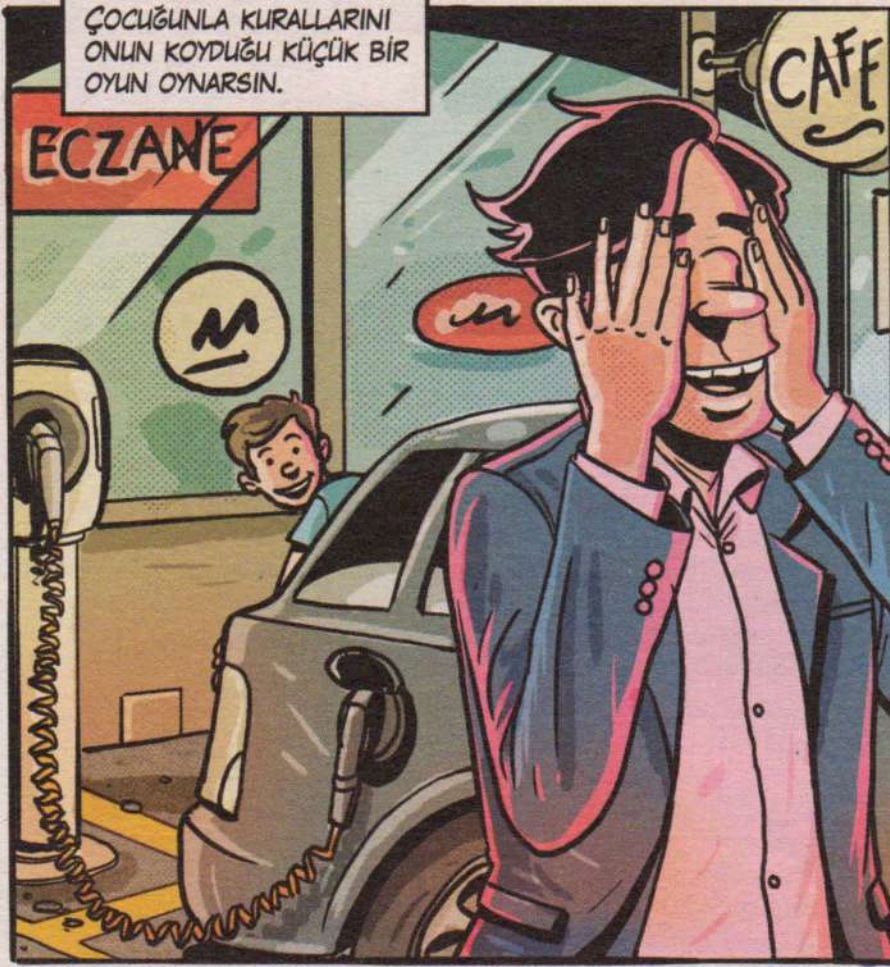
15 DAKİKA

BASF

We create chemistry

ELEKTRİKLİ ARAÇ BATARYALARINDAKİ İNOVASYONLARIMIZ SAYESİNDE 2025 YILINDA, ORTA BOY BİR ELEKTRİKLİ ARAÇ, TEK BİR ŞARJLA 600 KM YOL KAT EDEBİLECEK. BATARYALARIN BOYUTU YARIYA İNECEK VE KULLANIM ÖMÜRLERİ UZAYACAK. EN İYİSİ DE, BİR ELEKTRİKLİ ARAÇ 15 DAKİKADA TAMAMEN ŞARJ OLABİLECEK.

15 DAKİKADA NE Mİ YAPABİLİRSİN?

UZUN SÜREDİR
GÖRMEĞİĞİN BİR
ARKADAŞINLA
SOHBET EDERSİN.MEDITASYON YAPAR,
KENDİNİ DİNLERSİN.ÇOCUĞUNLA KURALLARINI
ONUN KOYDUĞU KÜÇÜK BİR
OYUN OYNARSIN.TAM SON SAYFALARINDA
YARIM BIRAKMAK ZORUNDA
KALDIĞIN KİTABI BİTİRİRSİN...VE TEK ŞARJLA UZUN VE KEYİFLİ
BİR YOLCUĞUN TADINI ÇIKARIRSIN.

BASF'LI BİLİM İNSANLARI GEZEĞENİMİZDEKİ EN ÖNEMLİ ZORLUKLAR İÇİN SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇÖZÜMLER GELİŞTİRİYOR. ELEKTRİKLİ ARAÇ BATARYALARI ALANINDA GELİŞTİRİLEN TEKNOLOJİLER, EMİSYONLARI AZALTIYOR, HAVA KALİTESİNİ İYİLEŞTİRİYOR.

BASF, SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR GELECEK İÇİN KİMYA YARATİYOR.

Dilan Bozyel

yazlık cephane

Umursamaz yaşamayı dilerken umarsız günlerle bu yazı da getirdik sonunda. Güzel günlerin gelmesi için yine adım adım aşmamız gereken muamma aşamalara gebe geleceğimizi. Nasıl oluyorsa hiç heyecanımızı yitirmeden bekleyebilecek kadar saftirik insanlar olduğumuz için yarınlar kapılarak bugünlerimizi yine yiyip bitirdik.

Ben sıkıldım. Mahallemin keyfini kaçıran tüm kaostan, benim de keyfimi kaçıran mahallemin baskısından sıkıldım. Tatsız domatesin fiyatından, tuzlu patatesin toprağına karışan zirai ilaçtan, hormonlu yaz meyvelerinden sıkıldım. **Şöyle tüm kaslarımız gevşemiş, plastiğe boğulmamış ve kaçak botlara yol vermemiş eski Akdeniz'e sırtımızı yaslar gibi yaşayamadık gitti.**

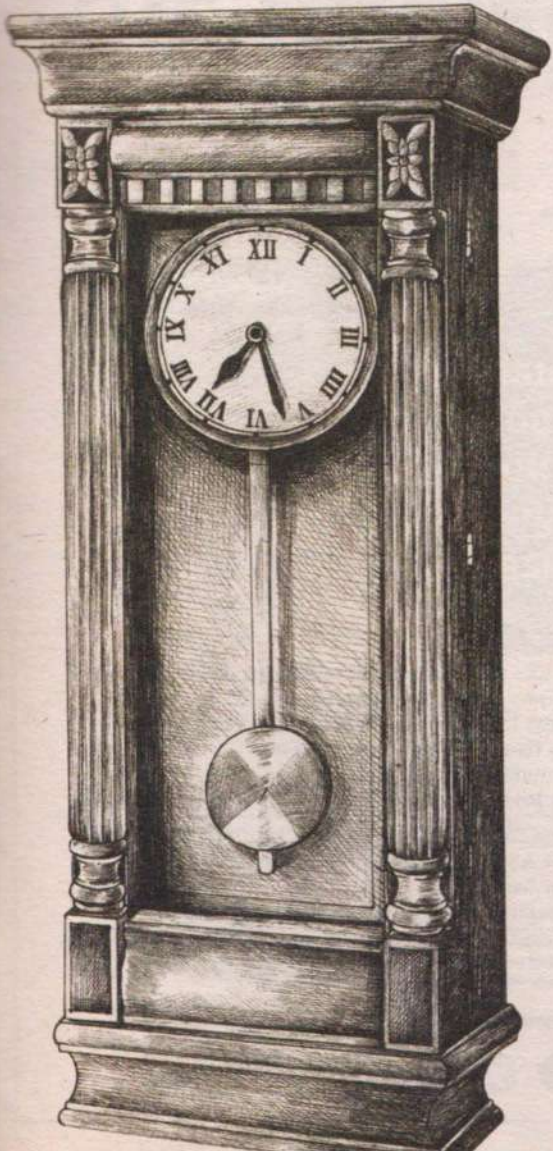
Fotoğraf: Beyrut, 2018

Savaşlara dönüşen çeşitli çatışmalara şahit oldum bugüne dek. Ben böyle işe yarar cephane görmedim ömrümde. Görünce de fotoğrafını çektim, fotoğrafını çekerken mırıldandıklarımı da yazdım. Herkese rahat bir yaz dilerim.

Celil Nalçakan

helallik

.bir.

Aynı derdi, farklı molalarda ağlayan yabancıların hepsi, kardeşler esasen...

.iki.

Sen gideli bin yıl,
Yüzünü rüyamda gördüğüm her gece bayramım olmuş...

.üç.

Adından başka bir şey hatırlamayan aklıma hayret,
Herhangi bir adaşınla karşılaşınca, hayatıma lanet ediyorum...

.dört.

Yokluğunda susuzluktan ölecek sel kadar,
Saçında gezmeyi en çok hak eden el kadar,
Senden başkasına esmeye utanan yel kadar
uzağım sana
rüzgâr gülüm...

.beş.

Gidişinle yüreğimde boşalttığın yerde,
Şimdi hüsrânım kalıyor...

**Belli ki
Zaman bir tek aşkın ilacı değil.**

Yar da

Yare de

Çare de

sensin işte...

Benim gözüm her gün,
"bir gün" sen gelirsın diye dalıyor.

.altı.

Evindeki kedi, esvabının üstünde uyudu diye,
Namaz kaçıran

Ey **Seyyid-El Beşer...**

Eğer Sen "Geçer" dediysen,
Her acı, Aşk'la geçer...

.yedi.

Can'ımın içinde canımı duyan...
N'olur uyan!

.sekiz.

Sen gittikten sonra, içimde kalan ısırap;
Dirseğini bir yere vurduğunda, birkaç saniye, tüm
vücudunu ele geçiren acı kadar net,
"Seni terk ediyorum" dediğin an kadar sert.

.dokuz.

Ya ben, ne olayım şimdi?
Hangi kimsesizler mezarlığına gömeyim
"öpsen geçer" izlerini?

**Ya ben, ne yapayım şimdi?
Hangi sevdalına bağışlayayım,
Bir tek sana bakan gözlerimi?**

Ya ben...

Ya ben nereme sokayım

Yalan olduğunu bile inandığım sözlerini?

.on.

Ne var biliyor musun?
Artık bitirmeliyim, aylar önce,
Valizini toplarken yazmaya başladığım bu yazıyı...
Artık kızmıyorum sana...
Zira
Mutlu olmadığı yerden gidecek kadar cesur
olan herkes,
Gittiği yerde, mutlu olmayı hak ediyor eninde
SONunda.

**Benim gözüm
her gün, "bir gün"
sen gelirsın diye
dalıyor.**

Kim Bilir?

1) Aşağıdaki yazar-eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) William Golding - Sineklerin Tanrısı
- B) John Steinbeck - Gazap Üzümleri
- C) Charlotte Brontë - Uğultulu Tepeler
- D) J. D. Salinger - Çavdar Tarlasında Çocuklar

6) Yazmaya bir beyzbol maçında karar veren, sonrasında dünyaca tanınan ünlü yazar kimdir?

- A) Gabriel Garcia Marquez
- B) Haruki Murakami
- C) Jean Paul Sartre
- D) Ernest Hemingway

2) Ara Güler'in tesadüfen keşfettiği ve UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi'ne alınan antik kent hangisidir?

- A) Efes
- B) Herakleia
- C) Ani
- D) Afrodiasias

7) Ağustos ayına kadar yönetmen Nuri Bilge Ceylan'ın çektiği fotoğrafları sergileyecek olan müze hangisidir?

- A) İstanbul Modern
- B) Baksı Müzesi
- C) Sakıp Sabancı Mardin Kent Müzesi
- D) Pera Müzesi

3) Aşağıdaki sanatçılardan hangisi İzlenimcilik akımının temsilcilerindendir?

- A) Vincent Van Gogh
- B) Mary Cassatt
- C) Paul Cézanne
- D) Georges Seurat

8) Orhan Kemal'in aşağıdaki eserlerinden hangisi otobiyografik değildir?

- A) Evlerden Biri
- B) Baba Evi
- C) Cemile
- D) Avare Yıllar

4) Aşağıdakilerden hangisi Sovyet yazar Maksim Gorki'nin eserlerinden biri değildir?

- A) Ana
- B) Çocukluğum
- C) Artamonovlar
- D) Ölü Canlar

9) Nebula filmiyle geçen yıl düzenlenen 71. Locarno Film Festivali'nde "En İyi Yeni Yönetmen" ödülü alan yönetmenimiz kimdir?

- A) Tarık Aktaş
- B) Emin Alper
- C) Hüseyin Karabey
- D) Emre Yeksan

5) Ünlü yönetmen Quentin Tarantino'nun 2019 Cannes Film Festivali'nde gösterilen filmi hangisidir?

- A) Bir Zamanlar... Hollywood'da
- B) Soysuzlar Çetesi
- C) Nefret Sekizlisi
- D) Sıkıysa Yakala

10) Yaptığı resimleri geçtiğimiz yılın sonunda "Şiir Her Yerdedir" isimli sergide gösterilen ünlü şairimiz hangisidir?

- A) Sabahattin Ali
- B) İlhan Berk
- C) Cemal Süreya
- D) Edip Cansever

Testi çözüp doğru cevaplarını bizyazin@kafadergi.com'a gönderen ilk 10 okuyucumuza yazarlarımızdan imzalı sürpriz kitap hediye!

Geçen ayın cevapları:
1/B 2/A 3/C 4/C 5/D 6/C 7/A 8/B 9/C 10/B

KAFA'ya göre

yaz, çiz, çek, paylaş! bu köşe senin!

#kafamagöre

Haziran 2019 - Sayı: 58 - Aylık Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi

Aylık Yaygın Süreli Yayın - Yayıncı: KAFA Grup Yayıncılık Ltd. Şti.

İmtiyaz Sahibi: Candaş Tolga Işık Sorumlu Müdür: Mert Çanga

Genel Yayın Yönetmeni: Ayça Derin Karabulut

Görsel Yönetmen: Dorukhan Varlık Tasarım: Nazlı Kaplan Kapak: Hakan Arslan

Okuyucu Temsilcisi: Emrah Akbaş Reklam: info@adworldistanbul.com - (0212) 293 40 99

Adres: Koşuyolu Mah. İsmailpaşa Sok. No:44 Kadıköy/İstanbul Tel: (0216) 428 9 888

Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. 29 Ekim Cad. İhlas Plaza No: 11/A 41

Yenibosna / Bahçelievler / İstanbul Tel: (0212) 454 30 00 Dağıtım: TDP (0216) 585 90 00

www.kafa.com.tr bizyazin@kafadergi.com reklam@kafagrup.com

KAFA Dergisi'ndeki tüm yazı, çizim, espri ve karakterlerin yayın hakları saklıdır. Yayınevi, yazar ve çizerin yazılı izni alınmaksızın hiçbir yazı ve basılı görsel yayın organında ve sanal ortamda kullanılamaz. Poster ve çıkartmalar derginin içinde ücretsiz olarak verilmektedir.

Kapak orijinal fotoğraf: Dilan Bozyel, Eylül 2015

ayın çizeri

Ceren Cesur
cacerencesurokuyucu
kafasıSen de yaz, çiz, gönder KAFA'ya...
Yayınlansın önümüzdeki sayıya!
biz yazın@kafadergi.com

ayın fotoğrafı

#kafadergisi

denizterzi54

Sevim Beyazıt

bir mevsim geçişi

Diyarbakır sokaklarındayım. İlkbaharın allı güllü elbisesini kuşanmış, coşkuyla selamlıyorum her şeyi... Toprağın altında çimlenen tohumlar, kabuğunu çatlatıp hayata inat edercesine yeniden filiz vermiş. Öbek öbek çiçekler gövermiş duvar diplerinde. Her an ezilebilme kaygısını, umutsuzca ön yargılarını ötelemiş bir sonraki günlerin hatırına. Yüzlerini umutla güneşe doğru çevirmiş her biri. Hepsinin kokusunu teker teker içime çekerek, tek bir çiçeği bile ezmeye dikkat ederek ilerliyorum, sokaklar boyu. Rüzgârın fısıltısını duyuyorum. Yamacıma kadar sokulmuş: "Hayat her şeye rağmen güzel diyor." Gülümsüyorum ona; yüreğimden fışkıran en sıcak duygularla. Âdeta yüzümde güller

İçimdeki
sonbaharın
çılgılığını
duyuyorum
ansızın.

açıyor. Önümden hızla geçip giderken eteğim havalara uçuşuyor. Etrafa saçılan çiçekler şen kahkahalar atıp, el çırpıyor arkasından.

İçimdeki sonbaharın çılgılığını duyuyorum ansızın.

Her gelişin bir gidişi olduğunu hatırlatıyor.

Sonra da gitme zamanımın geldiğini söylüyor, açıktan.

Anlıyorum; gitmeliyim.

İçimde kocaman bir boşluk bırakarak arkamı dönüyorum. Hızla oradan

uzaklaşırken başımı çevirip

geriye bakıyorum. **Yeryüzüne düşen bir su damlasıyım.**

Ağaçların yapraklarından süzülüp toprağın bağrına karışıyorum. Hazan mevsimi çökmüş üzerime... Kışı bekliyorum. Sessizce. Diyarbakır sokaklarındayım. Her yer soğuk ve ben çok üşüyorum...

Derya Duru

per-âver

göçmen kuşlar gibi kanat çırpıyorum şimdi herkese gitmeye çalışıyorum kaçıyorum hiç kimsesiz yerlere yol uzak yolun sonu yakın kanatlarımda tüm korkular bıraksam kendimi bilmediğim dağlara biliyorum düşeceğim ne bırakmak istiyorum ne sensiz devam etmek yollara tüylerim yere iniyor nasılsa yol uzak yolun sonu yakın biliyorum

SICAK BİR EV

MUTLULUGUN
YARISI
SAYILIR...

SARHOŞTUM, HATIRLAMİYORUM!

AYDIN BOYSAN

İçimi açtım sana,
İçini açmak için.